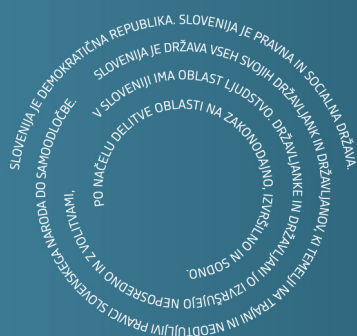

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 29. IZREDNA SEJA

(29. september 2010)

MANDAT

V

IZREDNA
SEJA

29

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 29. izredna seja (29. september 2010)

Pripravil: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, mag. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2012

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 29. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O JAVNOFINANČNI ODGOVORNOSTI (ZJOdg),
PRVA OBRAVNAVA, EPA 1216-V

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	6
1. točka dnevnega reda: PREDLOG ZAKONA O JAVNOFINANČNI ODGOVORNOSTI (ZJOrdg), PRVA OBRAVNAVA, EPA 1216-V	6
MAG. ANDREJ VIZJAK	6
DR. FRANC KRIŽANIČ	7
BOGDAN BAROVIČ	8
MAG. BORUT SAJOVIC	9
MATEVŽ FRANGEŽ	10
MATEVŽ FRANGEŽ	12
ZVONKO ČERNAČ	13
ALOJZIJ POTOČNIK	15
JAKOB PRESEČNIK	16
ANTON URH	17
DR. FRANC KRIŽANIČ	17
MAG. ANDREJ VIZJAK	24
MAG. MITJA GASPARI	25
MAG. MITJA GASPARI	27
ZVONKO ČERNAČ	28
CVETKA ZALOKAR ORAŽEM	29
MAG. ANDREJ VIZJAK	30
DR. FRANC KRIŽANIČ	31
MAG. BRANKO GRIMS	31
MAG. BRANKO GRIMS	31
FRANCO JURI	34
MAG. BRANKO GRIMS	35
SILVEN MAJHENIČ	35
FRANCE CUKJATI	36
VILI REZMAN	37
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ	38
DEJAN LEVANIČ	39
IVAN GRILL	40
BOGDAN BAROVIČ	41
MAG. BORUT SAJOVIC	42
JOŽEF JEROVŠEK	42
FRANCE CUKJATI	44
JOŽEF JEROVŠEK	44
FRANCE CUKJATI	44
JOŽEF JEROVŠEK	44
FRANCE CUKJATI	44
MATEVŽ FRANGEŽ	44
DR. PAVEL GANTAR	44
DR. PAVEL GANTAR	44
MAG. ANDREJ VIZJAK	45
DR. PAVEL GANTAR	46
MAG. ANDREJ VIZJAK	46
GVIDO KRES	46
VITO ROŽEJ	47
DR. VINKO GORENAK	48
DR. FRANC KRIŽANIČ	49
MAG. ANDREJ VIZJAK	49
MAG. ANDREJ VIZJAK	50
DEJAN LEVANIČ	50
ZVONKO ČERNAČ	50
FRANCE CUKJATI	51

DR. VINKO GORENAK	51
MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ	51
MAG. MAJDA POTRATA	51
JAKOB PRESEČNIK	52
DR. PAVEL GANTAR	52
MIRAN POTRČ	52
IVAN GRILL	52
BOJAN KONTIČ	53
MAG. BORUT SAJOVIC	53
JOŽE TANKO	53
BREDA PEČAN	54
DR. FRANC KRIŽANIČ	54
MAG. ANDREJ VIZJAK	55
MAG. BRANKO GRIMS	55

Državni zbor V. mandat

29. izredna seja
29. september 2010

Predsedujoči: dr. Pavel Ganatarpredsednik Državnega zbora
France Cukjati.....podpredsednik Državnega zbora
mag. Vasja Klavora.....podpredsednik Državnega zbora
Miran Potrč.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 29. septembra 2010 ob 14. uri.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR:
Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!

Začenjam 29. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena in drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: Janja Klasinc, Renata Brunskole, Vili Trofenik, Janez Ribič, Franc Pukšič, dr. Peter Verlič, Marijan Pojbič, Franc Jurša, Roberto Battelli, Iztok Podkrižnik, Rudolf Petan po 16. uri, Samo Bevk od 17. ure do 19.30 in Zmago Jelinčič Plemeniti.

Na sejo sem vabil predstavnike Vlade.

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 29. izredne seje Državnega zbora.

Predlog dnevnega reda seje ste prejeli s sklicem seje 24. 9. 2010. Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel.

Zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na glasovanje. Poslanke in poslanca prosim, da preverijo delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 49 poslank in posancev, za je glasovalo 48, proti nihče.

(Za je glasovalo 48.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 29. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA – PRVA OBRAVNAVA PREDLOGA ZAKONA O JAVNOFINANČNI ODGOVORNOSTI, REDNI POSTOPEK.**

Predlog zakona je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 27 poslank in posancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom.

V zvezi s tem predlogom zakona je skupina 27 poslank in posancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo. Za dopolnilno obrazložitev predloga zakona dajem besedo predstavniku predlagateljev mag. Andreju Vizjaku.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani predsednik, spoštovana ministra, spoštovane kolegice in kolegi!

Slovenija se je že pred nekaj časa, sploh pa to postaja izrazito zdaj, znašla v nezavidljivem, da ne rečem, kritičnem javnofinančnem položaju. Če spremljamo statistike, torej uradne podatke o prihodkih tako širšega sektorja države kot državnega proračuna, o odhodkih državnega proračuna kakor tudi širšega sektorja države, če pogledamo primanjkljaj, ki ga ustvarjamo že kar nekaj časa, tako javnih financ kot tudi proračuna, če pogledamo bruto ustvarjeno vrednost v državi, ki se meri z BDP, če pogledamo število tistih, ki aktivno soprispevajo k tej bruto domači vrednosti, torej ustvarjeni vrednosti, zaposlene v gospodarstvu oziroma zaposlene v panogah, ki ustvarjajo vrednost, če pogledamo naraščajoč javni dolg, so podatki zaskrbljujoči. Lahko bi rekli, če bi bili malo opozicijski, alarmantni.

Kakšni so trendi za naprej? Edini svetel podatek, ki smo ga beležili v zadnjem času, je kvartalna rast bruto domačega proizvoda, sicer pa so podatki prav tako slabi in obeti še slabši. Zato smo že nekajkrat v opozicijski Slovenski demokratični stranki predlagali streznitev državnih načrtovalcev javnih financ glede sedanjosti in glede prihodnosti in zmanjševanje javnofinančnih odhodkov in zavzemanje za naraščanje javnofinančnih prihodkov v prihodnje. Predlagamo razmeroma preprost zakon. Predlagamo omejevanje odhodkov širšega sektorja države po metodologiji ESA 95 v letu 2010 na 36 % BDP. Torej predlagamo vezavo odhodkov širšega sektorja države na ustvarjeno v državi, na procent ustvarjenega v državi, na 46 % ustvarjenega v državi. Predlagamo postopno zmanjševanje vsako leto za eno odstotno točko teh odhodkov merjenih v BDP do leta 2013 na ciljno vrednost 43 % BDP. Torej sledimo zelo preprosti logiki, da država veže odhodke širšega sektorja države na ustvarjeno in ne na neko absolutno vrednost, kot to sedaj počne Vlada. Problem je tudi v tem, da se Vlada ne drži že sprejetih dokumentov, ne

drži se izhodne strategije. Ne drži se Pakta stabilnosti in rasti, ki jih je sprejela v tem letu oziroma v obdobju ne daljšem od enega leta. Namreč, v izhodni strategiji jasno piše, da je cilj primanjkljaj državnega proračuna 5 % BDP v letu 2010, da bo primanjkljaj v letu 2011 minus 3,7 % in primanjkljaj v letu 2012 minus 2,7 %. Danes lahko beremo v medijih, da je Vlada včeraj sprejela državna proračuna, v katerih je opredelila višje primanjkljaje, in sicer približno za eno odstotno točko tako v letu 2011 kot v letu 2012. Vlada sama ne upošteva tistih omejitev, tistih strategij, ki bi stabilizirale javne finance. Zato smo ob obravnavi izhodne strategije še kako povedali, da je to pomemben dokument glede ciljev in da je to dodana vrednost v pristopu Vlade, da bo torej omejevala in da je jasno postavila cilje.

Predlagamo nek razmislek in neko sporočilo Državnega zbora Vladi pri načrtovanju globalnih podatkov v proračunu za prihodnji dve leti, ki bodo javnofinančno vzdržni in bodo Slovenijo pripeljali nazaj v obdobje, ko smo imeli stabilne javne finance.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavniku Vlade. Besedo ima dr. Franc Križanič, minister za finance.

Prosim.

DR. FRANC KRIŽANIČ: Spoštovani poslanke in poslanci, spoštovani predsednik Državnega zbora!

Dovolite, da na kratko predstavim mnenje Vlade v zvezi s predlaganim Zakonom o javnofinančni odgovornosti. Imam pa nekoliko več za povedati, nekoliko daljša bo razprava kasneje.

Predlog zakona o javnofinančni odgovornosti je v Državnemu zboru predložila skupina poslancev. Iz spremnega gradiva izhaja, da je cilj predlaganega zakona omejiti javno porabo ter zadolževanje države. Predlagatelji navaja, da se zaradi obeh napovedanih oziroma sprejetih proračunskih primanjkljajev v letu 2010 in 2011 resno ogroža stabilnost javnih financ v Sloveniji in da je poglobljena rešitev zakona omejitev odhodkov širšega sektorja države na 46 % bruto domačega produkta. Predlagatelji sicer ugotavljajo, da je Vlada že sprejela fiskalno pravilo, s katerim je določila zgornjo možno nominalno raven odhodkov državnega proračuna. Vendar menijo, da je tako postavljen cilj preohlapen in da je zgornjo mejo primerneje postaviti v odstotku od bruto domačega produkta, ki sicer za tisto leto ni znan, je znan šele kasneje. Iz predloga zakona izhaja, da odhodki širšega sektorja države po ESA 95 metodologiji ne smejo presegati 43 % BDP v posameznem proračunskem letu in da se racionalizacija izdatkov izvede na nerazvojenih proračunskih postavkah. Nadalje, predlog zakona določa prehodno obdobje, in sicer na

način, da lahko odhodki širšega sektorja države v letu 2010 znašajo največ 46 % BDP, v letu 2011 največ 45 % BDP in v letu 2012 največ 44 % BDP in tudi da mora Vlada v roku 15 dni od sprejema tega zakona pripraviti rebalans državnih proračunov za leti 2010 in 2011 ter novelo Zakona o izvrševanju proračuna Republike Slovenije za leti 2010 in 2011, v kateri podrobneje določi izvrševanje določb tega zakona, ter jo predloži v sprejem Državnemu zboru Republike Slovenije. Uvodoma je treba pojasniti, da predlaganih rešitev ni mogoče podpreti, saj med odhodke širšega sektorja države med drugim sodijo tudi odhodki iz evropskih namenskih sredstev, odhodki iz namenskih prejemkov državnih in občinskih proračunov ter vsi odhodki iz sredstev, ki jih proračunski uporabniki pridobivajo na trgu. Povedano drugače, med odhodke širšega sektorja države sodijo tudi vsi odhodki občin in posrednih uporabnikov, ki so jih ustanovile občine, in vsi odhodki evropskih namenskih sredstev. Ker je občinam z ustavo in zakonom podeljena avtonomija in ker občine ne razpolagajo samo s sredstvi, ki jih prejemajo iz državnega proračuna, pač pa tudi z lastnimi javnofinančnimi viri, bi bil sprejem predloga tega zakona lahko celo ustavno sporen, saj bi na ta način posegli v avtonomijo občin. Predlagatelji zakona prav tako niso upoštevali, da ni mogoče pripraviti rebalansa proračuna za leti 2010 in 2011 na način, ki bi upošteval s predlaganim zakonom določeno višino odhodkov širšega sektorja države, saj se z rebalansom uravnovesijo zgolj prejemki in izdatki državnega proračuna, ne pa tudi proračuni občin.

Poleg navedenega predlagatelji pri pripravi predloga zakona niso upoštevali, da na višino dolga in obrestnih mer vplivajo tudi eksterni dejavniki, na katere enote sektorja države ne morejo vplivati. Gre predvsem za gibanje tečajev in obrestnih mer, pa tudi samo gibanje bruto domačega produkta. Zato iz tega razloga lahko pride do dviga vrednosti dolga ali pa spremembe imenovalca, ki je v tem 46 % pač vrednost bruto domačega produkta.

Nazadnje je treba poudariti tudi, da predlagateljem kot poslancem pri sprejemu proračuna za posamezno leto ni odvzeta možnost neposrednega vpliva na obseg odhodkov državnega proračuna. Za ta namen ni potreben poseben zakon, pač pa lahko z vlagateljem, ustreznim amandmajem, zmanjšajo obseg odhodkov državnega proračuna.

Glede na navedeno je treba ugotoviti, da predlagani zakon, iztrgan iz konteksta in neusklajen s preostalo javnofinančno zakonodajo, ne more doseči pričakovanih učinkov. Zato ga ni mogoče podpreti. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Prehajamo na predstavitev stališč poslanskih skupin. Stališče Poslanske skupine

Slovenske nacionalne stranke bo predstavil Bogdan Barovič.

Prosim.

BOGDAN BAROVIČ: Hvala za besedo, gospod predsednik. Kolegice in kolegi! Spoštovana ministra s sodelavkama!

V Slovenski nacionalni stranki smo prepričani, da je dobro, da bomo danes govorili o predlogu tega zakona, ki je zelo konkreten v nekaterih, v 2. členu in tudi v prehodnih določbah in pač daje neko usmeritev, ki bi se je morali držati z zakonom ali brez. Resnici na ljubo moramo povedati odkrito tudi vsem tistim, ki jih zanima, zakaj je danes tako, da je Slovenija s prevzemom evra stopila v novo makroekonomsko okolje in se temu javno finančna politika pač ni prilagodila.

Edini inštrument, ki je dovolj močan, je javno-finančna politika. Ta mora biti bolj odporna proti padcem bruto domačega proizvoda in proti negotovosti in šokom, ki jih doživljamo v gospodarskem svetu. Imamo dva dokumenta: Proračunski memorandum in Program stabilnosti, ki pa sta najbrž že malo narobe obrnjena. Program stabilnosti je v tej državi močnejši in bolj natančen kot proračunski memorandum. Strokovnjaki pa pravijo, da bi moralo biti obratno. Toda oba sta narejena za to, da pomagata konsolidirati javne finance. Vendar niti eden niti drug nima razdelanih konkretnih ukrepov.

Za normalno delovanje države so seveda najbolj nujno potrebni stabilni in ustrezno visoki, vsaj po moji presoji gledano, bolj prihodki kot odhodki, ki so bistvenega pomena za normalno delovanje države, tudi za zmanjševanje proračunskega primanjkljaja. Seveda pa se tukaj vprašamo, ali ima lahko država Slovenija takšno davčno zakonodajo, ki bi po eni strani optimalno obremenila gospodarstvo, da bosta država in prebivalstvo dobila nekaj denarja. Po drugi strani pa zagotovila tudi optimalno javno-finančne prihodke ob – to je pa pogoj – optimalnih finančnih odhodkih.

V zadnjih 15 letih je Slovenija imela delež javnih odhodkov, če smo sedaj pri odhodkih, okoli 44 % bruto družbenega produkta. Kljub sorazmerno hitri gospodarski rasti, ki je uspevala, je uspevala tudi vzdrževati socialno kohezijo. Vendar prepričljive teorije o optimalnem deležu javnih izdatkov ni na tem svetu za nobenega. Ne moremo po eni strani realno govoriti, ali je 44 % javnih izdatkov ali 43 % javnih izdatkov dober ali ne. To je zgolj in samo empirična izkušnja. Po drugi strani pa je, kar se javnih prihodkov tiče, možno ugotoviti, da se je delež javno-finančnih prihodkov po zniževanju davkov, ki smo mu bili priča, uspel ustaliti na ravni okoli 42 % BDP.

O tej empirični teoriji bi Slovenija ob ohranjanju 44 % deleža javnih izdatkov in 42 % javnih prihodkov lahko vzdrževala normalni finančni primanjkljaj približno 2 % BDP, ki pa je

ocenjen za državo Slovenijo kljub temu, da se sliši malo, 2 %, še vseeno nevzdržen. Treba je doseči tistega, ki je spet empirično primeren za Slovenijo, to je 1 % primanjkljaj BDP. Slovenija bi lahko znižala cilj ali normativni delež, govorim, ta je empirično postavljen in je opredeljen tudi v tem predlogu zakona, to je 43 %. Ob tem bi Slovenija ohranila dinamično gospodarstvo in tudi kohezivno socialno politiko, kar je tudi zelo pomembno.

Za večino držav je temeljno, izhodiščno fiskalno pravilo, da država porabi toliko, kolikor ima prihodkov. Da pa je javnofinančni primanjkljaj sicer tudi dovoljen, vendar zaradi potreb gospodarskih rasti na dva načina: Ali s povečanimi javnimi izdatki pri srednje razviti državi, kot naj bi bila Slovenija v okviru Evrope, spodbujati gospodarsko rast. To naj bi bilo dobro v času, ko srednje razvite države dohitevajo razvitost razvitih držav. Druga razlaga pa je, da imajo javni izdatki razvojni pomen s financiranjem javnih investicij, ki povečujejo proizvodne zmogljivosti. Tukaj poznamo vsi tako imenovano zlato pravilo, ki govori, da ima država lahko primanjkljaj in se zadolžuje v takšni višini, kolikšen je obseg investicij. To pomeni primer, če so investicije 2 % bruto družbenega produkta, sme biti primanjkljaj 2 % bruto družbenega produkta. To zlato pravilo je dolgo časa uporabljala in bila zelo uspešna Velika Britanija.

Slabost našega fiskalnega cilja, naše politike pa je, da je določen z zunanjimi pravili. Ta pa niso povezana z domačim gospodarstvom. Fiskalna pravila slovenske fiskalne politike bi morala izhajati iz slovenskega gospodarstva. Čeprav uradno slovenska javnofinančna politika ne uporablja fiskalnega pravila o primanjkljaju, ga pa dosledno izvaja. Program stabilnosti za 2010 postavlja primanjkljaj v središče politike javnofinančne konsolidacije te države. Postavlja nalogo, da bo zagotovil javnofinančno konsolidacijo do leta 2013. Ob tem pa absolutno poudarjamo, da je ta konsolidacija utemeljena z zahtevami Evropske unije, ne pa z razmerami v slovenskem gospodarstvu. Slovenska fiskalna politika ne uporablja primanjkljaja kot sredstva za spodbujanje hitrejši rasti s pospeševanjem agregatnega povpraševanja zaradi dohitevanja razvitosti razvitih. Slovenija bo do leta 2015 zelo težko našla izhod. Vendar je to eden od pogojev, da bo Slovenija prišla nazaj na neko normalno stopnjo gospodarjenja in življenja. Dobro je, da nismo in upam, da tudi ne bomo iskali krivce. Slovenija je prevzela evro, zavedala se je tega tveganja in pač smo, kjer smo.

Dejstvo je, da so bili prvi koraki, ki so bili storjeni že v prejšnjem mandatu, ki so imeli dober namen in cilj, zniževanje davkov in še bi lahko kaj naštevali, ob tem, da na drugi strani ni bilo upoštevano pravilo, torej na prihodkih. Dejstvo je tudi, da bi bilo dobro popolnoma normalno ekonomsko pravilo, da takrat, ko je denar, da ustvariš nek presežek, čeprav je dobro, da nimaš ne primanjkljaja, ne presežka,

pa vendar, da takrat ustvariš en presežek, ki ga lahko uporabiš potem takrat, ko pridejo slabi časi. Dejstvo pa je, da za leto 2010 tam iskati razlogov ne smemo in ne moremo. Leto 2009 in 2010 se je zgodilo dosti drugih stvari, neodvisnih od tistega, kar bi lahko bilo, pa ni bilo. Skrajni čas je, da Slovenija dejansko postavi neke številke, za katerimi bo stala. Ob tem pa je seveda treba povedati, da je vse tisto, kar čutimo danes, na veliko žalost, neizogibno. Ampak, neizogibno ob predpostavki, da ne bi bilo, če se ne bi zgodilo tako, kot je, da smo leta 2007 beležili 152 tisoč javnih uslužbencev. Podatek iz decembra 2009, govorim o treh letih: 2007, 2008, 2009, beležimo podatek 157 tisoč javnih uslužbencev. 152 – 2007 januar, 157 tisoč javnih uslužbencev – december 2009. Danes je posledica tega, prihajam iz Kopra in žal sem videl, da se dela velika škoda Luki, ceste so že zabite s tovornjaki, ki ne samo, da realno čakajo na to, da bodo spraznili luko, ladij je ničkoliko, ki čakajo na raztovor, poleg tega še delavci, šoferji obljubljajo, da bodo luko zaprli s tovornjaki. Cena takšne škode, ki bo nastala, če bo to trajalo dolgo, je danes vprašljiva in bo presegala tisti denar, za katerega naj bi se ali se javni uslužbenci borijo. Ob tem, da moramo res razumeti, da javni uslužbenci nočejo večjih plač, ampak hočejo samo izpolnitev obljub. Pa vendarle, neizbežno je stanje, kakršno je danes. Če želimo doseči ta podatek, ki je zapisan v tem zakonu. Mislim, da je zakon v prehodnih določbah dovolj elastičen za to, da ta država začne vendarle enkrat početi tisto, kar mora. Mislim, da postavlja neke meje, ki se jih moramo vsi skupaj držati, da bomo prešli v neko stanje, ki je v nekaterih dokumentih zabeleženo kot stanje iz leta 2008.

Zato v Slovenski nacionalni stranki menimo, da takšen zakon lahko in smemo vsi podpreti, ker doseči ta cilj, ki je – še enkrat pravimo – empirično izračunan, pa vendarle je za naše gospodarstvo naš skupen cilj in tudi dosežen bo, če ga bomo skupaj uresničili in spoštovali. Verjamem, da Vlada tudi brez zakona želi to doseči in spoštovati, ampak na žalost je danes v svetu in življenju tako, da, če te nekaj z zakonom ne zavezuje, tega ne delaš. Še celo huje. Tudi če te zakon zavezuje, ga nekateri smejo obilno kršiti, drugi pa ga nič ne kršijo, pa so vseeno kaznovani zaradi domiselnih, domnevnih kršitev.

Zakon podpiramo in mislim, da bi bilo prav, da bi se začeli po podatkih iz prehodnih določb, v najslabšem primeru tudi ravnati. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanskega kluba Liberalne demokracije Slovenije bo predstavil mag. Borut Sajovic.

Prosim.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsednik, za besedo. Pozdrav obema ministroma in sodelavki!

V Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije smo zakon skrbno preučili in njegove ugotovitve povzemamo z mislijo, da sicer zakon ima z javnofinančnega vidika dobre, odlično, pozitivno, optimistično zastavljene cilje, vendar ima eno samo majhno slabost – da se ga v praksi ne da izvajati. Spominja me na zgodbo o očetu in sinu, ko oče reče: "Moj sin nima nobene šole. Primi tisoč kilogramov pa nesi pa teci!" Največja hiba zakona je namreč v tem, da glede na bruto družbeni proizvod določa odhodke širšega sektorja države, vendar ne ponuja nobenih učinkovitih rešitev, kako te pobožne želje izvesti v praksi.

Že sami predlagatelji zakona dobro vedo, da je velik del proračuna pogojen z zakonskimi obvezami in ni mogoče neposredno, samo z rebalansom v tem ali prihodnjem letu izvesti ukrepov, ki bi dosegali zakonsko določene cilje. To je, da odhodek širše države znaša med 45 % in 46 % bruto družbenega proizvoda. Pri tem pa smo s posebnim zanimanjem v obrazložitvi zakona prebrali tudi, da predlagatelji izpostavljajo tekoče transferje posameznikom in gospodinjstvom, ker gre za povečanje zlasti v letih 2007 do 2009 za skoraj – ne boste verjeli – milijardo evrov. Nadalje se navaja, da je nujna reforma transferjev na socialnem področju. S tem predlagatelji tudi sami implicitno navajajo, kje je problem, če temu lahko sploh tako rečemo. Namreč, ti transferji so številnim posameznikom v teh kriznih časih zagotavljali lažje življenje, lažjo prebroditev krize.

Tudi v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije sicer soglašamo, da je treba poseči na področje določenih pravic, a to je treba narediti skrbno, natančno, premišljeno. Nekateri ukrepi na tem področju se že izvajajo in pomenijo, da bo sistem socialne varnosti postal zagotovo na eni strani bolj pregleden, na drugi strani bolj pravičen. V tem pogledu pa v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije soglašamo z reformami, a le takimi, ki bodo šle v smer, da pomoč dobijo predvsem tisti, ki jo potrebujejo, in ne tisti, ki so v tem sistemu socialnih pravic dovolj iznajdljivi in spretni.

Naj se vrnemo k samemu fiskalnemu pravilu. Želeli bi poudariti, da Vlada izvaja ukrepe, da stabilizira javne finance, tako kratkoročne kot tudi dolgoročne. Kratkoročni ukrepi so predvsem povezani z zmanjševanjem izdatkov za blago in storitve, pa tudi izdatki za plače, kar je lepo razvidno tudi iz grafa, ki ga navajajo predlagatelji zakona. Bolj kot k zakonsko določenemu fiskalnemu pravilu, ki pa ga je v trenutnih kriznih razmerah nemogoče izvajati v praksi, pa je treba pristopiti k sistemskim spremembam oziroma strukturnim prilagoditvam, kajti le te bodo omogočile srednje- oziroma dolgoročno stabilizacijo javnih

financ. Pri tem pa bi v Poslanskem klubu Liberalne demokracije Slovenije izpostavili tudi, da bi bilo treba logiko priprave proračunov še temeljiteje spremeniti oziroma pospešiti razvoj metodologij za pripravo ciljno oziroma – kot smo že večkrat rekli – razvojno usmerjenih proračunov.

Kot že rečeno, imamo v samem proračunu še posebej ob slabših prihodkih zelo malo ali skoraj nič manevrskega prostora za izvajanje resničnih prioritet države. Zato menimo, da je v naslednjih letih treba bistveno hitreje pristopiti k temu, da bo lahko tudi priprava proračunov bolj fleksibilna in bolj odzivna glede na razmere v domačem in, od česar smo najbolj odvisni, svetovnem gospodarstvu. To nas je zagotovo naučila, podučila in upam, da tudi izučila trenutna gospodarska kriza.

Kar želim v imenu Poslanskega kluba Liberalne demokracije še povedati, je, da, če bi predlagatelj želel korektno in sistemsko pristopiti k izvedbi tako predlaganega zakona, bi zagotovo moral v proceduro vložiti tudi paketno zakonodajo, ki ureja odhodke posameznikom in gospodinjstvom kot tudi različne transferje. Najlažje in najenostavneje v smislu povedanega na začetku pa je v šestih členih zapisati, kakšni so cilji in prosto po Prešernu zavezati Vlado, da jih izpelje. Recimo hipotetično, če bi bil zakon sprejet, se Vladi implicitno naloži, da mora v 15 dneh sprejeti ukrepe, ki se morajo usklajevati tudi s socialnimi partnerji, potem pa zopet tu, v Državnem zboru, s strani predlagateljev poslušati, kako zakonski predlogi niso usklajeni s socialnimi partnerji in da zakoni samo zato, ker ni bilo usklajevanja, z njihove strani ne bodo deležni podpore. Temu lahko rečemo z eno besedo "hipokrizija", z drugo pa tudi "neresnost". Če za podkrepitev tega kot primer povem, da plače javnih uslužbencev v praksi predstavljajo nekaj več kot 29 % odhodkov, nadaljnjih 30 % pa transferji gospodinjstvom in samo s tema dvema segmentoma. Samo to, kar sem že omenil, to se pravi uslužbenci in transferji gospodinjstev, smo že porabili, razporedili 60 % fiksnih odhodkov. Med drugim pa je seveda treba poudariti tudi to, kot na zakon odgovarja Vlada, da v primeru sprejetja zakonov zagotovo nastane velik pravno sistemski problem pri občinah. Vsem slovenskim občinam je namreč z Ustavo in zakonom podeljena nesporna avtonomija. To pomeni, da občine same razpolagajo z lastnimi javnofinančnimi viri. In zato je v to pravico brez ustreznih ustavnih ali pa brez ustreznih zakonskih sprememb nemogoče posegati. Ali če poenostavim, zakon, ki seveda to predpisuje, je v praksi neizvedljiv.

V Poslanski skupini Liberalne demokracije Slovenije se zavedamo, da je javnofinančna stabilnost temelj dolgoročnega uspešnega razvoja države. Zato se pa s predlagatelji močno strinjamo, da je na tem področju potrebna močna disciplina in doslednost. Ker pa menimo, da zakon ni ustrezno pripravljen oziroma da ne predvideva

trenutno izvedljivih rešitev, predvsem pa ni usklajen s preostalo javnofinančno zakonodajo, smo zagotovo enotnega mnenja, da zakon ni primeren za nadaljnjo proceduro in pa obravnavo. Na drugi strani pa zakon s strani opozicije lahko razumemo tudi pozitivno kot podporo opozicije prizadevanjem Vlade in koalicije pri strukturnih prilagoditvah, ki pa bodo v veliki meri odgovor na javnofinančno konsolidacijo, ki nas zagotovo čaka v prihodnjih letih. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Socialnih demokratov bo predstavil Matevž Frangež.

MATEVŽ FRANGEŽ: Spoštovane in spoštovani!

Zdi se, da je odgovornost do javnih financ temeljna ločnica med koalicijo in opozicijo. Zato pozivamo največjo opozicijsko stranko, da stabilne javne finance razume kot naš nujen skupni cilj, brez katerega v temelju ogrozimo možnosti za napredek in okrevanje. Ta poziv smo Socialni demokrati naslovili na opozicijo pred skoraj enim letom. Iz predloga zakona, ki je danes pred vami, je mogoče razumeti, da je naš poziv padel na plodna tla. Tega smo Socialni demokrati veselili. Vse od prevzema odgovornosti za vodenje države v tem parlamentu poudarjamo potrebo po večji odgovornosti do javnih financ, še posebej ob vseh tistih predlogih opozicije, ki so bodisi zmanjševali javnofinančne prihodke ali povečevali porabo. Mi stabilne javne finance razumemo kot temeljno infrastrukturo, kondicija Sine qua non za delovanje države, gospodarstva in celotne skupnosti.

Izkušnje nekaterih držav, denimo Grčije, jasno kažejo na to, da moramo narediti vse, da saniramo javnofinančni položaj. Tudi to ni novo stališče, temveč citat naših stališč ob obravnavi izhodne strategije februarja letos, ko nam je opozicija očitala, da nas zanima le reševanje javnih financ. Opozicija v predlogu zakona naši Vladi očita zmedeno finančno in gospodarsko politiko in trdijo, da nismo dorasli razmeram. Zato smo veselili, da je tudi opozicija spoznala pomen javnofinančne odgovornosti, ne glede na razlike v pogledih na predlagan zakon to morda obeta, da bo sodelovanje pri oblikovanju prihodnje slovenske gospodarske politike v prihodnje mnogo lažje.

"Slovenija se je izognila finančni krizi." To je še novembra 2008, ko je bila Slovenija že globoko v recesiji, dejal Janez Janša. Podobno zanikanje družbene in gospodarske realnosti so s svojimi izjavami izkazovali tudi drugi vodilni ljudje sedanje opozicije. Decembra 2008, denimo, ko je Slovenija že doživela rapiden padec gospodarske aktivnosti, je nekdanji gospodarski minister pogumno izjavil: "Slovenija ni in ne bo v recesiji."

Vem, da ste v opoziciji utrujeni, ker pogosto spomnimo na dediščino prejšnje vlade,

a gospodarska gibanja niso časovno izoliran proces, ampak interakcija različnih okoliščin, ki bistveno presegajo dogajanje enega samega leta. Zato ne moremo mimo tega, kar ste pustili za seboj, ker to bistveno določa našo sposobnost, da se učinkovito spoprimemo z gospodarsko krizo. Slovenija je v času prejšnje vlade res doživela rekordno gospodarsko rast, ki pa so jo napajale panoge z nizko dodano vrednostjo na račun visokega zunanjega zadolževanja. V tem času niso bile storjene potrebne reforme, da bi Slovenija krizo pričakala bolje pripravljena, z ustreznimi rezervami. Toda rezerve v zlatem času visoke gospodarske rasti niso bile ustvarjene. Še več, prejšnja vlada je ustvarila le obveznosti brez ustreznega finančnega kritja. Odhodki konsolidirane bilance javnega sektorja so v obdobju med 2004 in 2008 zrasli za kar 34 %. Tudi Poročilo Evropske komisije kaže, da je prejšnja vlada pustila bistveno slabše stanje javnih financ, kot ji je bilo predano v letu 2004. Posledice krize in neustreznih odločitev fiskalnih oblasti v preteklosti na prihodkovni strani so zmanjšali javnofinančne prihodke za več kot 3 % bruto domačega proizvoda, javnofinančni prihodki pa dolgoročno rastejo počasneje za približno 1,5 % točke, kot bi naraščali brez učinkov krize.

Predlagam, da te okoliščine upoštevate, ko vehementno tolmačite stanje javnih financ. Začetek krize smo torej pričakali v slabi kondiciji. V predlaganem zakonu nas pozivate, da spodbudimo gospodarsko aktivnost vseh aktivnih subjektov s fiskalnimi in neposrednimi spodbudami, predvsem tistih, ki imajo v kriznih časih moč in voljo ustvarjati. To delamo. To delamo ves čas. Slovenija tudi zaradi ukrepov naše vlade, predvsem pa prodornosti gospodarstva in podjetništva že od polovice lanskega leta kaže šibke a pomembne znake gospodarskih okrevanj. Rasti industrijske proizvodnje v tretjem in četrtem četrtletju leta 2009 je sledila rast tudi v prvi polovici letošnjega leta. Podobno je tudi z rastjo bruto domačega proizvoda. Seveda ima slovensko gospodarstvo nekaj izrazitih strukturnih slabosti. Velike so tudi razlike med panogami in njihovo sposobnostjo za okrevanje. Velike težave imamo predvsem v sektorjih, kjer se soočamo s poraznimi posledicami gospodarske politike v prejšnjem obdobju. Preveč liberalnega zadolževanja, ki se kaže v velikih slabitvah največjih slovenskih bank, v gradbeništvu, kjer poskušamo z odpiranjem novih trgov nadomestiti počen nepremičninski balon doma, pa tudi v drugih sektorjih, kjer se soočamo s premajhno konkurenčnostjo gospodarstva, ker politikov v prejšnjem obdobju v času rasti, ni spodbujala razvoja, ampak je zagotavljala financiranje, spet na račun zadolževanja, drugi fazi privatizacije, ki ji danes popularno rečemo tajkunizacija. Ustvarjena akumulacija torej ni ustvarjala nove vrednosti, ampak je poskušala koncentrirati lastništvo v rokah elite. Gospodarska kriza je te namere preprečila, naši vladi pa vendarle pustila

vrsto strukturnih slabosti slovenskega gospodarstva. Vlada je takoj ob začetku krize sprejela vrsto ukrepov za sanacijo javnofinančnega položaja, za stabilizacijo finančnih in bančnih trgov in za pomoč zaradi krize prizadetim ljudem. Naj navedemo samo nekatere: garancije za hranilne vloge, za kredite na mednarodnem bančnem trgu, za kredite podjetjem, za kredite fizičnim osebam, ukrepi na trgu dela, ki so uspešno zajezili naraščanje brezposelnosti in povečanje sredstev za te ukrepe za 183 milijonov evrov, kar pomeni dvakrat več kot v letu 2008, subvencije za tehnološke centre, raziskave in razvoj in konkurenčnost, povečanje sredstev podjetniškega sklada, tudi za Sklad tveganega kapitala, krediti Evropske investicijske banke za razvojne investicije avtomobilskega grozda in za razvojne investicije v skupni vrednosti več kot 500 milijonov evrov, kar vse skupaj predstavlja skupen obseg ukrepov v višini 850 milijonov evrov, če ne upoštevamo poroštev, ki smo jih dali za zaganjanje gospodarske aktivnosti.

Vlada je torej na rapidno poslabšanje gospodarskih in javnofinančnih razmer reagirala z ekspanzivno fiskalno politiko, usmerjeno v povečanje konkurenčnosti na eni strani in nujno potrebne ukrepe za zajezitev naraščanja brezposelnosti, s tem pa ustvarila multiplikativni učinek v višini 4,7 % BDP v letu 2009. Še več, naša vlada je s svojimi ukrepi preprečila javnofinančni zlom, zlom finančnega sistema in zlom sistema socialne varnosti v celoti in s tem bistveno bolj pogumne posledice, s katerimi bi se lahko soočile država, skupnost in ekonomija.

Predlagan zakon nam očita, da se je rast tekočih transferjev zgodila izključno na račun povečanja transferjev posameznikom in gospodinjstvom, ki se je od leta 2007 do 2009 povečala kar za milijardo evrov. Socialni demokrati smo na takšno orientacijo ponosni. Ker smo povečali pomoč ljudem, da smo ohranili relativno visoko stopnjo socialne povezanosti, in kljub gospodarski in finančni krizi zmanjšali tveganje revščine. S temi ukrepi smo preprečili, da bi se gospodarska in finančna kriza prelili v zlom socialne države in razmah revščini. Ta scenarij tedaj ni bil daleč. A danes lahko z gotovostjo rečemo, da smo ga preprečili. Smo zaradi tega zadovoljni s socialno sliko slovenske družbe? Ne. Odločno ne. Toda pri tem ne moremo mimo dejstva, da bi lahko bila slovenska socialna realnost brez takšnih socialno naravnanih ukrepov, bistveno drugačna in bistveno slabša. Pri tem naj spomnimo, da smo reformo transferjev na socialnem področju, h kateri nas poziva opozicija že izvedli z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, da zagotovimo boljše ciljanje socialnih transferjev, da bodo v največji možni meri na voljo tistim, ki jih dejansko potrebujejo in da bo zmanjšana možnost njihovega kopičenja in zlorab.

A pri tem poudarjamo, da bomo lahko socialno strukturo slovenske družbe izboljšali le

s konkurenčnejšim in inovativnejšim gospodarstvom, ki bo sposobno napajati višjo blaginjo in varnost ljudi. Temu so namenjeni to obdobje in ukrepi naše gospodarske politike: med drugim jamstvena shema s 75 % jamstvom za gospodarske družbe, za investicije, realizacija investicij v tretjo in četrto razvojno os, realizacija investicij na področju socialnega varstva, še posebej dolgotrajne oskrbe, oboje s pomočjo javno-zasebnega partnerstva. Aktivno delo gospodarske diplomacije z garancijami za velike izvozne posle, da slovenskemu gospodarstvu odpremo nove trge in razpršimo veliko odvisnost od evropskih trgov, ki se jim v perspektivi obeta relativno nizka stopnja rasti.

Ob tem pa vrsta ukrepov za učinkovitejše delovanje države: racionalizacija države z boljšo organizacijo in večjo učinkovitostjo. Nenazadnje pa tudi fiskalnim ukrepi, kot so sprejeto fiskalno pravilo in spremembe na področju proračunskega in razvojnega načrtovanja, oboje bolje in programsko usmerjeno v uresničevanje ciljev. Ob tem je naša vlada prav na nekaterih primerih izpostavljenih gospodarskih bolnikov razvila mehanizme za hitro in učinkovito ukrepanje, katerega dober primer je denimo Prevent, pa tudi učinki pilotnega Zakona o Pomurju, ki ga bomo prelili tudi v spremembe na področju regionalnega razvoja.

Na pomen javnofinančne odgovornosti opozarjamo ves čas, s svojimi ukrepi pa jo tudi uresničujemo. Naša vlada to javnofinančno odgovornost uveljavlja v vseh poglavitnih javnofinančnih dokumentih, od izhodne strategije, pakta stabilnosti in vsako letni proračun. Pri tem opozarjamo predvsem na novo uredbo o dokumentih razvojnega načrtovanja in pripravi proračuna, s katerim se določa posebna formula za določitev zgornje meje javnofinančnih odhodkov. To pravilo upošteva tako sedanjost makroekonomske in fiskalne politike in pozicijo, prav tako pa tudi cilj, ki mora biti usklajena s Paktom stabilnosti in rasti. Slovenija torej že ima instrument za določanje zgornje meje javnofinančnih odhodkov za tekoče leto in naslednja tri leta. Zato ni mogoče trditi, da so omejitve fiskalnih pravil preohlapne.

Spoštovani gospod predsednik, opoziciji je nekaj zelo zabavno.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Poslušajte pozornost. Prosim, nadaljujte! Mir v dvorani.

MATEVŽ FRANGEŽ: Predlaganega zakona ne moremo sprejeti, tudi zaradi drugih razlogov, kot so upoštevanje odhodkov iz evropskih namenskih sredstev med odhodke širšega sektorja, država, neupoštevanje avtonomije lokalnih skupnosti kot dela širšega sektorja države in nezmožnost vplivanja na nekatere eksterne dejavnike, na katere država s svojim delovanjem ne more neposredno vplivati.

Zato Socialni demokrati menimo, da je ustrežnejši mehanizem za določanje najvišje meje javnofinančnih odhodkov že sprejeta formula, s katero je te zunanje dejavnike mogoče bolje upoštevati in vključiti v ciljno javnofinančno politiko. Ob tem je naša vlada sprejela tudi program stabilnosti, ki predvideva postopno zmanjševanje primanjkljaja do leta 2013 pod 3 % BDP.

Naj spomnimo tudi na zaveze Slovenije na evropski ravni, da znotraj Evropske unije okrepimo koordinacijo fiskalnih politik in poenoteni monetarni politiki povečamo disciplino za spoštovanje fiskalnih pravil na Evropski ravni, recimo, uvedba evropskega semestra.

Opozicija danes dokazuje, da se ne držimo programa stabilnosti, da se ne držimo lastnih zavez. Recimo zato, ker je za leto 2011 program stabilnosti predvideval 4,2 % primanjkljaj, včeraj sprejeti proračun pa predvideva 4,5 % primanjkljaj. Gospod Vizjak je rekel, da približno odstotek. Razlika med 4,5 in 4,2 je 0,3. To pa niti približno ni odstotek. Če se že pavšalno zaokrožuje številk, potem recimo, da je to približno nič. Delamo vse za to, da zagotovimo stabilnost in vzdržnost javnih financ, s prestrukturiranjem proračunskih odhodkov v zadnjem letu se osredotočamo na razpoložljive vire, na gospodarsko okrevanje in vzdrževanje socialne povezanosti, nenazadnje tudi z obvladovanjem javnofinančnih odhodkov in s poskusi, da dosežemo zamrznitev plač v javnem sektorju in prestavitev uskladitve, ki jo javnim uslužbencem dolguje država. Kot vidite, imamo pri tem težave, in zato pomemben del javnega sektorja stavka.

Socialni demokrati izražamo razumevanje do njihovih stališč, a jih hkrati pozivamo, da končajo s to stavko, se vrnejo za pogajalsko mizo in začnejo upoštevati gospodarsko in družbeno realnost, v kateri se je znašla Slovenija. To je najboljši način, da v doglednem času, ko bo gospodarska kondicija naše nacionalne ekonomije to dopuščala, dobijo tisto, kar jim pripada.

Državni zbor sprejema vse ključne javnofinančne dokumente na čelu s proračunom kot osrednjim finančnim dokumentom države. Zato ne pozabimo, da imamo v tej dvorani vse mehanizme, da določamo cilje javnofinančne politike in s sprejemom proračuna določamo omejitve o odhodkih države. Odgovornost se namreč ne izkazuje le s sprejemom nekega zakona ali posamičnega pravila. Odgovornost se dokazuje z neprestanim odgovornim ravnanjem, usmerjenim v dobro države in državljanov ter dolgoročne varnosti in stabilnosti naše skupnosti. Socialni demokrati ostajamo temu tudi vnaprej trdno zavezani. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke bo predstavil Zvonko Černač.

Prosim.

ZVONKO ČERNAČ: Spoštovane kolegice in kolegi, vsi ostali prisotni!

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke smo v okviru naših predlogov Vladi doslej že večkrat predlagali, naj javno porabo veže na ustvarjeno, torej na bruto domači proizvod, in s tem prepreči erozijo javnih financ, ki smo ji priča izrazito v zadnjem letu dni. Vlada se je do teh predlogov in tudi do tega današnjega opredelila odklonilno. Pravi, da tak predlog ni dober in da zadostuje limitiranje javne porabe v nekem absolutnem znesku, ne glede na ustvarjeno. Ob znanih podatkih, ob bistvenem zmanjšanju našega bruto domačega proizvoda v zadnjih dveh letih, ki se je zmanjšal za desetino, bo potrebnih kar nekaj let, da bomo prišli tja, kjer smo nekoč, ne tako davno, že bili.

Dovolite mi nekaj besed glede na izrečene misli mojega predhodnika o tem, kje je Slovenija leta 2010, na pragu leta 2011 in zakaj prihajamo v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke ponovno s tem predlogom, tokrat v obliki zakona. Približno 2 milijardi evrov letno znaša razkorak med prihodki in odhodki državnega proračuna. Tako v letu 2009, v letu 2010 in podobna napoved nas čaka v skladu s tem, kar je Vlada sprejela nedavno, za leto 2011. Mislim, da gre za številko milijardo 800, milijardo 900, milijardo 700. Skratka, približno dve milijardi se porabi več letno, kot je na razpolago sredstev. Če ne bi bilo dobre bilance pretekle vlade, tega ne bi mogli storiti. Če ne bi bile javne finance ob tistem, ko ste jih prevzeli konec leta 2008, stabilne, in če vsa leta prej ne bi bila blagajna izravnana, v posameznih letih tudi s presežkom, potem tega danes ne bi mogli početi. In izključno zaradi tega, ker se zadolžujete – enormno se zadolžujete, v zadnjih dveh letih se je ta dolg povečal za več kot dvakrat –, lahko ta država funkcionira. In še nekaj časa bo lahko funkcionirala, ker je bila podlaga dobra, solidna, ampak na koncu bo nekdo moral vse to plačati. V Slovenski demokratski stranki menimo, da do tega ne sme priti, da je treba javne finance sanirati prej in zagotoviti porabo samo v takem obsegu, kot nam je glede na razmere omogočeno. Tisti, ki so govorili o izjavah sedanje opozicije konec leta 2008, o tem, da se Slovenija lahko izogne krizi, kot so jo bile deležne druge države, so pozabili povedati, da so te izjave temeljile na sprejemanju ustreznih ukrepov, pravočasnih ukrepov, ki jih, žal, ni bilo. Če bi takrat v oktobru, novembru in decembru 2008 podvzeli tudi druge ukrepe, ne samo tistih, ki ste jih podvzeli in ki so zagotovili predvsem stabilnost bančnega sistema, potem bi se Slovenija gotovo tej krizi lahko izognila in padec bruto domačega proizvoda ne bi bil tako velik, kot je bil. Ste pa ob tem pozabili na izjavo vašega premierja gospoda Pahorja 2. marca za to govornico, 2. marca 2009, pazite, ob tem ko je predstavljal rebalans proračuna za leto 2009 in je govoril o

tem, kako bo Slovenija v letu 2009 zrasla za 1,2 %. Takrat, ko je imel tu rebalans za leto 2009, je vaš premier govoril, da se bo bruto domači proizvod v Sloveniji v letu 2009 povečal za 1,2 %. Na podlagi tega ste tudi rebalans sprejeli. Istega dne so prišli podatki o tem, da bo upad za skoraj 10 %.

Še beseda glede zadolževanja. V prejšnjem mandatu je država omejila zadolževanje, ga zmanjševala. Povečevalo pa se je seveda zadolževanje gospodarstva in prebivalstva. Gospodarstva tudi za tako imenovane menedžerske odkupe. Ampak kdo je za ta segment odgovoren? Ali je za ta segment odgovorna vlada, katerakoli? Ni! Odgovorna je Banka Slovenije. Za menoj, upam, da še sedi bivši guverner gospod Gaspari, ki je bil za to enormno povečanje kreditov gospodarstvu za namen menedžerskih odkupov takrat kot guverner odgovoren.

Kaj torej določa zakon, ki ga predlagamo v zakonodajno proceduro? Določa omejitve javne porabe in omejitve zadolževanja države. In sicer na tak način, da se odhodki širšega sektorja države, ki sedaj znašajo že skoraj 50 % tistega, kar država letno ustvari, omejijo na največ 43 %, postopno do leta 2013. V zakonu je tudi predvideno, da Vlada ne sme posegati na razvojne postavke, torej ne na investicijski in razvojni del, pač pa na nerazvojne projekte. Preprosto povedano, omejiti mora stroške in neproduktivni del porabe. Seveda se je vladajočim – to smo slišali v stališčih nekaterih poslanskih skupin – takoj pojavilo vprašanje, kako to storiti, in očitke, da vlagamo populističen zakon in ne povemo, kako in na kakšen način rezati javno porabo. To ne drži. V dosedanjih predlogih smo večkrat povedali, kako, na kakšen način in katero porabo omejiti. Povedali smo tudi, kako vidimo povečanje prihodkov, na kakšen način. In ni neznanka, da se konceptualno vladajoči ne strinjate z opozicijo, ker vi povečujete davke, mi pa menimo, da bi jih bilo treba zmanjšati in s tem omogočiti gospodarsko rast.

Očitno je torej, da nas Pahorjeva vlada ne posluša oziroma nas ne želi poslušati. Sam premier pa je pred časom dejal, da je 50 % zaposlenih v javni upravi preveč. Premier Pahor je to izjavil na nekem srečanju obrtnikov in podjetnikov, požel takrat bučen aplavz in čeprav je bila ta njegova izjava bolj populistična, kot bi si jo lahko dovolil katerikoli v opoziciji, ga nihče ni vprašal, če je temu res tako, zakaj se je število zaposlenih v javni upravi v njegovem mandatu povečalo za 3 tisoč. Premier je pred časom tudi napovedal, da bo zmanjšal število ministrstev. V Slovenski demokratski stranki smo to njegovo napoved pozdravili. In kaj se je zgodilo? Vsak dan smo priče ustanavljanju nekih novih agencij, paradržavnih institucij, od agencije za upravljanje javnofinančnega premoženja do tiste za upravljanje stvarnega premoženja, potem dobivamo agencijo za javno naročanje. V zakonodajni proceduri je že zakon

o nekem nepremičninskem skladu, pa nova agencija za nadzor ali varnost prometa ob dveh paradržavnih institucijah na tem področju in tako naprej, da ne naštevam. Vsi ti bodo seveda imeli direktorje, uprave, zaposlene, dodatne stroške, nobenega učinka, nobenega bolj efektnega upravljanja in gospodarjenja v času, ko bi bilo treba korenito zarezati v javno porabo. Veliko bi Pahorjeva vlada seveda privarčevala že s tem, če bi se obnašala bolj gospodarno, tako pa je samo na falconu, ki še vedno stoji, izgubila v letu in pol nekaj milijonov evrov, na premoženju, ki ga ne upravlja učinkovito, pa bistveno več. Ogromno bi Pahorjeva vlada lahko privarčevala, če bi maksimizirala obseg stroškov po proračunskih porabnikih, ki jih le-ti namenijo za svoje delovanje. Namesto tega pa se najemajo novi in novi prostori, ker je uradnikov vse več. V enem primeru pa je Vlada celo tako dobra, da odplačujejo preko najemnine lizing zasebniku. Namesto omejevanja se torej stroški povečujejo, poraba je vedno večja. Odhodki državnega proračuna, ki so bili v letu 2008 nekje na ravni 8 milijard evrov, ravno toliko je bilo tudi prihodkov, so narasli in bodo naraščali tudi v prihodnjih letih oziroma se bodo nekje omejevali na ravni okoli 10 milijard evrov. Podatki kažejo, da se dolg državnega proračuna povečuje. V teh dneh je presegel 12 milijard evrov. In ob tem neracionalnem in negospodarnem obnašanju, ob tem metanju milijonov evrov v prazno, pričakuje Vlada razumevanje upokojencev – večina jih nima niti 500 evrov pokojnine –, sindikatov, razumevanje tistih, ki so zaradi njene neučinkovitosti v zadnjih letih izgubili delo, nekateri pa trge.

Če pogledamo letošnjo polletno realizacijo državnega proračuna, je ta katastrofalna. Primerjava namreč pokaže, da je v prvi polovici letošnjega leta, primerjam pa letošnjo prvo polovico z lansko prvo polovico, da ne bo nesporazuma, prihodkov je v istem obdobju za 120 milijonov evrov manj, kot lani v istem obdobju, odhodkov za 200 milijonov evrov več kot lani v istem obdobju. Primanjkljaj je lani v prvi polovici leta znašal milijardo evrov. Mimogrede, v 2008 je bil presežek v prvi polovici leta v višini 110 milijonov evrov. Letos pa znaša v prvi polovici leta primanjkljaj že milijardo 320 milijonov evrov. Tam, kjer bi bilo mogoče povečati aktivnosti, predvsem na področju oziroma na črpanju evropskih sredstev, razvlečeni postopki ne omogočajo operativnega odobravanja projektov. Izjema je seveda samo ljubljanski župan, kjer je mogoče razpis zaključiti v mesecu od objave do izbora. V drugih primerih pa postopki tečejo po pol leta ali več.

Pahorjeva vlada v svojem odklonilnem mnenju do tega zakona, ki smo ga vložili v zakonodajno proceduro, med drugim pravi, da ni dvoma, da tudi Vlada zasleduje cilj zmanjšanja odhodkov širšega sektorja države. S čim? Prej sem prebral podatke, ki to izjavo negirajo, demantirajo, poraba je dobesedno zblaznela. Omejevanje porabe Vlada utemeljuje z novo

sprejeto uredbo iz junija letos, v kateri je določeno tudi fiskalno pravilo, ki določa zgornjo mejo javnofinančnih odhodkov, ki se določa s posebno formulo. Vendar pa ta izračun ne upošteva bistvenega, da je tisto, kar lahko javni sektor porabi odvisno od tistega, kar gospodarstvo ustvari. To je vsebina našega zakona. Zato je njegovo zavračanje s strani Vlade nelogično in neutemeljeno. Še posebej v razmerah, ko bi morala Vlada pokazati resen namen pri varčevanju. Najprej bi seveda morala z mize pospraviti razne klientelistične najeme prostorov, ki jih ne potrebuje, kjer ni šlo za interes države, pač pa za interes posameznikov, ki bodo s tem neupravičeno obogatili, in to samo zato, ker so v prijateljskih odnosih s Pahorjevo oblastjo. Z mize bi morala ta vlada pospraviti razne Falcone in ustanavljanje novih nepotrebnih agencij in paradržavnih institucij ter priti pred sindikate z jasno predstavo o tem, kako in do kdaj se bo ta država izkopal iz javnofinančne krize. In trdno smo prepričani, da bi v takem primeru naletela na razumevanje predstavnikov zaposlenih.

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke želimo s tem zakonom Vladi pomagati pri obvladovanju javne porabe. Sprejem tega zakona bi bil namreč jasen pokazatelj, da se je Vlada omejevanja prekomerne potrošnje lotila na pravem koncu, da bo najprej zarezala pri sebi, in to pri nepotrebnih in prekomernih izdatkih. Signal, ki bi ga Vlada spustila v javnost preko učinkovitejšega dela in ob boljšem gospodarjenju z javnimi sredstvi, bi omogočil lažje usklajevanje s socialnimi partnerji. Vitkejša in cenejša država bi razbremenila gospodarstvo, skratka, učinki bi bili za vse pozitivni. Zavračanje tega zakona s strani Pahorjeve vlade pomeni, da se Vlada še vedno ne zaveda resnosti razmer, da za njihovo sanacijo in stabilizacijo ni pripravljena storiti ničesar in da želi breme odgovornosti za nastale razmere prevaliti na druge. V tem primeru na sindikate in zaposlene v javnem sektorju, ki v očeh javnosti že tako ne uživajo velikega ugleda. Zato je odgovornost Vlade še toliko večja, kajti za nastale razmere je kriva ravno Pahorjeva vlada in nihče drug, ker se ni pravočasno in odgovorno soočila s spremenjenimi razmerami na globalnem trgu. Namesto, da bi te razmere izkoristila za racionalizacijo, preoblikovanje javnega sektorja v učinkovit in racionalen servis za občane, je na eni strani v najbolj težkih razmerah dopustila dodatna zaposlovanja, ustanavlja nove paradržavne institucije, nič ni naredila za gospodarnейše in bolj racionalno delovanje javnih služb, na drugi strani pa je želela z zvijačnim zakonom iz socialnega dialoga izključiti veliko število tistih, od katerih je tudi odvisen nadaljnji razvoj Slovenije. Pahorjeva vlada zavrača dialog in vse dobre predloge izključno zato, ker prihajajo z po njenem mnenju, očitno, napačne strani.

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke bomo zakon in njegovo nadaljnjo zakonodajno proceduro podprli, Vladi predlagamo, da ponovno premisli o svojem stališču. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Zares bo prestavil Alojzij Potočnik.
Prosim.

ALOJZIJ POTOČNIK: Spoštovani!

Predlagatelji današnje izredne seje vladi Boruta Pahorja očitajo, da vodi zmedeno finančno in gospodarsko politiko in da je očitno nedorasla nastalim razmeram. Predlagatelji nadalje predlagajo omejitve javne porabe ter zadolževanje države, in sicer na 46 % BDP v letu 2010, z vsakim prihodnjim letom pa se bodo odhodki znižali za 1 % točko tako, da bi leta 2013 in v nadaljnjih letih po metodologiji ESA 95 dosegli odhodke širšega sektorja države v višini največ 43 % BDP. Transformacija predlagatelja je "začudujoča".

Predlagatelji torej zatrjujejo, da je Slovenija stopila v krizo v razmeroma dobri kondiciji in da je zaradi neučinkovitega in prepočasnega ukrepanja vlade Boruta Pahorja Sloveniji dodatno upadel BDP. Ker pa ni bilo učinkovitih ukrepov za zmanjšanje odhodkov širšega sektorja države, pa je delež teh odhodkov merjen kot odstotek bruto družbenega produkta nesorazmerno narasel. Naj vas spomnim, spoštovani, na eno izmed najbolj odmevnih sporočil prejšnje vlade. Slovenija še nikoli v svoji zgodovini ni bila tako uspešna država. Eden od takratnih podpredsednikov stranke je preroško napovedal, da se je v Sloveniji začela zlata doba. Žal se je hitro in neslavno končala. Minili sta dve leti, od kar so Lehmanovi odšli na smetišče zgodovine in hkrati tudi simbolno zaznamovali čas, v katerem se trenutno nahajamo. Sicer pa so se stvari zgodile že prej, poleti 2007 je Evropska centralna banka že svarila pred finančno krizo. Guverner Banke Slovenije Kranjec takole opisuje poletje 2007, da priključim v spomin, ga citiram, "na moje veliko presenečenje in na presenečenje vseh drugih je nato avgusta 2007 finančna kriza izbruhnila v polni meri. Evropska centralna banka je 9. avgusta 2007 na nujni izredni seji odločila, da finančne trge oskrbi z veliko količino likvidnosti, šlo je za 95 milijard evrov. Od takrat se ECB primarno ukvarja z vprašanjem, kako iziti iz krize," konec navedka. Jeseni leta 2008, ko ste zaključevali mandat vaše vlade, je glavni ekonomist Deutsche Bank Norbert Walter takrat namreč izjavil naslednje: "Recesiji v starem svetu, torej v Združenih državah Amerike, Evropi in na Japonskem, se ni mogoče več izogniti." Veliko stvari, pravi, je šlo narobe. Takrat je bilo v Sloveniji storjeno vse, da bi v javnosti zmanjšali pomen napovedi težav, ki smo jim danes priča zaradi finančne in gospodarske krize. Celo

takratni gospodarski minister je po tem, že ko ste končali mandat, vseskozi zatrjeval, da Slovenija ne bo zašla v recesijo. Obnašanje, kot bi rekli cineasti, na način Hitchcockovega suspenza. Slednje najbolj nazorno opišemo s tistim filmskim prizorom, ko na vrata stanovanja trka nevarnost, stanovalci pa se še kar naprej obnašajo, kot da se nič ne dogaja. In ravno to se je zgodilo. Kriza je torej trkala na svetovna in na naša vrata že od leta 2007, vladalo pa se je spokojno in sproščeno. Popotnica je bila varljiva. Danes jo najbolj ponazarjata stavki dela sindikatov javnega sektorja. Če bi bila plačna reforma preudarnejša in ne bi mejila na eksces na področju javnih financ v času recesije, bi najbrž odpadla večina razlogov za današnjo izredno sejo, pa tudi zunaj te dvorane bi bilo marsikaj drugače. Sicer pa bo ta reforma nedvomno šla v zgodovino in učbenike o javnih financah.

Novi slovenski vladi torej že od začetka mandata ni bilo popolnoma nič podarjenega. Poleg tega se je morala takoj spopasti s finančno in gospodarsko krizo. Vlada se je po našem mnenju odzvala dovolj zgodaj in z ukrepi, ki so jih sprejemale tudi ostale države članice. Sicer pa bi vam moralo biti znano, da so se povečali javnofinančni primanjkljaji vseh držav članic Evropske unije, ker so vlade za pomoč svojim gospodarstvom uvajale in nekatere še uvajajo obsežne svežnje pomoči. Je pa res, da so številne vlade v Evropi zdaj v luči dolžniške krize, ki jo je sprožila predvsem močna zadolžena Grčija, začele uvajati ostre varčevalne ukrepe, da bi zmanjšale svoje primanjkljaje. V skladu s Paktom o stabilnosti in rasti se morajo javnofinančni primanjkljaji gibati pod mejo 3 % bruto domačega proizvoda. Mislim, da tudi naša vlada zasleduje cilj zmanjšanja javnofinančnih odhodkov in da je sprejela že vrsto ukrepov za zagotavljanje javnofinančne stabilnosti ob hkratnem zagotavljanju nujno potrebnih ukrepov za blažitev gospodarske krize. Vlada je v ta namen določila tudi višino odhodkov za leti 2012 in 2013, ki so vezani na domače vire. Določitev zgornje meje proračunskih izdatkov pomeni začetek fiskalne konsolidacije, ki jo je Slovenija dolžna izpeljati, da zagotovi stabilnost lastne fiskalne in ekonomske politike in sistema ter da sledi zahtevam evrosistema. Fiskalno pravilo upošteva sedanjo makroekonomsko in fiskalno pozicijo, prav tako pa tudi ciljno, ki mora biti usklajena s Paktom stabilnosti in rasti. Vlada ima torej že instrument oziroma fiskalno pravilo, s katerim določi zgornjo mejo javnofinančnih odhodkov za tekoče leto in naslednja tri leta. Javnofinančni odhodki bodo navzgor omejeni z rastjo bruto družbenega produkta. Še dodatno pa bo rast izdatkov omejena, če bosta naš javni dolg in proračunski primanjkljaj presegla določeni ciljni vrednosti. Pri hitrosti doseganja slednjega si je Vlada pustila določeno diskrecijsko pravico. Sedaj imamo velik proračunski deficit, kar bi po fiskalnem pravilu

vodilo v restriktivno fiskalno politiko, kar lahko recesijo še poglobi, je tudi smiselno, da dovolimo nek okvir pri doseganju cilja. Zanimivo pa je tudi, da naj bi nekateri strokovnjaki že tudi leta 2006, torej dve leti pred izbruhom tako imenovane finančne krize, predlagali uvedbo fiskalnega pravila za omejevanje javnofinančnih dohodkov. Vendar takratna vlada ni videla potrebe, da bi v postopek načrtovanj proračuna uvedla kaj podobnega. Po toči zvoniti je prepozno.

Predloga zakona ne bomo podprli, vendar bi v Poslanski skupini Zares kljub temu radi opozorili, da ekonomska teorija, pa tudi praksa nimata pravega odgovora na vprašanje, kakšna naj bo rast oziroma delež javne porabe in kakšen naj bo delež zadolževanja države. Številnih faktorjev, ki vplivajo na rast javne porabe in na državno zadolževanje, ni mogoče kar vgraditi v enostaven model. Vse teorije temeljijo na empiričnih preverjanjih, ki pa so odvisna od časa, v katerem jih preverjamo. In ta čas, naš čas, je poseben, saj smo priča drugi najhujši svetovni finančni in gospodarski krizi v zadnjih 100 letih. Tako bi predlagatelje izredne seje kot tudi Vlado radi spomnili, da tako gospodarske rasti kot tudi javne porabe in zadolževanja ni mogoče kar tako uzakoniti oziroma določiti per se. Določamo lahko projekcije in korektive ter jih sprotno prilagajamo dejanskemu stanju. Prihodnosti so namreč lahko različne, saj je družben in s tem ekonomski razvoj nepredvidljiv, kljub našim željam in obljubam. Hvala.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanske skupine Slovenske ljudske stranke bo predstavil Jakob Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa, za besedo, gospod predsednik. Spoštovana gospoda ministra s sodelavkama, kolegice in kolegi!

Prihodki proračuna se od leta 2008 iz meseca v mesec zmanjšujejo, odhodki pa strmo naraščajo. Posledično seveda proračunski primanjkljaj strmo narašča. V Slovenski ljudski stranki že ves čas, odkar se v tem mandatu pogovarjamo o proračunih in rebalansih proračunov, opozarjamo na previsoko porabo javnega sektorja. Ob sprejemanju rebalansa proračuna 2010 v mesecu juliju je tudi Urad za makroekonomske analize in razvoj zapisal, da predlagani rebalans proračuna za leto 2010 ne predvideva posega v odhodke z bolj sistemskimi ukrepi, temveč pomeni le uskladitev odhodkov z nižje ocenjenimi prihodki in tako letos ne bo prispeval h konsolidaciji javnih financ. Rebalans je v veliki meri temeljil na pritoku evropskih sredstev in na povečanju prihodkov iz naslova povišanja trošarin. Tako v enih kot v drugih prihodkih smo bili v Poslanski skupini Slovenske ljudske stranke močno skeptični. Še vedno ocenjujemo, da Slovenija ne bo počrpala vseh evropskih sredstev, ki jih kot prihodke

predvideva rebalans. Zakaj tako mislimo? Zato, ker se na področju črpanja evropskih sredstev ne dogaja prav veliko. Ni kaj prida novih projektov, realizirajo se predvsem že tistih izpred nekaj let. Vendar o tem bomo kmalu kaj več rekli na kakšni od sej odborov ali Državnega zbora, ko bo to na dnevnem redu.

Pa pogledjmo tekoče podatke. V prvih osmih mesecih letos znaša primanjkljaj že 1,4 milijarde evrov. Glede na rebalans se v preostalih štirih mesecih lahko poveča le še za 400 milijonov evrov. Ali nam bo to uspelo? Glede na podatke in napovedi statističnega urada zagotovo ne. V svojem poročilu o primanjkljaju in dolgu države statistični urad napoveduje 2,1 milijardni primanjkljaj, kar je 0,9 % BDP več, kot predvideva rebalans proračuna. Torej 5,8 % primanjkljaj. In kaj sedaj? Praktično vsi ukrepi in vsa finančna sredstva do sedaj so bili usmerjeni na tako imenovano socialno področje. Gospodarski razvoj je bil postavljen v ozadje.

Slovensko gospodarstvo se muči ob težavah, ob trenutnih obremenitvah, vzpostavljenega socialnega miru ne bo več možno dolgo vzdrževati. Imamo občutek, da Vladi stvari nekako uhajajo iz rok. Že nekaj časa se s strani Vlade napovedujejo sistemske reforme, reforma zdravstvenega sistema, reforma pokojninskega sistema, reforma delovne zakonodaje, varčevanje javnega sektorja, če naštejemo samo najpomembnejše. Vsi se zavedamo, da brez teh reform ni izhoda iz gospodarske krize.

Kakšno je stanje na teh področjih? Varčevanje v javnem sektorju – zdravnikom ste že popustili, javni sektor stavka. Reforma delovne zakonodaje je bila na pritisk sindikatov umaknjena z dnevnega reda. Pokojninska reforma – še preden ste jo uspeli dokončno izoblikovati, so že vsi sindikati v Sloveniji napovedali množične proteste. Reforma zdravstvenega sistema – za enkrat le v javni razpravi. Država je trenutno ujeta v eno največjih stavk v njeni mladi zgodovini. Ne glede na strinjanje ali nestrinjanje glede upravičenosti stavke, so razlogi zanjo jasni. Gre za nakopičene probleme, ki jih nihče ne rešuje. Namesto, da bi Vlada kredibilno zniževala maso plač z zmanjševanjem števila zaposlenih v javni upravi, se je njihovo število v tem mandatu povečalo za nekaj tisoč. In potem se sprašujete zakaj takšno nezaupanje in nasprotovanje zamrznitvi plač.

Predlog zakona, ki je pred nami, je sicer neobičajen, a glede na vse opisano smiseln in upravičen. Kjer ni osebne in druge odgovornosti, je potrebna prisila. Prisila v obliki zakona, ki bo omejevala odhodke države po principu: Porabi toliko, kolikor imaš. Ne pa po uveljavljenem principu: Porabi toliko, kolikor pač potrebuješ.

Ker na žalost v slovenskem političnem prostoru ni potrebne odgovornosti in zavedanja, da nas takšna fiskalna politika, ki jo izvajamo,

vodi v prepad, je tak zakon dobrodošel in potreben. V Slovenski ljudski stranki mu izrekamo vso podporo. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Stališče Poslanke skupine
Demokratske stranke upokojencev Slovenije bo predstavil Anton Urh.

Prosim.

ANTON URH: Hvala za besedo, spoštovani gospod predsednik. Spoštovana ministra s sodelavci!

Predstavil bom stališče Poslanske skupine DeSUS glede predloga zakona javnofinančne odgovornosti.

Predlagatelj obravnavanega zakona menijo, da vlada Boruta Pahorja, citiram, "vodi popolnoma zmedeno finančno in gospodarsko politiko in je očitno nedorasla novonastalim razmeram". S takšnimi besedami bi lahko bržkone pospremili sleherno od držav, ki se je soočila s finančno in gospodarsko krizo svetovnega merila in skušajo reševati nastalo fiskalno situacijo doma na različne načine in večinoma v vseh primerih in vidikih za prebivalstvo neugodnimi ukrepi.

Dejstvo je, da najti pravi in učinkovit način premagovanja posledic ni ravno mačji kašelj, države pa se trudijo aktivno izvajati procese zagotavljanja finančne stabilnosti tudi družno, evropske pod okriljem skupne fiskalne politike Unije. Ob tem velja omeniti, da je kriza resno udarila že v letu 2008, torej pred Vlado Boruta Pahorja. Strokovnjaki pa so na njene možnosti opozarjali že prej in pravočasno za preventivno ukrepanje. Takrat, v času izredno ugodne gospodarske rasti se v tej državi ni storilo nič takšnega, da bi se, da čisto preprosto povem, varčevalo za primer slabih časov. Krivulja tekočih odhodkov in tekočih transferjev lahko rečemo, da konstantno drži svoj naklon ne glede na to, katera vladajoča koalicija je v preteklih obdobjih narekovala javnofinančno politiko Republike Slovenije. Ne morem tudi mimo tega, da se ne bi posvetil medvrstični razlagi navedbe predlagateljev o povečanju tekočih transferjev na račun kljub krizi izjemnega povečanja transferjev posameznikom in gospodinjstvom v letu 2007 do 2009. Predlagatelji na socialnem področju želijo potemtakem reformo svojega mandata, se pa v poslanski skupini zavedamo, kako zaskrbljujoče je še vedno kljub sicer pozitivnemu trendu gospodarske rasti stanje javnih financ v tem trenutku. V tem mandatu, ki sovpada s sila neugodnimi razmerami na gospodarskem in finančnem trgu, je Vlada sprejela fiskalno pravilo postavitve zgornje meje proračunskih odhodkov, ki naj bi omogočalo nadzorovano rast javnofinančnih odhodkov ter posledično srednjeročno doseganje uravnoteženega javnofinančnega salda, ki je neodvisen od ciklično pogojenega gibanja javnofinančnih

prihodkov. V tem smislu je sprejela in izvedla že vrsto ukrepov za zagotavljanje javnofinančne stabilnosti in ukrepov za blažitev učinkov krize, torej v odhodkovni proračunski smeri.

Ne glede na to, da se je Vlada ravnala po priporočilih mednarodnih institucij, pa je seveda jasno, da vsi ti ukrepi niso bili vsečni sedaj prizadetim. Pričakovanja sprememb zakonodaje, da bi se storili ustrezni premiki še na dohodkovni strani proračuna, kot je na primer obdavčitev kapitala, dobička, luksuza, so po naši oceni tista ključna, ki jih je še treba uresničiti, da bo ta Vlada lahko brez sramu pogledala v oči vsem tistim, ki jih je v pravicah že odrezala in kot kaže, jih ponovno namerava.

V poslanski skupini menimo, da je smiselno in nujno, da se javnofinančna politika oblikuje z vso dolžno skrbnostjo do vseh državljanov in državljanov v Republiki Sloveniji. In sicer na način, da se zagotavlja javnofinančna stabilnost z vzdržnostjo javne blagajne, a hkrati z enakomerno ter pošteno porazdelitvijo bremena krize med vse plasti družbe.

Predlog zakona po svojem namenu sicer ni slab. Intenca po omejitvi javne porabe in zadolževanja države je vsekakor nujna, vendar je predlog nedodelan, saj ne izhaja iz celostne sistemske in pravne podobe javnofinančnega področja. Ker je pričakovati, da ne bi dal pričakovanih in željenih ciljev na področju omejevanja javne porabe in zadolževanja države, se v Poslanski skupini DeSUS ne moremo izreči o primernosti besedila tega predloga zakona.

In za konec še: ob dobri letini dober gospodar zvrhano napolni kašče, da lažje preživi čase tako imenovanih suhih krav. Je bilo to v Sloveniji storjeno? Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa.

Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin. Sledi splošna razprava poslank in poslancev. K besedi se je javil minister za finance dr. Franc Križanič.

Prosim.

DR. FRANC KRIŽANIČ: Hvala lepa.

Pričakujem, da se bodo na prosojnicah pojavili tudi "slajdi". Zdaj sem se pred visokim zborom odločil, da izkoristim to priložnost, ker mi je danega kar nekaj časa – bilo je potrebnih tudi kar nekaj pogajanj, da smo si ta čas izborili –, da vam predstavim vidike javnofinančne stabilnosti pred, med in po finančni krizi.

Če pogledamo najprej stanje dolgoročnega gospodarskega ciklusa, moram v tej zvezi povedati, da se bom oprl na teorijo, pogled ali pa koordinatni sistem evolucijske šole ekonomske misli, ki se navdihuje nad deli Josepha Schumpetra, razvila se je pa v 70. letih prejšnjega stoletja, in sicer ob opazovanju, kaj se zgodi z obema naftnima šokoma, takratnima, in s spremembo gospodarjenja, vezano na padec nafte kot ključnega faktorja. V tem

kontekstu je takrat ekonomska znanost in ta njena ekonomska šola – Nelson in Winters sta bila avtorja knjige, s katero se je ta šola potem začela, knjiga se je imenovala *An Evolutionary Theory of Economic Change* – na osnovi inspiriranosti z deli Josepha Schumpetra dejansko začela pojmovati tehnologije kot del gospodarjenja, kot del gospodarskega sistema in v teh tehnologijah tudi prevladujoče rešitve, ki nekaj časa vzdržijo, potem se pa sčasoma spremenijo. Za vsak tak dolgoročni cikel – trenutno smo v ciklu tako imenovanih informacijskih ali fleksibilnih tehnologij, ki temeljijo na čipu, kot osnovnem faktorju – je značilen poseben akumulacijski režim, se pravi, poseben režim oblikovanja prihrankov in poseben način gospodarske regulacije. Se pravi, vlada oziroma tisti, ki gospodari na narodnogospodarski ravni, danes so to predvsem demokratično izvoljene vlade, ima različne možnosti in različne vzvode, da na gospodarstvo lahko vpliva. Obenem se postavijo različne košarice dobrin, različne dobrine so pomembne za življenjski standard in tudi te dobrine se proizvajajo z različnimi tehnologijami. Ob sedanjih kratkoročnih cikličnih tendencah v svetu – in jaz ocenjujem, da je ta finančna kriza dejansko eden od kratkoročnih ciklusov, sicer zelo globok, močan, a po svoji naravi kratkoročnega značaja – so se ti ciklusi v sodobni paradigmi, tehnoekonomske paradigmi, se pravi v sodobnem načinu gospodarjenja, ki je fleksibilen in temelji na informacijah, tehnologijah, so se prvič pojavili leta 1987. Tista kriza, borzna kriza 1987, zlom New Yorške borze, je bila prva kriza, ki je temeljila na "kompjuterizaciji" cen vrednostnih papirjev, prišlo je do zelo močne eksplozije na tem trgu, vendar je takratna monetarna in fiskalna politika preprečila kakršenkoli vpliv razmer te krize na ameriško in kasneje na celotno svetovno gospodarstvo. Se pravi, pokazalo se je, da ima politika svoje vzvode, da lahko regulira take nihaje. Če ti vzvodi niso bili uporabljeni ali če je bilo prej ustvarjeno dovolj veliko neravnotežje, potem sledi finančna kriza. Finančna kriza je lahko valutna ali neposredno finančna. Valutne krize so znane. Najgloblja, najbolj boleča je bila argentinska posledica fiksnega režima fiksnega tečaja. So še druge, in tudi ta grška je v bistvu neke vrste valutna kriza, ki pa se odvija znotraj evra in jo mora zato reševati z varčevanjem, z javnofinančnim varčevanjem.

Druga možnost je, da prihaja do napak razvojne politike – to smo videli, recimo, v Srbiji, v Rusiji, Jelcinova politika je bila nekaj takega, kar je vodilo v dezinvestiranje, pa to ni zanimivo – ali pa napak energetske politike, ki potem na koncu pripeljejo v električni mrk. Tu so neke specifične gospodarjenja na področju, ki terja zelo dolg horizont investicijskih odločitev, in če tega ni, če pridejo do odločanja lastniki s krajšim horizontom, sledi pomanjkanje ponudbe, ki potem po nekem cobwebu, posebni pajčevini, šele čez dve ali tri leta vpliva na izboljšanje

ponudbe. Najbolj znana od teh električnih kriz je bila kalifornijska. Prva je bila pa v Novi Zelandiji kot posledica liberalizacije trga električne energije brez ustrezne regulacije. Danes smo v obdobju ene take kratkoročne, nihaje navzdol, ki je posledica napak v proračunski-zunanjetrgovinski politiki ZDA, se je pa prenesla, nekoliko več o tem kasneje, na cel svet.

Kakšen je, na kratko, sodobni akumulacijski režim. Značilno je, da se pojavlja varčevanje, ki je vedno bolj dolgoročne narave. V tem kontekstu se oblikujejo finančni produkti in posebne institucije, ki prihranke prebivalstva, deloma tudi gospodarstva in drugih gospodarskih subjektov, plasirajo po celem svetu. Se pravi, sistem se globalizira, obenem pa je vedno bolj prepleten, tako da sistemsko tveganje nastopa na celotnem svetu. Sistemsko tveganje pomeni, da zlom posameznega večjega igralca na tem trgu, neke velike banke ali nekega velikega investicijskega sklada, pripelje do večjih gospodarskih motenj v širšem okolju in se lahko nato dejansko prenese na celoten svet. Zanimivo je, da je prenos teh učinkov – to smo zlasti pri ruski krizi videli – deloma direkten preko upniško-kreditnih razmerij, garancij in podobno, deloma pa enostavno zaradi načina reakcije gospodarstva, kjer je informatizacija tako velika enostavno že zaradi samega vpliva na pričakovanja, da se bodo podobna gospodarstva ali podobni subjekti znašli v podobnih težavah, pride do bega kapitala brez nekega realnega vzroka tudi drugod in potem do širšega zloma, ki nima neposredno povezav z nekimi gospodarskimi relacijami, ampak samo s podobnostjo. Se pravi, sodobno gospodarjenje temelji izrazito na pričakovanjih in ta pričakovanja so se v gospodarski krizi tudi pokazala kot zelo usodna. Kar je še pomembno pri sistemskem tveganju, je, da se države v sodobnem svetu temu tveganju izogibajo s povečano regulacijo – imamo regulatorje tako pri bančništvu, zavarovalništvu, na trgu vrednostnih papirjev – in da se regulatorji med seboj izrazito povezujejo. Se pravi, povezovanje regulatorjev je v bistvu v duhu časa in neizogibno in pričakovati je, da se bo še povečevalo. Tako da povezava regulatorjev na evropski ravni je tu stvar praktično samo še vprašanja let, kdaj bo v celoti združeno.

Investicije so danes odvisne deloma tudi od razvojne politike. Tu so se razvili štirje konkurenčni modeli. Po ameriškem država spodbuja investicije v nove tehnologije, pretežno preko javnih naročil, pretežno preko naročil za vojaške namene. Tipičen primer razvoja na tej osnovi je celotna računalniška tehnologija, danes, recimo, tudi satelitska navigacija, verjetno v prihodnosti lahko pričakujemo uporabe senzorjev za nočno opazovanje v prometu in podobno. Evropski model temelji na sofinanciranju raziskav in razvoja do določenega odstotka, tako da vendarle tveganje nosi investitor in s tem spodbuja nadgradnjo

tehnologij, ki so se razvile ali pa se začenejo razvijati. Ta se je izkazal zlasti močno v avtomobilski industriji, v proizvodnji hitrih vlakov, v proizvodnji mobilnih telefonov, mobilni telefoniji in tako naprej. Vsekakor se je izkazal kot konkurenčen, je pa izrazito drugačen od ameriškega. Na njem temeljijo tudi naše možnosti za državne pomoči. Tretji je japonski model, ki je economy of scope, se pravi, izrazito fokusirajo razvojne spodbude na posamezne projekte. Recimo, zasedli so celotno zabavno elektroniko, video rekorderje, digitalno telefonijo in podobno. Tu kombinirajo delo ministrstva za zunanjo trgovino in industrijo z gospodarsko zbornico in bančnim sistemom. Na nekaterih področjih so neuspešni, predvsem imajo pa velik problem, ker mora ta model temeljiti na izvoznem povpraševanju in terja zelo nizek devizni tečaj. Čim se je devizni tečaj jena povečal oziroma ko se je podražil jen na svetovnem trgu, se je ta model znašel v težavah. Zadnji je irsko-kitajski model, ki temelji na uvozu tehnologij. Na Irskem se je izkazal kot netrajen, na Kitajskem bomo pa videli, ali so sposobni preseči zgolj črpanje idej in tehnologij iz drugih delov sveta in sami prevzeti iniciativo, ali pa bodo verjetno končali podobno kot Irci, čeprav imajo z večjim trgom in svojo gospodarsko tradicijo več možnosti, da vendarle uspejo in postanejo sami generatorji razvoja.

O sodobnih input-output koeficientih, ki so posledica razvojnih odločitev, je treba omeniti, da je danes stvar časa digitalizacija večine izdelkov in procesov. Konkurenčnost posameznih, recimo, finančnih institucij, ki tekmujejo na finančnem trgu, zavarovalnice, banke, investicijski skladi, v veliki meri temelji na njihovi informacijski infrastrukturi. Ponudba in povpraševanje se globalizirata. Globalizirajo se tudi podjetja, ki delujejo na tem trgu. V tem kontekstu se razvija brezobzirna in zelo intenzivna mednarodna razvojna tekma z merkantilizmom. Glavni vzvod tega merkantilizma, se pravi, poskus ustvariti čim večji presežek, je devizni tečaj. Končni rezultat je pa večja zaposlenost doma in brezposelnost na tujem, niso toliko samo akumulacije rezerv, čeprav se tudi rezerve selijo tja, kjer z merkantilističnimi ukrepi dosežejo največje uspehe. Seveda se s tem da braniti. Braniti se da z antidumpingom in mislim, da bo slej ko prej ta prišel na mizo tudi v Evropski uniji. Danes je že v Združenih državah Amerike. Deloma se potem postavlja možnost tudi v davčnih olajšavah, kar bi mi danes razlagali kot nedovoljene državne pomoči. Z gospodarsko krizo so se ta davčna nebesa diskreditirala. Pričakovati je, da bo mednarodna skupnost vendarle reagirala in omejila možnosti tovrstnih stimulacij prihoda posameznih proizvajalcev.

Pozitivni posledici vsega skupaj pa sta vendarle konvergenca gospodarskega razvoja in rast povpraševanja na svetovnem trgu. Vzpon Kitajske, Indije in Brazilije je pripeljal do novih kvalitativnih razmerij. Možen je bil pretežno

zaradi napak ekonomske politike v razvitejšem delu, vendar je pa končni rezultat, gledano humanistično, zanimivo, vendarle pozitiven.

Če gremo naprej in pogledamo svetovni finančni trg in slovensko gospodarsko okolje, potem moramo reči, da živimo v obdobju precenjenosti evra. Nekaj časa je že kazalo dobro, nekaj mesecev okoli maja, zdaj pa vrednost evra zopet narašča, precej nad njegovo pariteto kupne moči napram dolarju, kaj šele napram kitajskemu renminbiju. Posledica precenjenosti evra je selitev proizvodnje in upad zaposlenosti na območju evra, to so naši najpomembnejši trgovinski partnerji in mi sami, tudi počasna rast povpraševanja v tem delu sveta. Obenem pa se seveda obratno povpraševanje povečuje tam, kjer se gospodarska dejavnost vendarle povečuje.

Če pogledamo svetovni energetski trg in slovensko gospodarsko okolje, potem moramo ugotoviti, da je značilnost sodobnega sveta hitra rast povpraševanja, rast srednjega sloja v celih kontinentih in podkontinentih, Kitajska, Indija, arabski svet, Brazilija. Posledica tega je krepitev, trajna relativna krepitev cen nafte in zemeljskega plina, zniževanje kupne moči v razvitem delu sveta, ki je bil pretežno uvoznik teh dobrin, pa rast kupne moči v tistem delu sveta, kjer plin in nafta izvažajo. In to so postali za nas zanimivi izvozni trgi. Na področju energije se je pokazal velik pomen državne regulacije zaradi specifik trga, ki sem jih omenil.

Če gledamo gibanje dolgoročnega kapitala in slovensko gospodarsko okolje, potem je treba reči, da je članstvo v območju evra znižalo regionalna tveganja dolgoročnih naložb v Sloveniji in vzpostavilo možnost za ukrepanje sodobne geografske ekonomike. Mi smo jo uporabili v primeru Revoza oziroma Renaulta. Imamo možnost 30 % pomoči pri investicijah v Slovenijo dokler bomo imeli približno manj kot 0,75 % BDP. Trenutno smo še ocenjeni v tem rangu in na ta način lahko spodbujamo prihod posameznih proizvajalcev v okolja, kjer bi lahko in to tudi delamo, kjer bi lahko izboljšali zaposlitveno sliko oziroma razmere za zaposlenost. Problem tega je, da tak potem lahko tudi odide. Kriterij, tam kjer so to izvajali, recimo na Irskem intenzivno, so imeli tudi posebne kriterije, to so dodana vrednost, izvozna usmerjenost, pa ekološka neoporečnost takih investicij.

V tem kontekstu geografske ekonomike je treba upoštevati, da so uspešna slovenska podjetja zelo zanimive prevzemne tarče na tem trgu evra in da je ena od nalog razvojne politike Slovenije tudi ustvarjanje pogojev, da sedeži teh podjetij s pomembnimi poslovnimi funkcijami ostajajo v Sloveniji. Se pravi, tudi lastniška slika je pomembna.

Če gledamo naprej nekatere rezultate razvojne politike kot tiste, ki v bistvu generira potencial za javnofinančno stabilnost in zagotavljanje visokega javnega standarda, potem lahko vidimo, najprej primerjamo

Slovenijo v dveh skupinah držav Evropske unije BDP in vidimo, če imamo mi sto po pariteti kupne moči, potem ima Evropska unija petnajsterica razvitih 122, Nemčija 127. Potem imam pa našete tukaj tri države, ki so lahko za nas zgled dobre prakse. Tri male odprte države članice EU, imitacije njihovih razvojnih in fiskalnih modelov, pa bi nam lahko omogočila doseganje hitrejšega razvoja. Vse so nadpovprečno razvite glede na stare članice EU in tudi glede na Nemčijo kot veliko pomembno članico tega velikega gospodarskega sklopa.

Če gledamo naprej, kot eden od znakov intenzivnosti razvojne politike, delež izdatkov za raziskave in razvoj BDP smo mi 2008 dosegli 1,66. Tu je treba reči, da je že prejšnja vlada uspela z nekaterimi vzvodi pospešiti oziroma povečati ta del napram prejšnjemu nižjemu delu. To je še vedno precej manj kot v starih članicah EU in še zlasti manj kot na Finskem, ki bi nam tu lahko bila kot pomemben vzor, ali pa Avstriji, ki je bližje in še bolj stabilna, manj usmerjena na en sam produkt, kot je to Finska. V bistvu ima Avstrija 2,67.

Če gremo naprej na nekatere rezultate razvojne politike, merjeno s patentnimi prijavami, se pravi, kaj se zdaj s temi izdatki doseže. Potem vidimo, da imamo leta 2007 65 prijav na milijon prebivalcev. Finska jih ima kar 251, Avstrija 201. Tu je treba vendarle omeniti, da smo pa daleč nad katerokoli tranzicijsko državo in tudi boljše od večine sredozemskih, tam nekje v rangu Italije, sredozemskih članic Evropske unije. Zakaj, bomo videli takoj.

Patentne prijave. Patentnih prijav, če gledamo patentni urad, je vsak dan manj, ampak tudi tukaj smo prisotni in tudi tukaj imamo še precej rezerve do teh malih uspešnih gospodarstev, pa merjeno na milijon prebivalstva, se pravi, je normirano in primerljivo.

Če gledamo naprej, intenzivnost razvojne politike v Sloveniji in dveh skupinah držav in gledamo na delež javnih sredstev za izobraževanje, potem tukaj vidimo, da tukaj smo mi, kje je naš potencial za te patente nastal. To je močna šola. Tradicionalno imamo zelo močno šolo, nadpovprečno močno s 5,72 % deležem v BDP na stare države, ki imajo 4,88, petnajsterica, Finska ima več, 16,4, vendar smo mi v rangu Avstrije in nad Nemčijo. Delež izdatkov za raziskave in razvoj v proračunu kaže, da imamo mi 1,15 v letu 2008, kar je manj kot povprečje petnajsterice in skoraj polovica manj kot Finska. Vse ostale imajo tudi več že v samem proračunu namenjeno za raziskave in razvoj. Se pravi, ni samo privatni sektor tam bolj orientiran, tudi javni sektor je bolj razvojno orientiran.

Če gledamo naprej – in tukaj je bil naš hendikep – intenzivnost razvojne politike po dveh skupinah držav in gledamo venture capital, se pravi tvegani kapital, kot možnost pridobivanja finančnih virov za mala razvojna

intenzivna podjetja, smo bili mi na nuli še v letu 2006 in do 2008. Leta 2009 smo to začeli spreminjati. V letu 2010 bi se tudi v statistiki moralo pokazati. Drugje imajo ta kapital kar močan, deli se na kapital, ki spodbuja podjetja, rast podjetij v začetni fazi, vstopa lastniško in potem odproda in tudi tisti, ki omogoča prestrukturiranje podjetij in njihovo nadomestilo proizvodnje z modernejšim delom. Toliko za en krajši uvod.

Gremo na finančno krizo. Oktobra 2008 je bil tisti datum, ko je prišlo do realizacije sistemskega tveganja. Kaj je bilo v ozadju, gledano na svetovni ravni? Najprej konjunktura od leta 2002 do 2007 izzvana z velikimi javnofinančnimi in zunanjetrgovinskimi primanjkljaji ZDA, ob katerih so sorazmerno hitro rasla nekatera gospodarstva novo industrializiranih držav; Kitajska, Indija, Brazilija. V tem obdobju je bila značilna rast cen surovin, sicer nihanja trendno in nepovratno relativno glede na ostale in rast obrestnih mer od leta 2004, ko se je svetovno gospodarstvo očitno začelo pregrevati. Leta 2007 je ob tej rasti obrestnih mer prišlo do zloma nepremičninskega trga v ZDA. Od leta 2007 do 2008 je sledilo krčenje kreditne aktivnosti, credit crunch na svetovni ravni, ker so banke ocenile, da se povečuje tveganje plasiranja kapitala. To je že vplivalo tudi na zniževanje vrednostni na borzah in na nekoliko zmanjšano gospodarsko rast, ni pa izgledalo še nič tragičnega. Tisti komentarji, ki so bili, da do krize ne more priti, so se seveda nanašali na to obdobje, ko je izgledalo, da je vendarle, da so gospodarske razmere obvladljive in da ne bo prišlo do realizacije sistemskega tveganja. Na te komentarje je treba vendarle gledati dobronamerno.

Potem je sledil 15. septembra 2008 stečaj investicijske banke Lehman Brothers, kar ne bi bil samo po sebi noben problem, če takrat ameriška država ne bi sklenila, da ne bo pomagala. Finančni minister je bil takrat Paulson in on je ocenil, da bi bilo morda zdravo, da se pokaže, tako si jaz predstavljam, da se pokaže svetu, da gre nekdo, ki je narobe investiral, v stečaj. Možno tudi, da je bil konkurent kdaj prej, kakorkoli pač že. Takrat se je pokazalo, da je nekdo, ki je bil too big to fall, se pravi prevelik, da lahko propade, je propadel in sledil je bliskovit odziv svetovnih kapitalskih trgov s popolno zamrznitvijo kreditne aktivnosti plasmajev itn. V nekaj dneh je prišlo do bliskovitega padca. Temu je sledil padec povpraševanja in ta je trajal kar do februarja 2009. Se pravi, lahko mu rečemo zlom finančnih trgov, oktober. Februarja je Obama prišel v pisarno in je začel z ukrepi, katere je imel očitno prej pripravljene. To je vrnilo optimizem. Tako da so se prvi znaki izboljšanja na borzah pokazali marca in takrat se je potem dalo tudi lažje plasirati državne obveznice kot prve papirje, ki so lahko prišli na trg.

Začetek koordinirane fiskalne ekspanzije sicer gre v Evropski uniji že v

november, december 2008, v svetu pa na G20, februarja, mislim, da je bilo februarja 2009, in nato je prišlo do postopnega izboljšanja gospodarskih razmer od marca 2009 dalje. Tehnično je bila recesija v svetu končana avgusta 2009. Slovenija se je izpostavila finančni krizi, in sicer – zdajle ne vem, če vidite, če se to opazi, nekoliko manjše je, ker je bilo precej, precej smo tega skuhalo – od 2002 do 2008 smo začeli postajati strukturno odvisna regija. Leta 2002 smo imeli na tekočem računu s tujino še 247 milijonov evrov presežka, to je bil približno 1 % bruto domačega produkta takrat. Leta 2004 smo imeli že 720 milijonov evrov primanjkljaja. To je bilo 3 % BDP. Leta 2008 je ta primanjkljaj znašal samo v tem letu 2 milijardi 300 milijonov evrov ali 6 % BDP. S tem smo začeli postajati nekakšno Kosovo, evropsko Kosovo, regija, ki črpa iz okolice več, kot pa vanjo pošilja dobrin, nima dovolj prihrankov in na ta način, če se temu prilagodi tudi gospodarska struktura, lahko traja tudi desetletja, da se izkoplje iz takih razmer. Kakšne regije, Mezzogiorno v Italiji, tega sploh nikdar ne uspejo. Konec leta 2004 je bruto – to je druga pika – zunanji dolg Slovenija znašal 15 milijard evrov ali 57 % BDP in do konca leta 2008 se je ob vseh teh primanjkljajih bruto zunanji dolg povečal za 155 % na 39 milijard evrov ali 106 % takratnega BDP. Leta 2004 je bila Slovenija – to je zdaj tretja pika – neto upnik do tujine skoraj za milijardo, 0,9 milijarde evrov, ali 3 % BDP, se pravi, bili smo na izvozu export-oriented small fast growing economy, zgodba o uspehu smo takrat rekli. Leta 2008 pa je bila Slovenija neto dolžnik do tujine za 9,9 milijard evrov ali 27 % BDP. Povečana izpostavljenost poslovnih bank je bila ena od karakteristik tega obdobja, 2004 so bile poslovne banke neto dolžnik do tujine za 2,7 milijard evrov, leta 2008 se je njihov neto dolg povečal na 8,8 milijard evrov. In končno in to, kar je najbolj boleče in zdaj je verjetno vplivalo tudi na poslabšanje ratinga, razmerje med depoziti in krediti je bilo 2004 še konzervativno, približno 1 in se je 2008 dvignilo na 1,6 v slovenskih poslovnih bankah in trenutno še bistveno ne pade, razen če štejemo depozite države kot depozite.

Kako smo zdaj mi reševali krizo? Ukrepi na finančnem trgu. Ko je prišlo do zloma svetovnega finančnega trga, smo povzeli v parlamentu nove sestave, še preden je bila vlada sploh imenovana, dve garanciji, in sicer garancijo do hranilne vloge in garancijo za kredite na medbančnem trgu. Potem, ko je bila vlada imenovana, smo sprejeli garantno shemo za kredite podjetjem, da smo pospešili kreditno aktivnost za obratna sredstva, in pa garancije za kredite fizičnim osebam, tistim, ki kupujejo stanovanje prvič, in tistim, ki so se znašli v položaju brezposelnosti nepričakovano, da bi lažje preživeli to obdobje. Ustanovili smo tudi posebno hčerinsko družbo Kad, družbo za prestrukturiranje, ki direktno vstopa v kreditno nesposobno podjetje. Se pravi tam, kjer se ne

da s krediti ali kjer se ne da spodbuditi, stimulirati bančnega kredita, ker je po stroki bančnega poslovanja tak kredit preveč tvegan. Tam lahko še vedno zdravo jedro odkupi Kad ali pa dokapitalizira, sanira in potem odproda. Zato ima oblikovano posebno hčerinsko družbo, ki ima tudi poseben kader, ki je takim razmeram kos. Kar nekaj podjetij je, kjer se je ta družba izkazala. Unior je, recimo, že eno takih, na katere smo ponosni.

V nadaljevanju smo skrajšali rok vračila DDV s 60 na 21 dni. Povečali smo davčne olajšave za investicije malih in mikro podjetij. Znižali smo trošarine za porabo tekočih goriv v poslovne namene na minimum in še dodatno v kmetijstvu. Izvedli smo z rebalansom proračuna fiskalno ekspanzijo za 790 milijonov evrov. Tu smo prišteli vse tisto, kar je bilo že tako obljubljeno v prejšnjem mandatu, kot so brezplačni vrtci, zastoj prehrana srednješolcev, in dodali še v skladu z zahtevami Evropske komisije 1,2 odstotne točke BDP dodatne fiskalne ekspanzije. To je multiplikativno prineslo približno 4,7, če štejemo, da je multiplikator 2, preko prsta ocenjeno, je to 4,7 % BDP. Še hitrejši bi bil padec BDP, če te fiskalne ekspanzije s prvim rebalansom 2009 ne bi uvedli. V okviru te ekspanzije so samo ukrepi na trgu dela znašali približno 370 milijonov evrov ali 183 milijonov več kot leta 2008.

Pri reševanju krize smo se fokusirali tudi v to, kar smo nameravali, da bomo izvajali, če krize ne bi bilo, to je izvedba razvojnega preobrata, transformacija Slovenije v malo odprto, izvozno učinkovito gospodarstvo z nadpovprečno visokim standardom in jasno temu primerno dodano vrednostjo. Uvedli smo subvencije za tehnološke centre, raziskave in razvoj ter konkurenčnost v višini 64 milijonov evrov, to je v okviru tiste fiskalne ekspanzije. Se pravi, da smo jo en del dobesedno porabili za financiranje razvojnega preobrata. Nekaj projektov je tu zastavila že prejšnja vlada. Tu bi omenil tako imenovane "ripe", povečanje sredstev podjetniškega sklada, zlasti za "venture" kapital, tu je 88 milijonov evrov. Potem dokapitalizacija Slovenske izvoze in razvojne družbe za 160 milijonov evrov. Ta je postala jedro spodbujanja uvajanja novih tehnologij in novih izdelkov ter modernejših, boljših pristopov in prenov. Potem smo vzpostavili posebno linijo kreditov Evropske investicijske banke za razvojne investicije avtomobilskega grozda. Tu smo bili eni od pobudnikov na ECOFIN in smo v ta namen plasirali 230 milijonov evrov. Pričakujemo, da bo tu prišlo tudi do velikega premika v konkurenčnosti na tem področju naših proizvajalcev. Potem smo vzpostavili posebno kreditno linijo EIB za razvojne investicije v mala in srednja podjetja, 308 milijonov evrov. In skupen obseg vseh teh ukrepov je znašal 850 milijonov evrov ali 2,4 % bruto domačega proizvoda. Ni to vse v primanjkljaju, ker so nekatera od teh sredstev povratna.

Posledice krize. Ob pregetosti gospodarstva pred krizo, s slabostmi, s katerimi smo se ubadali, je prišlo do upada bruto domačega produkta leta 2009, glede na leto 2008 za 7,8 % realno. Realno pomeni, da se inflacija prišteva, se ne odšteva kot pri rasti. Se pravi, gledano v evrih je bilo to nekoliko manj. Povečanje števila nezaposlenih, sezonsko vzeto za dobrih 30 tisoč, gledano z vrha, mislim, da novembra 2008 do konca februarja 2009 pa več kot 50 tisoč, vendar je to sezonsko, tu je tudi sezonski faktor vključen. Znižanje javnofinančnih prilivov za milijardo 237 milijonov evrov v letu 2009 ali 3,6 % BDP. To je posledica padca osnove in ne samo znižanja davčnih stopenj.

Prvi rezultati. Če gledamo industrijsko proizvodnjo, ki je bila deležna največ spodbud, in zadnjo vrstico, če razberete podatke, potem vidite, da je tretjem četrtletju 2008 industrijska proizvodnja še naraščala, sicer desezonirano, so bila že nihanja, vendar je še naraščala. V četrtem četrtletju se je začelo hitro upadanje, to je bilo od oktobra naprej. Upadanje je doseglo največjo hitrost v prvem četrtletju 2009, v drugem četrtletju se je umirilo in se je nato začela konstantna neprekinjena rast. V drugem četrtletju letos je že 11,5 % nad primerljivo lansko ravno, v prvem polletju je bilo to okrog 5 %, gledano v 8 mesecih je že 7 %.

Če gremo naprej na bruto domači produkt, tu izboljšanje ni tako zvezdno, in sicer zaradi vpliva težav z gradbenim sektorjem, njegove predimenzioniranosti, končevanja avtocestnega programa, dejstva, da v prostor še ni položena tretja, četrta razvojna os, da se še ni začela gradnja drugega tira Koper-Divača in modernizacija železnic nasploh. Obenem pa tudi izvozna preusmeritev dela gradbenega sektorja še ni uspela.

Če gledate tu zadnjo vrstico, vidite podobno. V tretjem četrtletju še počasno rast, potem pa je v četrtem četrtletju sledilo že hitro upadanje, kar 3,3 %, doseglo največjo hitrost v prvem četrtletju v 2009 in se potem postopno umirilo. Rast se je začela v tretjem četrtletju 2009. Tu je treba gledati, ne srednje vrstice, kjer je sezona, ampak to zadnjo desezonirano. Ta rast se je potem nadaljevala še v četrtem četrtletju, se letos v prvem prekinila in potem spet v drugem četrtletju nadaljevala. V drugem četrtletju letos je bil BDP že 2,2 % večji, kot lani v prvem polletju pa 0,6 %.

Naprej. Rezultati saldo tekočega računa plačilne bilance. Tu smo dosegli uspehe in sicer ob velikem primanjkljaju 2008 je 2009 prišlo do znižanja na 1 % bruto domačega produkta, še malo manj. To se bo letos skoraj prepolovilo, še vedno pa ostaja primanjkljaj, se pravi, ta primanjkljaj, ki je od leta 2002 do 2008 naraščal, je začel dobivati strukturne značilnosti. Nekaj let bo trajalo, da bo prešel v omembe vreden presežek, da bomo zopet rastle na osnovah izboljševanja svoje konkurenčnosti in kot malo izvozno gospodarstvo, vendar potenco, kadar potencie za to imamo.

Naprej, če gledamo indeks cen življenjskih potrebščin oziroma inflacijo, vidimo v zgornji tabeli pregrevanje gospodarstva, ki se je kazalo za državo v območju evra visoko inflaciji 6 % v letu 2009 glede na 2008 in potem oziroma 2008 glede 2007 in potem leta 2009 je ta inflacija naglo padla na manj kot odstotek v celem letu in letos ostaja v povprečju pod 2 %, se pa v posameznem mesecu, recimo, tukaj smo uvedli trošarine, dodatne stopnje trošarin, dviga nad 2 %.

Potem – to pa je zdaj nekaj za vas, kolegi – vpliv davčnih reform leta 2006 na primanjkljaj leta 2009. Če ne bi uvedli reform v letu 2006 – so bile že uvedene spremembe v davkih in celularna obdavčenost in tako naprej v letu 2005, to so zdaj te reforme iz leta 2006 – in bi imeli dohodninsko lestvico, kakršna je veljala takrat konec 2005, potem bi imeli 160 milijonov evrov več po ocenah Ministrstva za finance priliva od dohodnine kljub padcu BDP, imeli bi 114 milijonov evrov priliva od davka od dohodka pravnih oseb in 637 milijonov evrov več, če bi imeli davek na izplačane plače. To je bilo 511 milijonov evrov leta 2005, ko je bil ta še polno veljaven, če štejemo, da je bilo to takrat 1,8 % BDP in da bi približno takšen odstotek BDP zadržali, bi prišli na teh 637. Skupaj pride 911 milijonov evrov ali 2,6 % BDP. Če bi imeli teh 2,6 % BDP in če smo imeli, mislim, 5,8 %, 5,9 % primanjkljaja, potem bi imeli samo še 3,3 % primanjkljaja, in to skupnega, javnofinančnega, v letu 2009 in bi bili leta 2010 nekje okrog 3 in bi potem šli hitro proti nič. Tako da tukaj je izvirni greh, ki ga moramo reševati, ko ga rešujemo. Ker, ko jaz predlagam nek dodatni davek, takoj dobim zariple obraze in potem iščemo druge rešitve.

Kako smo mi reševali situacijo? Deloma tam, kjer smo jo lahko, smo jo z vplivom dviga trošarin, in sicer pretežno smo uvedli trošarine na energente oziroma dvignili smo trošarine na energente in s tem pridobili 224 milijonov evrov. Potem smo vrnili prevoznikom in kmetom. Tukaj smo potem izgubili potem od tega dviga skoraj 20 milijonov, 19 milijonov. Potem smo uvedli oziroma dvignili trošarine na alkohol. Tu smo pridobili 20 milijonov evrov. Dvignili smo trošarine na cigarete, pridobili 10 milijonov evrov in uvedli smo dodatne investicijske olajšave za malo gospodarstvo, mikro podjetja, s potencialom za rast, tako da je bil skupen učinek teh dveh ukrepov vendarle 204 milijone evrov manjši primanjkljaj.

Če pogledamo, kako je bila vodena fiskalna politika, pregled politik, pomembnejših politik devet na osem, potem lahko vidimo, da smo izjemno ukrepali na trgu dela, kar skoraj sto odstotkov več smo namenili, kot je bilo leta 2008, za socialno kohezivnost. Stali smo za vsakim, ki se je znašel v težavah, in mu tudi dejansko pomagali. Pripravljeni je bila tudi cela vrsta ukrepov. V tem visokem zboru ste jih sprejeli. Potem smo se osredotočili na visoko šolstvo, znanost in tehnologijo s skoraj 30 %

povečanjem z novimi razpisi za spodbujanje podjetnosti in konkurenčnosti, ki ga vodi Ministrstvo za gospodarstvo, 12 %, socialna varnost in zdravstveno varstvo s pretežnim zaključevanjem investicijskega cikla na tem področju 10%. Tudi na področju izobraževanja, športa in kulture smo namenili 8 % več. Če gledamo Keynesianska investicija, se pravi, javne investicije, ki smo jih povečali za 116 milijonov. V letu 2009 jih je bilo skoraj milijardo sto, 116 milijonov več kot v 2008, ali za 12 %, to je bil tudi spopad s krizo. Če sedaj pogledamo javnofinančni primanjkljaj, to je primanjkljaj vseh štirih blagajn javnih financ, ne le proračuna, ampak tudi občin, pokojninske in zdravstvene blagajne, potem lahko vidimo, da je bila 2008 javnofinančna stabilnost praktično popolna ob visoki konjunkturi in inflaciji, ki je prinašala dodatne javnofinančne vire in je potem leta 2009 padla na 5,5 %, ostaja letos približno tam oziroma je za kakšno odstotno točko nižja ob varčevalnih rebalansih. 2011 se bo spustila v proračunu na 4,5, skupaj na 4,7 in bo potem do leta 2013 padla pod 3 %.

Kakšni so vzvodi? Kako do cilja javnofinančne stabilizacije? Eden od predlogov je bil brez dvoma podan tudi v zakonu, da bi si zastavili enostavno za cilj 46 in kasneje 43 % BDP. Mi smo že uvedli spremembe trošarin na cigarete, kurilno olje, elektriko in zemeljski plin. Dodatnih ne bomo dajali, tako da bomo sedaj v visoki zbor poslali spremembo Zakona o trošarinah, da novembrskega povečanja ne bo več, delujemo tudi protiinflacijsko.

Potem smo spremenili dohodninsko zakonodajo, dvignili olajšavo, kar je znižalo prihodke na letni ravni. Potem dviga DDV ne pričakujemo. Pričakujemo pa spremembe prispevnih stopenj in načina izračunavanja prispevkov, zlasti za tiste, ki so gospodarsko uspešnejši, pa sedaj prikazujejo minimalno plačo v pokojninski reformi. V spremembah Zakona o zdravstvenem varstvu boste dobili te predloge.

Glavni vzvod je ta 5. točka, limitiranje zgornje meje odhodkov, fiskalno pravilo, in sicer proračunski limit postavljamo okoli 10 milijard evrov, od tega eno milijardo evrov plasmajev iz evropskih sredstev. Okoli tega se vrti proračunsko načrtovanje, je kar nekaj turbolenc, kar nekaj ukrepov je potrebnih, da je to sploh izvedljivo. Zato je socialno partnerstvo izjemnega pomena, na katerem ves čas vztrajamo in pričakujemo razumevanje. Da se vztrajati na način, da enostavno, če sedaj ni, pa vendarle po gospodarskem okrevanju pa bo, in tu bodo partnerji odločali tudi o tem, kako in kam se bodo delili tisti deleži, ki pripadajo določenim kategorijam.

Pričakujemo tudi določen neto učinek pri Zakonu o davku na nepremičnine, ga pa ne moremo še kvantificirati, ker koalicijska pogajanja in kasneje parlamentarna pogajanja bodo tu dala še pomembne spremembe.

Kakšne so pričakovane fiskalne posledice strukturnih reform? Pričakujemo, da bo reforma trga dela povečala učinkovitost na tem trgu in dejansko pripeljala potencialno v neto priliv, da si bodo ljudje lažje iskali dodatne ugodnejše zaposlitve in jih tudi lažje dobili. Reforma pokojninskega sistema nas bo enostavno prisilila, da dlje delamo. Ali bodo to bonusi ali malusi, je stvar socialnih partnerjev in parlamenta. V vsakem primeru pričakujemo neto priliv. Reforma zdravstvenega sistema bo po našem pričakovanju povečala učinkovitost in pričakujemo neto javnofinančni priliv. Reforma socialnih izdatkov, ki ste jo že sprejeli v parlamentu in bo začela veljati sredi naslednjega leta, bo po našem pričakovanju delovala nevtravno, pa optimizacijsko z vidika fokusiranja na tiste, ki pomoč resnično rabijo.

Kakšni so javnofinančni obeti? Z gospodarsko rastjo se bo javnofinančni primanjkljaj zmanjševal. Ekonometrična ocena Mencingerja kaže, da je v povprečju ta učinek 0,3 % ob 1 % gospodarski rasti. Se pravi, tudi, če samo čakamo na to rast, bo javnofinančni primanjkljaj postopoma upadal. Ob naših ukrepih bo padel še precej hitreje. Uspeh razvojnega preobrata, ki ga nemoteno izvajamo, nas na to navaja tudi evropska milijarda evropskih sredstev, ki mora biti namensko porabljena pretežno za te namene v skladu s standardi spodbujanja razvoja v evropskem modelu. Pospešil bo gospodarsko rast in dejansko odpravil javnofinančni primanjkljaj. Ob uspehu lahko pričakujemo tudi njegov presežek ali pa nadaljnje zniževanje davčnih stopenj v kasnejšem obdobju. Tako, da bo javni standard mogoče vzdrževati na precej višji ravni kot na začetku našega mandata.

Na koncu bi še nekaj povedal o povečanju učinkovitosti upravljanja in delovanja države. Mi sedaj ustanovljamo Agencijo za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije, ki se bo profesionalno ukvarjala s problemi upravljanja učinkovitosti in povečevala prilive s plasmajev države v energetiko, telekomunikacije in finančni sektor. Potem prilagajamo proračunsko načrtovanje fiskalnemu okvirju Evropske unije. Tukaj bo precej sprememb. Z evropskim semestrom ex ante bomo načrtovali proračun za leto 2012, 2013, že na začetku naslednjega leta se bomo morali koordinirati s proračunom Evropske unije. Dejansko imamo varčevalno naravnana proračuna za 2011 in 2012 s precejšnjimi učinki na nižji javnofinančni primanjkljaj, kot bi bil, če bi se vse pravice plačevale tako, kot je bilo zamišljeno v obdobju največje konjunktore. Nekatera plačila bodo nekoliko zamaknjena, pravice pa ostajajo. Mi bomo ostali malo hitro se razvijajoče in konkurenčno gospodarstvo. Hvala.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Besedo ima gospod mag. Andrej Vizjak, kot predlagatelj.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Jaz bom moral biti v tem delu bistveno bolj strnjen, kajti Kolegij Državnega zbora mi je naklonil samo 30 minut, medtem ko ministru 90. Imela sva pa lahko enako dolg uvod. Na ta način sem nekoliko hendikepiran in si nisem mogel privoščiti prosojnic in tako širokega nastopa. Jaz se zahvaljujem ministru za to, kajti zelo enostavno in nazorno je prikazal razliko med tem, kako v opoziciji oziroma v Slovenski demokratski stranki vidimo prihodnost in stabilizacijo javnih financ in kako vidi to Vlada.

V Slovenski demokratski stranki vidimo prihodnost in stabilizacijo javnih financ v tem, da omejimo odhodke širšega sektorja države, srednjeročno že na približno 46 % ustvarjenega bruto domačega proizvoda. S tem želimo dati eno pomembno sidro, ki narekuje bistveno bolj racionalno obnašanje in bolj varčno obnašanje širšega sektorja države, ne le državnega proračuna. Pomembne so tudi ostale inštitucije, ki sodijo v širši sektor, tudi občine. Težko razumem, da minister pravi, da Vlada nima pristojnosti nad tem delom države, ker ima. Zelo rada sprejme kakšen zakon. Ko naloži občinam nove obveznosti, posega tako ali drugače v pristojnosti občin. Ne bi bilo prvič, če bi se poseglo tudi v omejevanje odhodkov oziroma neko uokvirjanje tega sektorja države. Mi na eni strani želimo obvladovati odhodke ob ustvarjenem. Minister pa vidi drugje, minister pa vidi v povečevanju prihodkov v državni proračun na račun večjih davkov, na račun večjih prispevkov, kar je bilo nazorno prikazano.

Iz tiste tabele po krivulji primanjkljaja skozi neko srednjeročno obdobje je naštel nekaj ukrepov, iz katerih je mogoče razbrati, da bo šlo za dvig prispevnih stopenj tako za zdravstveno, kot pokojninsko zavarovanje, da bo trošarinska politika, ki je v preteklosti prinesla drastičen dvig trošarin, na energente, na pogonska goriva in tudi druge, recimo temu, nepotrebne odhodke, kot so cigarete in alkohol.

In kje vidi še: v Zakonu o obdavčitvi nepremičnin. Zadnjič, pred kakšnim tednom dni sem ga povprašal, koliko prihodkov si širši sektor države obeta iz tega naslova, in je povedal čisto po pravici, tako kot je tudi zapisano v proračunskem memorandumu, približno 0,5 % bruto domačega proizvoda oziroma beri in piši, med 150 in 180 milijoni evrov. Torej, tu imamo dva koncepta, spoštovani. Koncept, da želimo na eni strani v opoziciji omejiti odhodke države, državo narediti nekoliko bolj vitko in učinkovito na odhodkovni strani, in sidramo torej odhodke na ustvarjeno, na odstotek ustvarjenega v bruto domačem proizvodu, medtem ko minister vidi rešitev drugje. Rešitev vidi v povečevanju davkov. Še več, povedal je, da je bila davčna reforma izvirni greh, davčna reforma, ki je bila sprejeta oziroma uveljavljena v letu 2006 in kasneje izvirni greh vsega. Če povzamem, ta davčna reforma je postopno odpravila davek na plačilno listo, davek na izplačane plače. Ta davčna reforma je

znižala davek od dohodka pravnih oseb, zreducirala nekatere davčne olajšave in zniževala tudi dohodnino oziroma progresijo dohodnine. Če prav razumem, spoštovani minister, je to izvirni greh.

Pa sprašujem razvojnega ministra, kaj meni o tem izvirnem grehu. Ali je to res izvirni greh? Ali je to res slaba davčna reforma? In če je, zakaj ne greste nazaj? Zakaj niste leto, dve nazaj predlagali vrnitve? Jaz vem, zakaj niste - ker da je to izvirni greh, je to mnenje samo socialdemokratskega ministra za finance. Marsikateri drug minister ima tu drugačno videnje in prav je tako. Kajti, spoštovani minister za finance, z dodatnimi davki ne boste rešili tega slovenskega problema. Problem Slovenije se lahko reši po oceni predlagateljev samo na tak način, da se sprejme celovit paket ukrepov, na eni strani za povečevanje gospodarske aktivnosti, se pravi, razbremenjevanje gospodarstva v davčnem in administrativnem smislu in spodbujanje gospodarstva, ne nazadnje tudi s prepotrebnimi razvojnimi naložbami države. Te razvojne naložbe države so v razne infrastrukturne projekte.

Pa vas sprašujem: Koliko državnih prostorskih načrtov za cestno, energetsko, železniško infrastrukturo je sprejela ta vaša vlada v dveh letih? Koliko jih je sprejela prejšnja vlada v dveh letih svojega mandata?

Pa boste videli, koliko je volje za tudi ta državni instrument zagotavljanja gospodarske rasti.

Ne morem se strinjati z nekaterimi tezami, ampak to je druga zgodba. Na primer, s tezo, da je kriza kratkoročna. To je minister povedal na enem izmed zasedanj. Kriza je dolgoročna, vendar je primanjkljaj Slovenije dolgoročen. To se pravi, primanjkljaj ni posledica krize oziroma je primanjkljaj očitno posledica nekaterih drugih segmentov. Če sem vas prav razumel, ste omenili, da je v Grčiji valutna kriza. V Grčiji je kriza, ker so totalno zanemarili stabilnost javnih financ. Trošili in živeli so mimo tega, kar so bili sposobni sami ustvariti. Zato so se poglobljali in poglobljali, dokler ni počilo. Pravzaprav je Grčija demonstrirala nedelovanje tega, za kar si prizadeva Evropska unija, torej, Pakta stabilnosti in rasti za vsako državo posebej, kar generira Pakt rasti in stabilnosti celotne skupine držav. Grčija je bila primer, kako se to sicer verjetno na svetih ministrov in v evropskih institucijah obljublja in govori, po drugi strani se pa dela povsem drugače.

Pa še nekaj. Prej je v uvodnem nastopu – vidim, da gospod Levanič tudi uradnih dokumentov Vlade ne zna brati – povedal, da je proračunski primanjkljaj za naslednje leto zgolj za 0,2 ali za 0,3 % odstopa od napovedanega za leti 2011 in 2012 od napovedanega v izhodni strategiji. Še enkrat naj spomnim, v izhodni strategiji je proračunski primanjkljaj napovedan na minus 3,7 % in ne 4,2 %. 4,2 % je napovedan primanjkljaj javnega, to se pravi, skupni, vseh štirih blagajn, ne samo proračuna. Pri čemer je

proračunski primanjkljaj napovedan na minus 3,7 % v izhodni strategiji. Sedaj je pa sprejet včeraj na Vladi 4,5 % za leto 2011. To se pravi, da je tukaj za 0,8 % razhajanje. Ne za 0,3 % ne za 0,2 %.

Podobno za 0,9 % velja tudi za leto 2012. Se pravi, Vlada se skozi svoje dokumente, aktualne, ne drži lastnih dokumentov izpred še ne enega leta. To so seveda pomembni signali. Pomembni signali so tudi vsi ostali nerealni dokumenti, ki pridejo v Državni zbor iz Vlade in se potem dejansko izkaže situacija povsem drugačna. Poglejte samo izvrševanje proračuna za leto 2010 glede na sprejet rebalans 2010. Še v izhodni strategiji ste napovedovali za letošnje leto minus 5 % samo, primanjkljaj torej. Primanjkljaj 5 % BDP. Sedaj boste verjetno med minus 5,5 in minus 5,8, če ne boste seveda ustavili izvrševanja proračuna, kar se lahko zgodi in potem boste pa tisto plačali prihodnje leto, odhodek bo pa tako ali tako. To se ne da, to da samo za telovadbo, ki jo poznamo iz časov zelo inovativnih finančnih ministrov, ki so delali tako, da so v prihodke države štel 13 mesecev, v odhodke pa dvanajst in so ustvarili primanjkljaj. Med nami sedijo ti ministri sedaj tu.

Tako da, še enkrat, želim poudariti in verjetno se bom mogel še večkrat ponoviti. V Slovenski demokratični stranki vidimo izhod iz te zagate in stabilizacijo javnih financ v Sloveniji na tak način, da resno zarežemo v odhodke te države, zlasti oziroma tiste odhodke, ki niso razvojni, ki niso investicijski, in to bo bolelo. To bo bolelo nas poslance, to bo bolelo vas ministre. To bo bolelo funkcionarje, tudi ostale. To bi moralo boleti vse v tej državi. Vendar je ta bolečina lahko porok, da bo verjetno jutri boljše. Kriza je kriza. Krizo se rešuje s kriznimi ukrepi. Na primer, ko gasilec rešuje požar v hiši, lahko s sekiro tudi razbije vrata, ker gasi požar. Če bo šel gasilec ob požaru, ne vem, tam k izdelovalcu ključev, da mu bo naredil ključ, da bo lahko vstopil v tisto stanovanje, ko gori, bo verjetno opustošenje hudo. Približno tako se lotevate te zgodbe tukaj na Vladi in imate težave z realnostjo in z ukrepanjem že kar leto dni in pol. Zato še enkrat, prosim vas, ne povečevati davkov v tej državi. Ne še dodatno privijati davčnega vijaka gospodarstvu in ljudem, kajti marsikdo je že v rdečih številkah. Govorimo o gospodarstvu. Ko beremo statistiko glede tveganja revščine, se nenehno povečuje tudi v državi, tudi med tistimi, ki služijo svoj kruh z delom. To je žalostno. Spoštovani minister, to je popotnica teh ukrepov, ki ste jih nenazadnje tudi že sprejeli. Dvig trošarin za energente, dvig trošarin za gorivo tepe po žepu ljudi, navadne ljudi, tiste najbolj z najnižjimi dohodki. Rezultati so tukaj. Rezultati, žal negativni, v negativni luči. Zato prosim vas lepo in jemljite to, ta predlog opozicije kot sporočilo, kot usmeritev, kako bi odgovorno lahko ravnala Vlada in kjer imate nenazadnje tudi v opoziciji podporo.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Besedo ima gospod mag. Gaspari. Prosim!

MAG. MITJA GASPARI: Oglašam se, ker me je spoštovani gospod Vizjak povabil k diskusiji, tako da bom tudi na to odgovoril. Glede tistega, kar je gospod Černač prej povedal, bom pa na koncu dal en kratek komentar, ker se stalno ponavlja ista zgodba, ki ni resnična, da še to razčistimo.

Glede gospoda Vizjaka in tistih let, lahko samo spomnim njega in njegove kolega, da so nekaj podobnega naredili z Darsom v letih 2004–2008, pa niso s tem imeli kakšnih posebnih proračunskih težav. Tako, da smo tukaj na isti barki, če že to želite. Takrat, ko ste mi omenili že to mojo zgodbo, je ta parlament sprejel zakon, tako da ni bilo narejeno s samovoljo ministra, prvič, medtem ko je bilo pri Darsu pa narejeno brez spremembe zakona, čeprav zakon veleva, da se ne sme zadolžiti več, kot je zmožnost odplačevanja iz cestnin dolga, kar je bilo prekršeno že v letih med 2004 in 2008.

Zdaj pa tisto, kar je vsebina, to je bolj pomembno. Gospod Vizjak se stalno vrača k isti zgodbi, ki je ne more dokazati. To je, da bo z znižanjem davkov izboljšal gospodarski položaj v državi in s tem povečal za davčno osnovo večje davčne prilive. Tega dokaza enostavno ni. Ni ga bilo tudi v času, ko ste bili na oblasti oziroma na Vladi. To kot prvo.

Če bi bil ta dokaz, potem bi ta dokaz veljal tudi v drugih državah, kjer se to ni zgodilo. Od Združenih držav Amerike, kjer so poskušali s podobnim za časa Reagana, do nekaterih drugih držav po svetu, kjer je po navadi po tej dobi tega, če hočete, te variante fiskalne politike prišlo do velikih fiskalnih primanjkljajev. Amerika je samo najbolj izrazit primer tega in je zaradi tega tudi zelo poučna. Vaša teza, da bi bilo treba še dodatno znižati davke, bi bila utemeljena, če bi bila Slovenija na večini teh področjih izrazito zunaj tistega, kamor sodi sicer v Evropski uniji. To se pravi nekje blizu povprečja.

Če pogledamo zdaj DDV, če pogledamo dohodnino, če pogledamo trošarine, če pogledamo davek od dobička, se ta stvar nikjer ne pojavlja. Pojavlja se samo na enem segmentu, kjer so tudi sami zelo prispevali k temu, da se ni nič zgodilo v preteklem obdobju visoke konjunkturo. To so bili prispevki na delovno silo. Tam niste naredili nič. V času, ko je bila rast 6 %, se niso stopnje prispevkov za zdravstvo in pokojninsko zavarovanje nič spremenile. Nič se niso spremenile na področju, ki ga danes zaznavamo kot problem. Problem je samo za določeno skupino zaposlenih. To je, da imamo prispevke neomejene po višini glede na dohodke, ki jih zaposleni zaslužijo. Mi imamo neomejeno. Mi nimamo kapice na socialne prispevke zaposlenih, kot ima večina drugih evropskih držav. Tudi te, s katerimi se radi primerjamo, kot so Nemčija, Avstrija ali Finska.

S tega naslova prihaja ta velika obremenitev, večja obremenitev dela v Sloveniji, ki se potem v mednarodnih statistikah pokaže kot večja obremenitev. Seveda, v teh časih, ko ni fiskalnih prilivov, je tak premik težko narediti, kar pomeni preračunano v slovenski praksi to približno 270 milijonov evrov izpada za pokojninsko in zdravstveno blagajno. Nič niste storili tudi na enem drugem področju, ki ima s stališča davčnega sistema velik pomen, to je način, kako se plačuje zdravstveno zavarovanje. Enotna premija za zdravstveno zavarovanje, dodatno prostovoljno zavarovanje, približno 270 evrov na leto na posameznika, je izjemno regresivna oblika obdavčitve, kar je za bogatejše bolj ugodno kot za revnejše. Na tem področju niste storili nič. Takrat, ko ste imeli to možnost, ko ste prilagajali, recimo, korektno, jaz moram reči, da sem takrat tudi to podprl, odpravljanje davka na plačno listo oziroma na plače in to zmeraj ponavljam, osnovna napaka je bila storjena, ne v tem, da ste to naredili, ampak v tem, da niste naredili istega posega na odhodkih. Če boste šli pogledat dinamiko rasti odhodkov v tem obdobju davčnih reform, se ni tam zgodilo nič. Nobenega zavestnega ekonomsko-političnega ukrepa, ki bi odhodke tako prilagodil, da bi strukturno ta sprememba prihodkov, ki je bila korektno tudi lahko dolgoročno vzdržna. S tem pa ni bila dolgoročno vzdržna. Torej, davčna reforma z napako. To je problem, ki ga nočete priznati in na katerega se stalno vračate v drugačnem kontekstu.

Če pogledamo, kakšen je davčni primež, in to je osnovni kriterij primerjave držav med seboj v Evropi, je ta trenutek davčni primež v Sloveniji med 39 in 40 %, približno toliko, nekaj manj, celo nekaj manj v letošnjem letu, mislim, da je 38. Torej, davčni primež, ki ne kaže, da bi bila Slovenija izrazito zunaj tistih okvirov, ki jih ima. Bi vam pa, če boste imeli čas, poslal tudi gradivo, to je gradivo o proračunski praksi na Nizozemskem, ki po tej logiki slovi kot ena bistveno bolj urejenih držav v Evropi, in boste videli, kakšni so njihovi programi za obdobje 2011–2015 na področju davčnih zajemanj oziroma davčnih sprememb in na področju izdatkov. Boste videli, da se Slovenija in Nizozemska po tej plati bistveno ne razlikujeta.

Torej, ideja, da se bo z dodatnimi davčnimi olajšavami, če, povejte, kje, če, na kakšen način, in če, komu. S selektivnimi davčnimi olajšavami delate nasprotno tistemu, kar ste sami sprejeli ob davčni reformi leta 2006, vsaj to priznajte. Davčna reforma 2006 je bila povečanje davčne osnove, znižanje davčnih stopenj in odprava selektivnih davčnih olajšav. To je bil osnovni koncept, ki ga je vredno podpreti.

Kaj se je zgodilo 2007 in 2008? Začeli ste podirati lastno reformo. Poglejte si spisek ukrepov, ki ste jih naredili na davčnem področju 2008. Ni treba, da si dokazujemo, so sprejeti. Kaj se je takrat dogajalo? Takrat ste trdili, da ni krize, in ste šli dodatno sprejemati selektivne

davčne olajšave, nekaj temu, nekaj onemu, nekaj tretjemu brez kakršnegakoli koncepta in rezultata. Rezultata ni. Rezultat dve in pol odstotne točke, znižanja davčne obremenitve, kje se je poznalo v gospodarstvu? V letih 2007, 2008, 2009. Kje? Povejte, kako so podjetja prišla v krizo dvakrat bolj zadolžena, kot so bila pred tem z davčno olajšavo, ki so jo porabili za kaj? Očitno ne za tehnološko posodobitev ali za boljše, bom rekel, organizacijo poslovanja. Sicer ne bi prišli v situacijo, v kateri tako izrazito primanjkuje obratnega kapitala, ko je sedaj treba sprejemati ukrepe, ki bodo zmanjšali pritisk odplačevanja dolgov na teh podjetjih.

Gospodu Črnaču pa mimogrede, ker se vedno zelo trudi s to pripombo, enako tudi njegov predsednik, Lehman Brothers in podobno. Če bi bil Lehman Brothers za Slovenijo takšen problem, potem Banka Slovenije ne bi poročala o dobičku v zadnjih dveh letih. To je kot prvo.

In kot drugo, glede tajkunov. Kdor si bo želel pogledati podatek, bo videl, da so se tajkuni dogajali od neke prve polovice leta 2007 naprej in da so se takrat tudi dogajale tiste prodaje premoženja, kot so Mercator in podobne, kjer najbrž Banka Slovenije ni mogla imeti neposrednega vpliva. Imela ga je pa lahko Vlada oziroma njene inštitucije. Tiste, za katere sedaj pravite, da so tako koristne, da ni dobro narediti Agencije za upravljanje z državnim premoženjem, ker sta to Kad in Sod odlično upravljala v tistih letih. Če pa pogledamo, kakšen je bil efekt upravljanje tega premoženja v teh letih s 6 milijardami premoženja, s katerim država razpolaga, so letni donosi iz tega premoženja v povprečju okoli sto milijonov evrov. Sto milijonov na šest milijard, veste, kakšna je stopnja donosa, tako rekoč nikakršna. Torej, ti dve inštituciji sta opravili odlično delo za Slovenijo in proces privatizacije v tistem obdobju je dal odlične rezultate. Mimogrede, še danes ne vemo, kakšen je bil rezultat pogajanj o odkupu deleža v Ljubljanski banki enega od mednarodnih skladov, ki se je takrat pogajal, ker te dokumentacije enostavno ni.

Če povzamem po vsebini. Tisto, kar je bistveno, je, da država ne povečuje davkov tam, kjer bi to lahko prizadelo državljane. Akcize oziroma trošarine so normalno sredstvo za prilagajanje fiskalnega položaja v vseh državah Evropske unije brez izjeme. To si lahko pogledate v Eurostatovih poročilih, ki govorijo o davčnih virih. Drugič, država ne povečuje dohodninskih obremenitev. Država ne povečuje obremenitev na davku od dobička pravnih oseb. Država ne povečuje davka na dodano vrednost. Torej, tri elementarne davke ne povečuje in išče načine, kako bi lahko pri prispevnih stopnjah za socialne namene našla alternativne vire, da bi lahko te stopnje znižala. Po vaši logiki alternativnih virov tako ni, ker je treba tako ali tako vse davke znižati.

Po drugi strani, če želimo znižati davek obremenitev na delo, kar je osnovna,

konceptualna, bom rekel, stvar, potem bo treba ob tem, ko je treba delati fiskalno konsolidacijo, jaz ne poznam take države v Evropi, ki bi fiskalno konsolidacijo delala s hkratnim zmanjševanjem davčnih obremenitev in zmanjševanjem odhodkovnih obremenitev. Take države ta trenutek s programi fiskalne konsolidacije v Evropi ni. So države, ki kombinirajo to dvoje. So države, ki delajo to pretežno preko odhodkov, ni pa države, ki bi kombinirala hkrati oboje v isto smer. Tega ni. Če boste tak primer našli, prosim, če me o tem obvestite, ker bom z veseljem to tudi pogledal, kako se je to lahko v tej državi zgodilo.

Mimogrede, država, ki sem jo prej omenil in sem danes gledal njihovo poročilo, ima za leto 2010 predviden javnofinančni primanjkljaj 5,8 % družbenega proizvoda, to je Nizozemska. Ima program, tako kot ima Slovenija po 20 politikah, kako zniževati odhodke na teh 20 politikah v naslednjih letih. Zakaj imamo težave na področju plač? Če pogledamo vaš predlog iz julija 2010, o katerem ste rekli, da ste že vse predlagali, kar je bilo treba, si ta predlog še enkrat pogledajte in pogledajte, kaj ste zapisali glede javnega sektorja, čeprav govorite o javni upravi, v javnem sektorju, kaj ste predlagali. Predlagali ste odpuščanje ljudi, čemur se socialni partnerji upirajo a propos socialnemu dialogu pri nas.

Vi ste omenili, da mi ne znamo voditi socialnega dialoga o predlogu, da bi za 10 % znižali zaposlenost v javni upravi. S tem bi tudi na drugi strani, – mimogrede, to ni moj predlog – povzročili za toliko večjo kratkoročno brezposelnost v Sloveniji. Seveda, tako je, točno tako ne glede na to, kaj bi vi radi razložili. Po drugi strani torej, mi smo predlagali zamrznitev plač, kar je v tem trenutku socialno znosen ukrep, ekonomsko pa smiselni ukrep, da ne bomo še bolj prizadeli trošenja prebivalstva, ki je po vašem mnenju eden od pomembnih gonilnih motorjev gospodarske rasti in ki naj bi prispeval ob velikih davčnih olajšavah k razcvetu gospodarske rasti. Žal pač tako enostavno kljub vsemu ni.

Drugič, predlagamo tudi enak status, ne samo za zaposlene v javnem sektorju, ampak tudi za upokoјence in za socialne transferje. Na drugi strani predlagamo, da glede na to, kakšna je zmožnost davčnih organov v Sloveniji glede na to, kako je ta trenutek urejeno na področju prijavljanja dohodnine in aktivnih dohodkov, da se skozi nepremičnine ustrezno obremenijo tiste, ki so ekonomsko močnejši. Ne gre za prvo stanovanje ali pa prvo prebivališče. Rezidenčno pa gre za to, da se tam, kjer se pojavljajo finančne investicije v nepremičnine, te finančne investicije v nepremičninah tudi primerno obdavčijo. Tak predlog upam, da bo po usklajevanju s koalicijskimi in drugimi partnerji prišel v Državni zbor.

Upam, da boste kot opozicija tak predlog podprli, če podpirate uravnotežen davčni sistem v državi. Prav gotovo so

nepremičnine ta trenutek v Sloveniji korektno obdavčene. Mnogo izogibanja davčnim obveznostim prihaja iz tega, ker se dohodki ne zajamejo korektno in se prevajajo v premoženje, predvsem nepremičninsko, ki ga je mnogo lažje kontrolirati kot pa aktivne davčne prihodke. Mimogrede ste v vaši davčni reformi storili tudi korak, ki v tem trenutku povzroča relativno veliko težav. Bil je pa v kratkem obdobju leta 2007 in 2008 koristen. To je cedularna obdavčitev nekaterih tako imenovanih pasivnih dohodkov, kot so dividende, kapitalski dobički, obresti in podobno, z 20 %. Moj predlog je, da je ta stopnja prenizka, če ste že šli na cedularno obdavčitev, če ste obdržali mejno stopnjo za obdavčitev aktivnih dohodkov na 41. Evidentno je, da se ljudje selijo, vam je to morda smešno. Ampak to je res, če boste prebrali kakšno literaturo, da ljudje zaradi velike razlike med 20 in 41 aktivne dohodke selijo v prijavo kot pasivni dohodki. To je možno narediti in davčna uprava temu težko zelo učinkovito nasprotno sledi. Velika razlika med cedularno, ja seveda, zato, ker večina teh dohodkov pride v najvišjo mejno stopnjo mimogrede, ne del.

Če bi bilo to po progresiji obdavčeno, bi šel ta dohodek v najvišjo stopnjo, praviloma. Tako je. Ja, veste kaj, tisti, ki so v prvem razredu, dohodninskem, predpostavljam, da nimajo kaj veliko kapitalskih dobičkov in pa dividend, predpostavljam, razen če niso samozaposleni, ki prijavljajo osebne dohodke kot minimalne, hkrati pa dobivajo dohodke iz korporacijskega upravljanja mimo tega. Torej, obstaja očiten razkorak. Bistveno bolj korektno bi bilo, če bi šlo za obdavčitev kapitalskih dobičkov, če se ne reinvestirajo v gospodarski namen. Če gre pa za trošenje, bi morali biti pa obdavčeni tako kot vsaka druga potrošnja. Tako pa ne delamo razlike med kapitalskimi dobički, ki se trošijo, in kapitalskimi dobički, ki se reinvestirajo, ker je osnovni namen gospodarske dejavnosti, da spodbujamo tiste dobičke, ki gredo nazaj v reinvestiranje in v investicije.

Torej, želim razložiti tisto, ker ste me na to spodbudili kot razvojnega ministra, da vam povem, kje mislim, da so v tej vaših odličnih posegih na davčnem področju kljub vsemu nekatere pomanjkljivosti, ki niso prinesle samo dobrih rezultatov, ampak med drugim tudi nekatere slabe rezultate. / oglašanje iz dvorane/ Prosim? Jaz ne govorim o izvornem grehu, jaz govorim o tem, da so nekatere...

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:

Gospod mag. Vizjak, jaz vam bom dal potem besedo, tako kot ste zaprosil, ampak to je pa že dvogovor.

MAG. MITJA GASPARI:... opozarjali na naše napake, vam jaz pač moram povedati, kje vidim tudi napake na tem in zakaj ni mogoče tako enostavno, kot se vam zdi, nadaljnje zniževanje davčnih stopenj na celotnem segmentu davčne zakonodaje. Poleg tega ni dokaza, mimogrede.

Ali imate dokaz, da je 2007, 2008 ali pa 2006, 2007, 2008 zaradi selektivne davčne olajšave prišlo do kakršnegakoli bistvenega premika v kvaliteti in strukturi gospodarske rasti? Nimate ga. Ker pretežno so te olajšave, ki so bile narejene na področju investicijskih olajšav, šle v zidove trgovin in v gradbeništvo. Ne pa v novo tehnologijo, v novo opremo itn. Če bi to bilo že inštalirano in bi delovalo, bi bilo nekaj manj težav s produktivnostjo in pa konkurenčnostjo večine gospodarstev.

Mimogrede, danes trpimo posledice predimenzionirane gradbene aktivnosti, ki ni nastala 2009 in 2010, ki je nastala v letih 2007/2008. Bistveno predimenzionira aktivnost glede na družbeni proizvod. Če primerjate evropske države z nami, boste ugotovili, najmanj za 3 % točke družbenega proizvoda je bilo gradbeništvo v Sloveniji predimenzionirano glede na stvarne, srednjeročne potrebe, kjer se ga je s kreditno aktivnostjo stimuliralo v kratkoročne dejavnosti, ki seveda takoj, ko je nastopila kriza, niso bile več mogoče. Zaradi tega večina tega sektorja sedaj komaj živi.

Da končam. Glede fiskalnih problemov in fiskalnih rešitev. bo Slovenija definitivno lahko rešila problem presežnega primanjkljaja do leta 2013, ob zdržnem zmanjševanju javnofinančnih odhodkov. Sedaj pa še glede pravila, ker je bilo veliko besed o tem. Ni treba banalizirati stvari, ki so ekonomsko in sicer precej jasne. Kriterij odhodki na družbeni proizvod so najmanj zaradi enega razloga pomanjkljiv kriterij, če ga želite definirati kot pravilo. Če bi šli pogledati, kaj se je v zadnjih dvajsetih letih v Evropi glede fiskalnega pravila dogajalo, bi ugotovili, mimogrede tudi zlato pravilo, angleško, ni tako zlato, kot se je kazalo, ampak je v tem primeru sedaj že precej izgubilo svoj lesk, tudi v Veliki Britaniji mimogrede to pravilo, da naj bi veljalo deficit samo do tiste višine, do katere so investicijski izdatki in transferji investicijski.

Če pogledam naše podatke, slovenske, bi to pomenilo v Sloveniji, to zlato pravilo za leti 2011 in 2012, da bi lahko imeli primanjkljaj 5,6 in 5,4 % družbenega proizvoda. Toliko o tem pravilu.

Glede pravila odhodkov na družbeni proizvod pa lahko kontrolirate samo števec, imenovalca ne morete. In ga tudi takrat, ko hočete kontrolirati ta proces, v letu tega podatka nimate. Torej, se lahko sklicujete samo na družbeni proizvod preteklega leta, ne pa tekočega. In vam se je zgodilo leto 2007. Bi rekel, srečno naključje, da ste ob nepopravljenih, seveda ob nepopravljenih odhodkih v tistem letu se vam je ob koncu leta povečal družbeni proizvod in je izgledalo, da ste z aktivno ekonomsko politiko dosegli znižanje deleža javne porabe v družbenem proizvodu. / oglašanje iz dvorane/ To ni dokaz! To ni dokaz, to je posledica. Če bi bil dokaz, bi se to drugače... / oglašanje iz dvorane/ Ne, to ni dokaz, mi je prav žal. Ker se vam je potem v letu 2008 zgodilo ravno obratno. Torej niste

kontrolirali procesa, ampak je to nastajalo samodejno. Če bi bil proces, bi imeli skladno z gibanjem družbenega proizvoda tudi spremembe aktivne politike na področju odhodkov. Tega ni bilo. Torej ne more iti za dokaz, ampak za slučaj. Zato je ta kriterij slab.

Tisto, kar pa nam očitata, da skušamo kontrolirati javno porabo nominalno, vam pa lahko zopet iz tega primera Nizozemske povem, da delajo ravno enako – za štiri leta imajo preračunano, seveda, ker se to zmeraj preračuna iz predpostavk gospodarskih gibanj in tako naprej, ki jih dela pri nas UMAR, pri njih pa poseben inštitut – preračunajo, koliko to pomeni v rasti odhodkov na ravni državnega proračuna ali pa celotne javno-finančne blagajne. Pri nas je to 10 milijard, pri njih je pa to, nimam zdajle podatke pred seboj, bi ga lahko našel, koliko milijard evrov je to pri njih. In tega se potem poskušajo držati. In enako je pri nas.

V proračunskem memorandumu boste našli fiskalno pravilo, ki je sestavljeno iz dveh delov in ni nič komplicirano. Javnofinančni odhodki so odvisni od prvega dela, ki govori o trendu rasti družbenega proizvoda, s čimer dosegamo stabilnost odhodkov, ko gre za stacionarno situacijo, ko ni potrebna fiskalna konsolidacija. Takrat imate situacijo, da se odhodki gibljejo neodvisno od prihodkov, kar je bistvena predpostavka za to, da s pravilom dosežemo proticikličnost. Drugi del, ki je potreben, če ste zunaj ravnotežja, kar smo mi in večina Evrope zdaj, to je konsolidacijski del te formule, ki govori, da je treba v določenem časovnem obdobju prilagoditi konkreten primanjkljaj ciljnemu in konkreten dolg ciljnemu. Ko to dvoje seštejete, dobite nominalni znesek izdatkov, ki so fiskalno pravilo. Preverljiva formula, preverja jo lahko Fiskalni svet v Sloveniji, ki obstaja in je neodvisen od Vlade. Lahko jo preverja Evropska komisija in to bo počela v bodoče in lahko jo preverja tudi parlament oziroma opozicija, če to želi. Medtem ko pravila odhodki na družbeni proizvod ne more nihče preverjati, ker nihče ne upravlja z imenovalcem tega pravila. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Gospod Černač, imate repliko.

ZVONKO ČERNAČ: Hvala lepa.

No, vedno bolj očitno postaja, da je problem te Vlade, da je v njej preveč profesorjev in teoretikov, ki še niso imeli izkušenj z realnim življenjem. Ampak rad bi odgovoril na neke navedbe, ki niso bile točne. Bil sem omenjen v povezavi s tem, da sem omenjal Lehman Brothers, pa tega nisem omenjal. Ker je pa že spoštovani minister Gaspari obudil to temo, pa lahko povemo, da je minister Gaspari kupil dve obveznici Lehman Brothers, ko sta visoko kotirali, se pravi, da ju je bilo treba drago plačati. In da je Banka Slovenije, ko je šel Lehman Brothers šel v stečaj, izgubila nekaj deset milijonov evrov na tej osnovi in jih morala knjižiti

kot kapitalsko izgubo. Tudi to je mogoče eden izmed razlogov, da je, spoštovani minister, Banka Slovenije – ne vem, verjetno nimate tega podatka – poslovala v letu 2008 s tekočim primanjkljajem oziroma izgubo. Ni res, da je poslovala pozitivno.

Še nekaj je treba povedati. V Banki Slovenije se je po 1. 1. 2007 se je število zaposlenih povečalo kljub temu, da je s 1. 1. 2007 Slovenija prišla v Evropsko monetarno unijo in je Banka Slovenije izgubila velik del svojih pristojnosti. Gre torej za neko rigidno institucijo, ki očitno nadaljuje način vodenja, ko ste ji še predsedovali vi. Jaz sem v tem smislu govoril o obsegu potenciala, kreditnega potenciala za gospodarstvo in prebivalstvo, ki ga ne določa Vlada, pač pa ravno Banka Slovenije. V letu 2007, kolikor se spomnim, ste bili še vi guverner Banke Slovenije. Sami ste danes povedali, da je bilo takrat preveč kreditov plasiranih v gradbeništvo, ki je pregrevalo gospodarstvo. Se pravi, sami sebe kritizirate tukaj za gospodarno. Če je bilo temu tako, zakaj ste to počeli? Te limite ste namreč vi v okviru Banke Slovenije v letu 2007 kreirali in na podlagi tega so banke kreditirale gospodarstvo in prebivalstvo. V svoji razpravi sem govoril v povezavi s stališčem Poslanske skupine SD, ki je ta očitek naslavljala na prejšnjo Vlado. Vemo, da to ne drži, da Vlada tukaj nima pristojnosti, pač pa jih je imela na področju kreditnega potenciala gospodarstva in prebivalstva Banka Slovenije. Na tistem delu, kjer je Vlada imela vpliv, pa se je zadolženost zmanjševala. Hvala.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:

Gospod minister, replike na repliko ni. Jaz vam bom dal pozneje še možnost, samo lepo vas prosim, javil se je gospod minister dr. Križanič, zelo rad bi, da bi se oglasil še kakšen od prijavljenih poslancev, ki mirno čakajo. Zato dajem besedo gospe Cvetki Zalokar Oražem. Vam bom dal, samo za enega poslanca bi rad slišal.

Izvolite, prosim.

CVETKA ZALOKAR ORAŽEM: Hvala lepa, gospod podpredsednik, za to možnost.

Res je, da že kar nekaj ur poteka dialog predvsem med predlagatelji zakona in Vlado, ampak moram reči, da je zanimivo. Zato, ker je bil po eni strani poln teorije in podlage, ki mislim, da je pri našem delu pomembna, po drugi strani pa se mi zdi lekcija, ki smo jo slišali in dobili, predvsem predlagatelji so jo dobili s strani ministra Gasparija, poučna in takšna, da je smiselno prisluhniti temu in smo lahko veseli. Skratka, jaz moram reči, da se sama ne štejem med tiste, ki smo zelo veščji in doma v financah. Čeprav je res, da vsak med nami, predvsem ženske, ki vodimo gospodinjstva, vendarle moramo tudi poznati nekatere temelje financ. V tem smislu, tudi s tega vidika se mi je zdelo zanimivo pojasnilo, ki smo ga dobili glede financ. In sicer tudi s to gospodinjsko logiko zelo dobro

lahko razumemo, kaj se nam dogaja. Na eni strani so bili močno zmanjšani davki in s tem tudi prihodki. To je bilo pozitivno. S tem se, bom rekla, tako predlagatelji kot dediči prejšnje vlade radi pohvalijo, nočejo pa tega slišati, kar je bilo danes rečeno in kar z gospodinjsko logiko lahko razumemo, da bi morali istočasno zmanjšati tudi odhodke. Skratka, če je v družini enostavno manj denarja, potem se ve, da se lahko manj troši. Mi smo bili deležni drugega. Dobili smo plačno reformo javnega sektorja, zadevo, ki nas v zadnjih dneh močno obremenjuje in smo vsi z njo soočeni. Dobili smo brezplačne vrtce za druge otroke, dobili smo brezplačne malice. Skratka, mislim, da smo enkrat naračunali za okrog 800 milijonov takšnih dodatnih višjih odhodkov, ki so bili pripravljeni, da se morajo realizirati, po drugi strani pa nobenih prihodkov. Ampak kakorkoli že, tisto, kar mislim reči, je to, da to, kar skrbi in kar je aktualno v tem trenutku in je prav, da se tudi o tem pogovarjamo predvsem z vidika stavke, ki poteka, je dejstvo, da v slovenskih javnih financah vemo, da imamo v proračunu 7,3 milijarde prihodkov. Skratka, to so prihodki slovenskega proračuna – 7,3 milijarde. Plače javnega sektorja pomenijo 3,4 milijarde sredstev. To je skoraj polovica vsega, kar mi na letni ravni dobimo. Zato je toliko bolj pomembno, da v tem trenutku vsi skupaj odgovorno pogledamo na situacijo, v kateri smo. Kaj želim povedati? Edino pravo sporočilo današnjega dne – kljub temu, da zakon nosi naslov Zakon o javnofinančni odgovornosti, o odgovornosti – edino pravo sporočilo v tem trenutku, ki bi bilo dobro za to državo, dobro za naše državljane in bi ga mogli dati v parlament, to je, da bi brez političnih kalkulacij, brez političnih kalkulacij vsi skupaj podprli Vlado v njenih prizadevanjih po tem, da se plače v javnem sektorju v letu 2011 in 2012 ne zvišajo. To bi bilo pravo sporočilo slovenski javnosti. Ampak tega v Državnem zboru, sem prepričana, ne zmoremo. Tega ne zmoremo. Reči naši vladi: "Prav delate. Če ni, še vojska ne vzame." Še enkrat poudarjam, skoraj polovico vseh prihodkov državnega proračuna v Sloveniji moramo nameniti za plače v javnem sektorju. To je pomemben segment. V tem trenutku se pravzaprav lomi nekaj ob tej stavki, ali bomo to stavko zdržali ali je ne bomo. Stavka manj kot polovica javnih uslužbencev. To je pozitivno. Moramo dati priznanje tisti drugi polovici javnih uslužbencev, ki se ni odločila za stavko, ki odgovorno gleda na situacijo v državi. Žal moram reči, na trenutke ima človek občutek, da je ta drugi del vsaj pri sindikalnih voditeljih močno tudi politično opredeljen na nek način. Še posebej moram reči, da me je presenetila včerajšnja izjava in poziv, da ti sindikati, ta manjšina sindikatov sedaj v teh kritičnih trenutkih pravzaprav poziva še vse ostale, gremo vsi na cesto. Ja, v redu, gremo, pojdemo vsi na cesto, ampak od česa bomo pa živeli jutri? Mislim, da ta problem, ki ga ta del javnih uslužbencev izpostavlja, ni tako velik, da bi pravzaprav

ogrozili stabilnost ne javnih financ, ampak pravzaprav varnost v tej državi. Seveda najbrž ni slučaj, da sta v prvih vrstah pri tej zadevi – to se mi zdi zanimivo – in pri pogajanjih ženski. Očitno zmoreta največ teh naporov. Irma Pavlinič Krebs in Helena Kamnar sta v prvih vrstah pri pogajanjih s sindikati. Upam in pozivam kolege, morda bomo pa zmogli, dajmo podpreti Vlado, če resno mislimo s tem, kar govorimo, s finančno odgovornostjo. Če resno mislimo s tem, kaj želimo dobrega tej državi, potem je to izjemno nevarna igra, ki se jo gre tudi politika. Kajti, pogledajte, istočasno ko ena od strank SDS predlaga Zakon o javnofinančni odgovornosti, po drugi strani berem, da je to stranka, ki podpira stavko tega dela javnega sektorja. Kje je tukaj logika? Jaz je ne vidim. Ali ni to nekam nenavadno? Ali ni to težko razumljivo, da po eni strani podpira stavko, s katero bi nastalo, ne vem, za 300 milijonov dodatnih finančnih obveznosti za državni proračun, po drugi strani pa zahtevajo, pričakujejo omejevanje odhodkov. Kako pa naj bo omejevanje odhodkov, če pri številkah, ki sem jih prej povedala, skoraj polovico vsej javnih financ predstavljajo prav plače javnega sektorja? To je res nekaj, kar človek težko razume in kjer pravzaprav enostavno ne moreš drugega reči, kot je bilo danes že rečeno, hipokrizija, dvoličnost.

Mislim, da je ta današnja seja na nek način, sprva se mi je zdela nekako čisto nepotrebna samo zato, da ponovno ure in ure presedimo tu in se ukvarjamo z nečim, kar ne daje nobenih konkretnih rezultatov. Sedaj se mi zdi, da bi se lahko morda iz tega izcimilo tudi kaj dobrega, kakšno razumevanje, kakšna lekcija, kakšen poduk o tem, kako pravzaprav opravljati te zadeve, ki se jim reče javne finance. Seveda v tem smislu upam, da bomo danes zmogli, predvsem to pričakujem od predlagateljev, dati kakšno pravo sporočilo v tem kritičnem trenutku, ker mislim, da se v tem trenutku to dogaja, stavka se bo še krepila. V kolikor ta stavka ne bi imela tudi določenih političnih temeljev, vzgibov in tudi želje po destabilizaciji razmer v državi, potem bi danes to parlament znal na nek način pravilno, s treznimi in korektnimi besedami tudi predstaviti tistim, ki v tem trenutku menijo, da je to edini način za uveljavitev svojih pravic.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Gospod mag. Vizjak, imate besedo.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Najprej nekaj glede sprenevedanja. V Slovenski demokratični stranki nasprotujemo načinu, s katerim je Vlada in koalicijska večina v tem parlamentu pohodila načela socialnega dialoga, ko je med samimi pogajanci spremenila pravila igre in s tem pohodila sindikate in povzročila to stavko, ki bo imela veliko gospodarskih posledic in dodatno poglobila probleme v tej državi. To je vsa resnica okrog te stavke in seveda odgovornost za to nosijo gospe iz Zaresa oziroma njegove bližine. Pravo

sporočilo, ja, pravo sporočilo mora biti, pravo sporočilo današnje seje: Želimo, da omejimo odhodke širšega sektorja države na ustvarjeno, prav v gospodinski logiki gospe Cvete Zalokar Oražem, ko je govorila o gospodinski logiki. Da, odhodke je treba omejiti glede na prihodke. To sporočilo želimo in potem računam tudi na njeno podporo temu zakonu, ki v bistvu odhodke omejuje na ustvarjeno.

Zdaj je zelo problem. Gospod Gaspari je imel en monolog in odšel, zastavil nekaj vprašanj. Zdaj me bo poslušal, kaj mu bom povedal. Prav žalostno. Dokaz, da se da z nižjimi davki stabilizirati javne finance, je bil leta 2007 in leta 2008, ko smo zaradi razbremenitev gospodarstva beležili visoko gospodarsko rast in je ta visoka gospodarska rast generirala več prihodkov zaradi več pobranega davka, kljub nižjim davčnim stopnjam. Samo marsikateri teoretik to težko spregleda. Še posebej, če je zaverovan v svoj prav in inovira raznorazne načine reševanja problemov.

Še nekaj. Glede cedularne obdavčitve kapitalskih prihodkov in nelogičnosti, da je obdavčena z nižjo stopnjo, torej 20 % glede na najvišjo dohodninsko stopnjo, ni res. Kapitalski dobički so najprej obdavčeni z 20 % davčno stopnjo na dobiček. Prvih 20 % gre, potem se izplačajo dividende in še te se obdavčijo z 20 %, torej 40 % na ustvarjeno. Bilo bi pa res žalostno, če bi jih najprej obdavčili z 20 ali pa prvo 40 in potem še 40 ali ne vem, kako si predstavljate.

Torej, cedularna obdavčitev je povsem izenačena z najvišjo dohodninsko stopnjo. In so primerljivi, torej obdavčitev osebnih prejemkov skozi dohodnino in to cedularno obdavčitvijo skozi kapitalske prihodke. Tako, da se res čudim prof. Gaspariju, da tega doslej ni ugotovil.

In še glede stabilnosti javnih financ. Pogledajte, če je bila kdaj, in jaz sem spet hvaležen za to ugotovitev ministra Križaniča, da so bile leta 2007 in 2008 stabilizirane javne finance, saj smo imeli presežek državnega proračuna in tudi javnofinančni presežek. Zakaj? Zaradi tega, ker smo skozi ustrezno, tudi davčno politiko generirali gospodarsko rast in ustrezne prihodke, da se je primanjkljaj prevesil v presežek in da so se javnofinančni odhodki, merjeni v bruto domačem proizvodu, znižali. Ja, kaj je več kot stabilizacija javnih financ?! To je dokaz, da se da kljub nižjim davkom s povečano gospodarsko aktivnostjo ustvarjati in stabilizirati javne finance. Zdaj boste spet rekli, ja, saj smo bili v času konjunktura, vse je cvetelo, vse je rastlo. Kje pa je bila konjunktura v Italiji takrat – povejte mi – in v nekaterih drugih državah evro območja, kjer ni bilo konjunktura ali pa je bila zanemarljiva? Torej, ni res, da so imeli vsi zlate čase v obdobju debelih krav. Ni res! Določene države, ki so to znale izkoristiti, so imele, določene pa ne. To je bila tudi stvar internih, tako fiskalnih kot ostalih fiskalnih politik. Res pa je, spoštovani iz te Vlade in spoštovani poslanci, nismo in se ne da narediti v enem mandatu vsega.

Res je, da smo verjetno premalo naredili na kakšnem segmentu, ki je bil izpostavljen, recimo, na prispevkih. Prav je, da smo stabilizirali tudi blagajne, tako pokojninsko kot zdravstveno. Zdravstvena blagajna še dolgo ni poslovala z izgubo. Še zdaj pravzaprav krije izgubo iz presežka prihodkov iz preteklih let. Tudi na tem področju je bila stabilizacija nekih sistemov. Zato še enkrat, ne vem, kljub razglabljanju, kako je teoretično edino jasno, da se v času padanja bruto domačega proizvoda nominalno omeji odhodke, meni pravzaprav to enostavno ni jasno. V času padanja bruto domačega proizvoda je treba vezati odhodke na prihodke, kajti sicer drsimo v neke odpirajoče se škarje.

Mislim, da je lahko to fiskalno pravilo vezave odhodkov na ustvarjen bruto domači proizvod tudi koristno za to Vlado, če bo seveda ustvarjala gospodarsko rast, če bo dejansko prišlo do scenarija, ki ga napovedujete, torej, da bomo priča gospodarskemu razcvetu. Priča pa smo realnim udarcem. Realni udarec pa je to, da v manj kot enem letu Vlada poveča napovedi primanjkljaja za leto 2011 za slab odstotek in za leto 2012 za slab odstotek glede na cilje izhodne strategije.

Še enkrat naj poudarim. V Slovenski demokratični stranki smo bili veseli izhodne strategije. Zakaj? Ne zaradi ukrepov, ki so bili bolj ali manj težko oprijemljivi, ampak zaradi jasnih fiskalnih in makroekonomskih ciljev, ki si jih je zadala ta vlada. Ampak žal, zato smo rekli, zelo dober dokument, ki nam bo prišel prav že ob naslednjem proračunu, in res nam prav prihaja, že ob tem proračunu se ga ne držite.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Gospod minister, dr. Križanič, imate besedo.

DR. FRANC KRIŽANIČ: Najlepša hvala.

Mag. Vizjak je postavil več vprašanj. V prejšnji razpravi, na tri bi se rad ozrl. In sicer, prvič na vprašanje, sedaj med 4,2 % javnofinančnega primanjkljaja vseh štirih blagajn, ki je bil previden za letošnje leto v proračunu, boste dobili 4,7. Tega, ki ga sedaj pošiljamo v visoki zbor, razlika je 0,5, tako da ta ravno nekje vmes sprti strani, ni 0,3 niti ni 1. Zakaj pa je razlika nastala? Zato, ker bomo v visoki zbor še prej poslali spremembo Zakona o trošarinah. Trošarin na električno energijo ne bomo dvignili do te mere, kot smo načrtovali, in pa zamik eDIS-a, programa davčne uprave nekaj časa bo povzročil manjši izplen oziroma manjše rezultate, modernizacije tega programa v letu 2011, kot je bilo načrtovano na začetku. Tako, da je tukaj izgubljen ta 0,5 % delež.

Drugič. Kako je sedaj z dolgoročnim primanjkljajem? Dolgoročno izravnani proračun ne pomeni, da je proračun ves čas enak temu, kar imamo, ampak da imamo takrat, ko je recesija, primanjkljaj, ko je nekje vmes, smo na nič, in ko je konjunktura, imamo presežek. Finančni minister Mramor je s svojo reformo

dejansko vzpostavil davčne stopnje, ki so zadostovale v Sloveniji za vzdrževanje dolgoročno stabilnih financ. Se pravi, s primanjkljajem, ko je recesija, s presežkom, ko je konjunktura. Z reformo 2006 to ni bilo bistveno načeto. Takrat je bila uvedena cedularnost, ker gre vendarle za manjše zneske. Z reformo pred 2006, 2005 je bila ena manjša, so bile manjše spremembe. Medtem ko je bilo z reformo 2006, ki je začela veljati 2007, to ravnotežje dejansko porušeno in bi bilo potem lahko povrnjeno, kot je pravilno povedala poslanka, samo z radikalnim zmanjšanjem za nekih 700 milijonov javnofinančnih izdatkov. Se pravi, to bi pa zelo verjetno pomenilo razgradnjo dela socialne države. V to potem prejšnja vlada ni želela iti, zato smo ostali z dolgoročnim primanjkljajem. Ta se je v obdobju konjunkturalne izravnave bilance, v obdobju recesije pa kot približno 5,5 % primanjkljaj namesto teh 3 %, kot bi ga imeli, če bi ostale stopnje približno take, kot so bile že po tistih popravkih Mramorjeve reforme, ki jih je prejšnja vlada izvedla leta 2005.

Potem pa Grčija. Grški problem v resnici, zdaj ne vem, če koga moti, ampak njihovi izvirni greh je zunanjetrgovinski primanjkljaj. Oni so postali strukturno odvisna regija. Hude napake v razvojni politiki, hude napake v plasiranju evropskih sredstev so povzročile, da so oni bistveno bolj izpostavljeni primanjkljaju zunanjetrgovinskega ravnotežja, mislim, da je bilo 12 % BDP. Tu je enostavno prišlo do nekih prilivov, do več deset let trajajočih prilivov. Ko so ti prilivi usahnili, ko nihče več ni bil pripravljen posoditi, je prišlo do gospodarskega kolapsa, ki smo ga potem rešili. Rešili smo ga zato, ker bi v obratnem primeru prišlo do spill učinka in bi evropski trg zopet zmrznil, Grčija bi bila lahko evropski Lehman Brothers, če ne bi mi takrat reagirali. Ko smo uspešno reagirali, se je stabilnost v območju evra povrnila.

Hvala lepa. Moram varčevati s časom.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Besedo ima gospod mag. Branko Grims.

MAG. BRANKO GRIMS: / izklopljen mikrofoni/

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Ali lahko, prosim, izklopite mikrofoni? Oprostite!

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala. Toliko o strokovnosti te vlade, da tisti minister, ki reče, da mora varčevati s časom, pusti potem priklopljen svoj mikrofoni v prazno.

Vsem še enkrat lep pozdrav!

Danes govorimo predvsem o tem, kako globoko lahko poseže država v žep vsakemu državljanu in koliko denarja mu lahko izvleče iz denarnice. V prvem trenutku pri sprotni porabi ali z zadolževanjem, kako globoko lahko seže v žep še vsem bodočim generacijam. To je jedro današnje zgodbe. Iz tega izhaja nujnost omejitve

pravice države, da to počne, zaradi aktualnega ravnanja sedanje vlade.

Kateri so razlogi, ki narekujejo to omejevanje? Prvi je sprevrženost vrednot te Vlade, ki jo je mogoče povedati v enem stavku: ta vlada in ta koalicija nimata nobenega problema, ko je treba za 15. plačo grškim uslužbencem, ki sploh ne hodijo v službo, nameniti 370 milijonov evrov denarja. Nimajo nobenih problemov v tej Vladi in tej koaliciji, ko je treba dati 300 milijonov Darsu, od česar bo šlo največ za korak nazaj v sistemu cestninjenja, zaradi katerega bodo spet znova neskončne kolone in mnogo več mrtvih ter žalujočih otrok za svojimi starši na slovenskih cestah zato, da bodo njihovi kolegi, ki so bili zdaj izločeni, lahko obračali denar in verjetno potegnili kakšen profit.

Vendar, ko pa je treba dati 30 milijonov slovenskim poplavljenecem, tistim, ki so bili zdaj žrtve v Sloveniji naravne ujme, je pa to za to vlado nerešljiv problem! 18 milijonov je trenutno rezervacij, namenjenih za pomoč, potem pa je ta zgodba praktično končana. Prvi razlog, zaradi katerega je torej nujno omejevanje, je zmešnjava in sprevrženost vrednot sedanje vlade.

Drugo, kar danes absolutno narekuje omejevanje in potrjuje upravičenost tega predloga, je popolna nestrokovnost, ki je bila nekajkrat prezentirana z vladne strani. Nestrokovnost ali pa naklepno zavajanje ali pa oboje hkrati. V minulem mandatu smo bili od nekdanjega poslanca SD, gospoda Cvikla, navajeni, da je mešal, kaj je javnofinančni primanjkljaj v kombinaciji z zadolževanjem bank in pomešal privatno zadolževanje pri zasebnih tujih bankah in vse vtaknil v isti koš. Ne boste verjeli, da tovrstno motoviljenje smo videli tudi danes – v izjavi enega od predstavnikov Vlade. Žalostno in sramotno in nestrokovno, gospe in gospodje, predvsem je to nestrokovno. Kajti res se je v minulem mandatu veliko zasebnikov zadolževalo pri zasebnih tujih bankah. Vendar morate vedeti, da to predstavlja tveganje tistega zasebnika in zasebne tuje banke. To z javnimi financami, z možnostjo, da bi se moralo tak dolg financirati iz javnih financ, absolutno nima nobene zveze. Kdor s takimi številkami opleta in tega zelo jasno ne pove, da to nima absolutno nobene zveze in ne more in ne sme imeti nobene zveze, s tem grobo manipulira. In če to počne Vlada, je to samo dokaz njene nestrokovnosti in dejstva, da je nujno omejevanje.

Tretji razlog, ki že sledi iz prejšnjega, je amnezija v kombinaciji z nestrokovnostjo. Da ne bi operirali s podatki, ki so morda naši, pa če so še tako preverjeni, si bom pomagal kar s skico, katere vir je Vlada Republike Slovenije, konkretno Ministrstvo za finance, ki praktično vse uvodničarje iz vladnih vrst pa tudi Vlado samo deloma postavlja krepko na laž. Kaj pove ta skica? V resnici gre za, po domače rečeno, javne dolgove. Uradno ekonomsko pravilno ime je pa dolg širšega sektorja države po evropsko

primerljivih merilih, torej ESA 95 v odstotku družbenega bruto proizvoda. Narejena je za celotno obdobje od leta 2000 naprej. Kaj lahko vidimo? Da je še v obdobju vlade dr. Janeza Drnovška ta dolg počasi naraščal, vendar zmerno, in da je bil prvi, ki je uspel ta del stabilizirati, gospod Rop kot vodja vlade v drugem delu tistega mandata. Toda pravi pozitiven premik v najboljši možni smeri, največji met torej, je uspel vladi Janeza Janše, ki je ne samo nadaljevala to politiko, ampak je v drugi polovici svojega mandata bistveno stopnjevala in zmanjšala – gospe in gospodje, to je vaša skica, skica vaše vlade –, ta vlada Janeza Janše je zmanjšala delež javnega dolga v DBP. Vse to je trajalo do leta 2008. V letu 2009 se je pa stvar drastično spremenila. Iznenada delež poskoči nesorazmerno bistveno hitreje kot kadarkoli v zgodovini in tudi danes vidimo, se niti približno še ni umiril in narašča bistveno hitreje kot kadarkoli v prejšnjih mandatih, ne samo prejšnje vlade, ampak velja tudi za Ropovo in Drnovškovo vlado. To se pravi, gospe in gospodje, kadar govorite o teh stvareh, dajte prosim najprej pogledat skice vaše lastne vlade. Lahko jo pa vprašate, zakaj te skice, saj to je skica nje, vaše vlade same, ta vlada se ni predstavila na sistemu, da bi bil prezenten javnosti. Zakaj smo mi morali poiskati to skico in jo predstaviti? Zato, ker bi bilo potem pa slepomišenja konec. To je odgovor. To je tisti tretji razlog, ki narekuje, da je potrebno omejevanje z zakonom. Kajti, gre za slepomišenje. Če imaš tako skico, iz katere zelo jasno izhaja, da je edini, ki je dosegel velik pozitiven premik, Janez Janša s svojo vlado v minulem mandatu, in da sedanja vlada pomeni z vidika zadolževanja bodočih generacij pravo nacionalno katastrofo, pa te skice ne pokažeš javnosti, potem to pomeni, da zavestno manipuliraš z javnostjo. In, gospe in gospodje, vaša vlada torej zavestno manipulira z javnostjo. Le zakaj? Najbrž zaradi tiste sprevrženosti vrednot, kako ta denar v resnici uporablja. Pa še nekaj je treba povedati, gospe in gospodje, ko smo že pri tem. Ta del in ob hkratni še vedno nekaj odstotni za Evropo daleč nadpovprečni gospodarski rasti je uspel prejšnji vladi pod vodstvom Janeza Janše, v obdobju, ko ste zdaj že sami priznali, je že bila prezentna finančna kriza in je zato ta uspeh torej toliko večji.

Potem ste rekli, zakaj se pa leta 2008 ni ukrepalo? Tukaj je pa minister lepo povedal. Lehman Brothers, ki je sprožil potem dokončno plaz, je bil v sredini septembra leta 2008. Pozabili ste nekaj, zato vas rade volje spomnim – rad tudi uslugo naredim, kadar imate probleme z amnezijo. Vlada pod vodstvom Janeza Janše v minulem mandatu pripravlja v tretjem četrtletju vrsto ukrepov, s katerimi bi preprečila, da bi kriza s polno močjo udarila tudi v Slovenijo. Bili so pripravljeni za sprejem v parlamentu in lahko bi jih novi parlament takoj potrdil. Razlog za omejevanje je napuh, kajti napuh vas je vodil, političen prestiž, da ste vse tiste ukrepe zavrgli,

sami pa do danes v dveh letih niste predlagali nič boljšega. Vse ste zavrnil, do zadnjega. Danes pa govorite, zakaj se ni ukrepalo. Vi ste zavrnil ukrepe, niste jih sprejeli. Nekaterih niste dali niti naprej. Tisto, kar smo vseeno mi vložili v parlament, ste do zadnjega zavrnil. To se je potem ponavljalo še nekajkrat, ampak to še ni najhuje. Najhuje je tisto, kar ste vi storili že v tem obdobju, gospe in gospodje – in to najbolj vpije po tem, da je to omejevanje z zakonom potrebno –, pa ste seveda sedajle vsi to zamolčali in vsi na to kar pozabili. Namreč, s prvim rebalansom proračuna leta 2009 ste vi ob tem, ko je bilo kristalno jasno, da se tudi zato, ker ste zavrnil vse pravočasno pripravljene ukrepe, prihodki zmanjšujejo, povečali porabo za stotine milijonov evrov, gospe in gospodje. Vi ste to storili. In s tem ste – kaj naredili? Razprli ste škarje v javnofinančnem pomenu besede in jih postavili za vrat slovenskemu gospodarstvu. Te škarje ste stiskali in jih še stiskate, kajti še danes imate preveliko porabo. Še danes je poraba nad tistim nivojem, ki je bil povprečje prejšnjega mandata ob tem, ko ste dosegli padec gospodarstva za približno 10 %. To pomeni, da zavestno trošite ne samo denar teh generacij, ampak uničujete malo in srednje podjetništvo kot najbolj vitalen vir slovenskega gospodarstva in trošite že denar naslednjih generacij. To narekuje, da je potrebno omejevanje.

Od tukaj naprej je seveda vprašanje, kako to vi prikazujete javnosti. Veliko ste zamolčali, to sem zdajle z nekaterimi primeri že pokazal. Najboljši primer je ta skica, ki je povzeta od vas in zelo jasno pove, da sta vaša vlada in vaša koalicija dobesedno katastrofa. Prejšnja pa je bila izjemno uspešna. Vaša skica to pove, vaše vlade, gospe in gospodje. Če se posmehujete, imate tukaj predstavnike Vlade, dajte se z njimi pomeniti in lahko, domnevam, da vas bo smeh minil. Sedaj pa pojdimo naprej. Kako pravzaprav vi to prikazujete v javnosti? V tem trenutku je zagotovo treba graditi naprej. Ena od nalog tistega, ki bi moral skrbeti tudi za dolgoročen razvoj, ne kratkoročen, dolgoročen razvoj slovenske ekonomije, je zunanja politika. Vaš predsednik Vlade, gospod Pahor, je nedavno dejal, da se mu zaradi stanja v slovenski diplomaciji "obrača želodec". "Obrača želodec," je citat. In to v trenutku, ko si slovenska diplomacija prizadeva, da bi se uveljavila v nastajajoči diplomaciji Evropske unije. Jasno, da noben predlog ni bil uspešen, najbrž tudi ni bil optimalen, ampak to niti ni pomembno. Katastrofa in dobesedno radostna destrukcija je, če nekdo v lastni državi vnaprej spodkopava prizadevanje, da se ljudje iz Slovenije, naši predstavniki torej, v evropskih institucijah uveljavijo na mestih, za katera si pač prizadevajo. To je nedopustno. To je tudi, če želite, vse prej, samo ne državotvorno.

Potem gremo naprej. Kaj je prej govoril kolega, ki je očitno na nek način prav simbolno naredil svoj uvod, iz vrst SD, največje vladne

stranke? Na nek način, bilo je sicer zelo zabavno, odkrito povem, smo se lepo nasmejali, ampak pokazal je nekaj, kar se bojim, da je več kot samo ta nagovor. Pokazal je, da sta ta koalicija in ta vlada popolnoma izgubili stik z realnostjo. Popolnoma. Kaj je on, recimo, rekel? Rekel je, ja ta vlada preprečila socialni zlom in konflikte. Ja, lepo vas prosim, ta vlada je povzročila zlom socialnega dialoga in prosto po Klausovicu nadaljevanje socialnega dialoga z drugimi sredstvi tam pred slovenskim parlamentom, ki se zdaj na nek način širi in nadaljuje v vseh javnih službah. Kakšna demagogija je to, če vi pozivate javni sektor, naj preneha stavkati, zraven se pa sami ne udeležite pogajanj o njihovih zahtevah in s tem vnaprej izničite vsako možnost za socialni dialog. Pa ste to dolžni storiti, ne samo kot Vlada, saj ste vendar odgovorni za stanje v slovenski družbi. Vi ste povzročili dejstvo, da so se nekaj tednov lomile stvari med zdravniki in to vlado na hrbtih bolnikov. Vi ste za to odgovorni, pa ne odobravam nikogar, ki je tako ravnal. Ampak odgovornost gre pa vladi. Še več, po zakonu ste se dolžni pogajati o zahtevah, korektno postavljenih v okviru stavkovne zakonodaje. Ne, da ste dolžni soliti, enostransko, pamet stavkajočim, ampak ste se dolžni pogajati. Kajti oni imajo tudi določene etične in moralne argumente na svoji strani. Oni so se sami dolga leta odpovedovali deležu svojih dohodkov, da bi poskrbeli za nesorazmerja. Potem so šest let potekala pogajanja, gospe in gospodje, to zdaj vsi pozabljate, v javni upravi in so se pač izpogajali, tako kot so se v minulem mandatu. Če ste želeli od tega odstopiti, bi morali doseči o tem vsaj načelen konsenz v okviru socialnega dialoga, ki ga vi rušite po dolgem in počez. S tem poglobljate krizo, s tem znižujete prihodek in s tem objektivno delate škodo tej državi. Rušenje socialnega dialoga povečuje konflikt in znižuje ekonomsko uspešnost te države na dolgi rok. Tudi to je vaša odgovornost. Vsa odgovornost. To je pa izrecno vaša zasluga. Ne samo, da ste, recimo na primeru zdravnikov, kršili načela socialnega dialoga, celo izrecno ste jih nalagali in izigrali. Spremenli ste v končni fazi en člen, o katerem je bil prej dosežen konsenz in zaradi česar nasprotna stran, zdravniki, niso postavili dodatnih zahtev.

Naj končam še z nečim. Omejevanje je potrebno tudi zaradi razlogov financ, zaradi razlogov, kaj vse obsega tisto, kar v končni fazi plačujemo davkoplačevalci iz svojega žepa. Na nek način so v tem tudi tajkunski prevzemi. Pa ne se spet sprenevedat, kaj je bilo. Guverner narodne Banke Slovenije že leto dni opozarja, da je značilnost od sredine, zlasti od sredine leta 2009 naprej, ekonomske krize v Sloveniji, da zaradi finančnih malverzacij – tudi tajkunske prevzeme razumemo kot to – prihaja do uničevanja realnega ekonomskega sektorja države. Ta opozorila so upravičena in na ta opozorila bi morala vendar vlada in parlament

potem ustrezno reagirati. Se je to zgodilo? Na nek način poskušamo to danes. Kajti, kaj to v praksi pomeni? Treba je vedeti, da se preko, če ne drugače, preko sanacij ali, če želite, iz javnih sredstev izvedene dokapitalizacije bank potem sanira tudi tako imenovane tajkunske prevzeme, posredno ali pa neposredno, tudi če si pri eni firmi druga firma izposodi in ima tista firma potem kredite od, recimo, Ljubljanske banke. Jasno, da je tudi tam v končni fazi v ozadju denar davkoplačevalcev. Naj navedem samo, kako do konca sprevržene so potem te stvari na primeru, ki ga zdaj opazujemo z gorenjskega vidika. Imamo Merkur, ki je bil skorajda monopolist. V tem trenutku je že dlje časa likvidno nesposoben in je praktično zrel za stečaj. Karkoli se bo na koncu izcimilo, se bo na račun zaposlenih. Zagotovo bodo mali, tudi mali delničarji in pa predvsem malo in srednje podjetništvo, ki je bilo vezano na tega giganta, potegnilo kratko. Zakaj? Zaradi tega, ker je prihajalo do poskusov prevzema, do določenih finančnih mahinacij znotraj firm, tudi tistih, ki so bile povezane v ta sklop. Da bo mera polna, ti isti ljudje, ki so na nek način spravili v takšne težave gorenjsko gospodarstvo, da po izračunu Financ grozi čez 800 milijonov evrov kolateralne škode ravno malemu in srednjemu podjetništvu, tistemu, ki je bilo vezano na področje Merkurja, tisti ljudje danes mrtvohladno kandidirajo na listi bančnice Hermine Krt v Mestni občini Kranj. Jaka Piskernik, predsednik nadzornikov Merkurja, bi moral ja odgovarjati, saj je bil v najbolj spornem obdobju na čelu Merkurja, na čelu nadzornikov ne samo uprava, kot se danes govori, ampak vsi nadzorniki bi morali biti zdaj predmet pregleda za nazaj. On je eden od teh. Kako naj se drugače človek vpraša, ali je slučaj, da vsi ti ljudje, tam noter jih je še precej iz naveze od Save do še koga, kandidirajo danes ravno v Mestni občini Kranj, ki je, zanimivo, med mestnimi občinami daleč najmanj zadolžena. Lahko se samo vprašamo, ali je skušnjava po dodatnem zadolževanju, s katerim lahko zelo lepo saniramo kakšne druge minuse, že motiv za kandidaturo ali se bo kasneje pojavila, morda sama od sebe, kot normalen stranski produkt morebitne oblasti. V vsakem primeru pa sem prepričan, da tudi tak primer – tega pač kot Gorenc osebno opazujem, lahko je tudi kje drugje po Sloveniji še kakšen tak in da ga ta trenutek ne poznam – zagotovo narekuje to, da se postavi zelo jasne ločnice, do kam je dopustna poraba sredstev za zajem, katerih država seže v žep davkoplačevalcev. Sam sem trdno prepričan, da je država veliko pregloboko že segla, ne samo v žep sedanjih davkoplačevalcev, ampak tudi vseh bodočih v tem mandatu, saj ste državo noro zadolžili. Takšnega skoka v javnem zadolževanju, kot ga je povzročila vaša vlada, ne boste našli nikjer v zgodovini samostojne Slovenije.

Vse to narekuje veliko previdnost. Narekuje pa tudi Državnemu zboru, če je parlament vreden besede, da uporabi svojo

zakonodajno moč, h kateri je v končni fazi zavezana tudi Vlada, in da te meje skladno s predlogom, ki smo ga vložili v SDS, tudi postavi zaradi skušnjav, ki ste jim že podlegli, ki jim podlegate in ki bi jim morebiti bili izpostavljeni v naslednjem obdobju. Kajti, skušnjave po porabi sredstev davkoplačevalcev, po tem, da bi jim še globlje segli v žep, zanesljivo bodo. Vsi zakoni, ki zdaj prihajajo v parlament, vključno z RTV-jevskim, kjer naj bi znova kar bil avtomatizem dvigovanja naročnine, pričajo o tem, da so ti apetiti ne samo možni, ampak da so pri vas še kako, še kako izraženi. Ljudi bi to moralo zelo skrbeti. Kajti ne gre samo za sedanost, gre tudi za prihodnost države Slovenije.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Besedo ima gospod Franco Juri.

FRANCO JURI: Hvala za besedo, gospod predsedujoči.

Ko sem se danes napolnil v Državni zbor, nisem razmišljal o tem, da bom priča takšni predstavi licemerja, hipokrizije in dvoličnosti. Ko sem prebral ta zakon, mi je vse manj jasno, kaj pravzaprav želi opozicija, kaj želi Slovenska demokratska stranka. Danes smo poslušali kar nekaj pridig o tem, da Vlada ne varčuje, da se zadolžuje, da Vlada neracionalno troši denar davkoplačevalcev. Po drugi strani je ta ista stranka večkrat javno nastopila s podporo stavkajočim delavcem iz javnega sektorja. Jaz ne bom ponavljal istih stvari, ki jih je povedala kolegica Cveta, kajti z nekaterimi se pravzaprav niti ne strinjam. Jaz menim, da delavci javnega sektorja imajo pravico izražati svoje mnenje, zahtevati od sogovornika, od vladnega sogovornika tisto, kar menijo, da jim gre, poravnavo in odpravo plačnih nesorazmerij. Ocenjujem, da je njihova borba popolnoma legitimna. Legitimna, ampak osnovana na predpostavki, da država zmore in da je država sposobna plačati in ugoditi njihovim zahtevam. Pogajanja se odvijajo na relaciji tega ključnega nesporazuma. Od Vlade slišimo, da denarja ni. Opozicija pravi: "Stavkajte, mi smo z vami!" Danes pa pride z zakonom, ki v bistvu od Vlade zahteva, naj takoj zamrzne vse. Naj z zakonom s šestimi členi omejuje javno porabo in zadolževanje države. Okej, se strinjamo, recimo, da se strinjamo. Ampak bodite dosledni, kolegi iz demokratske stranke. Bodite dosledni! Imejte jajca, pojdite ven in povejte stavkajočim in delavcem: "Mi smo proti dvigovanju plač! Mi smo za zamrznitev plač, mi smo za omejevanje porabe, ki je potrebna zato, da se ugotovi vašim zahtevam." Ampak tega poguma nimate, gospodje iz opozicije.

Vi igrate dvojno igro. Za razliko od kolegice Cvete, ki je rekla, da morda stavkajoči povzročajo nemogoče razmere in destabilizirajo državo. Ne, niso krivi stavkajoči, ampak je kriva dvolična politika, ki smo ji priče danes tukaj. Vi točno veste, da, če Vlada želi in bi si želela brez skrbi ugoditi vsem zahtevam delavcev v javnem

sektorju, bi se morala dodatno zadolžiti. Pika! To je edino realno dejstvo. Mi bi potrebovali še dodaten dolg, torej dodaten primanjkljaj, najmanj 200 ali 300 milijonov evrov. Vi tega ne želite in z zakonom želite to preprečiti. Ampak povejte, jasno povejte, na kateri strani ste! Tu govorite to, ko boste šli na ulice, pa jih boste spodbujali, češ, zahtevajte še večjo javno porabo. Tako ne gre, to ni politika. To ni politika! To je slepomišenje, o katerem zelo radi govorite.

Zato bom rekel še enkrat, mislim, da je Vlada tukaj naredila kar nekaj napak. Da bi se morala s socialnimi partnerji pogajati, pogajati in pogajati. Da socialnega dialoga ne smemo prekiniti. Da se je treba s sindikati in tudi stavkajočimi še pogajati. Ampak če je rezultat teh pogajanj dodatna zadolžitev, gospodje iz opozicije, dajmo se zmeniti: Se želimo zadolžiti, želimo povečati finančno luknjo, ki jo imamo, ali ne? In če ne, seveda to povejte jasno! S takim zakonom, za katerega veste, da ni realnih možnosti, da bi ga kar tako sprejeli, kajti Vlada si želi obdržati vendar nekaj manevrskega prostora. Prav je, da je tako, kajti pogajanja se nadaljujejo.

Verjetno ob tem obstajajo tudi druge alternative, ampak tudi tu opozicije ni. Opozicija naj pove, naj ima obraz in naj pove, kje lahko režemo in zmanjšujemo izdatke. Ali je to v vojski? Niste navdušeni nad tem. Ali je to Afganistan? Ali so to patrije? Ali je to ladja, ki ste jo vi naročili in kupili takrat celo z izjemno slabo pogodbo, ki jo je bilo treba nadgraditi, zato da smo posel pripeljali do konca in s tem plačali še dodatnih 15 milijonov evrov?

Veliko je lukenj, ki prihajajo iz vašega obdobja. Da ne govorimo o gospodarskih fiaskih in katastrofah, ki so se začele v času vašega mandata in smo jih podedovali prav v trenutku, ko smo vstopali v recesijo in v gospodarsko krizo. Zato, oprostite, danes sem bil malo razburjen. Ponavadi nisem tak, ampak pred tako dvoličnostjo človek ne more ostati trezen. Veste, jaz razumem jezo delavcev, ne razumem pa tega vašega igranja z usodo države, z usodo našega skupnega premoženja. Seveda je lepo biti opozicija v tem trenutku in metati več bombic, to, potem na ulici eno drugo, ki gre v drugo smer, in skušati na tak način destabilizirati ne samo Vlado, ampak državo in na koncu celo demokratični sistem. Upam, da vam ne bo uspelo. Upam, da bodo tudi delavci, ki danes stavkajo in so upravičeno jezni, videli in spoznali to dvojno igro, pa vas ne bodo nagradili, brez skrbi.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Besedo ima gospod Silven Majhenič.

Ne vem in se ne spomnim, čeprav sem spremljal, kdaj vas je gospod Juri omenil. / oglašanje iz dvorane/ Ne me pa poskušati prepričevati, veste... / oglašanje iz dvorane/ Da ne boste preveč užaljeni, vam dam besedo.

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala.

Res verjemite, da v nobenem primeru ne bom užaljen, sem pa vesel, da spoštujete Poslovnik in pač lahko odgovorimo na navedbe, ki pomenijo sprevačanje besed. Kajti, spoštovani predhodni poslanec bi lahko preveril navedbe mene osebno in stranke v minulem in tem mandatu in bi videl, da sem se vedno zavzemal za socialni dialog in da se glede tega nisem popolnoma nič spremenil. Če želite pisni dokaz, si pogledajte osnutek zakona o RTV Slovenija, v katerem sem celo posebno mesto dal svetu delavcev RTV Slovenija prav zato, da bi se znotraj socialnega dialoga lahko našle za tako pomembno institucijo optimalne rešitve. Vse to zdaj vi rušite, zavračate in sprevačate. V prejšnjem mandatu pa ste sami imeli socialnega dialoga polna usta. To pa je sprenevedanje in to ljudje vidijo. Upam, da tokrat tega ne bodo pozabili.

Moram pa tudi reči, da razumem to, ko ste dejali, da ste jezni, kajti glede na to, da vam je vaša vlada očitno zamolčala skico, ki dokazuje, da je prejšnja vlada z javnofinančnim zadolževanjem dosegla največji možen uspeh in ga znižala po evropskih kriterijih v odstotku družbenega bruto proizvoda, sedanja vlada pa drastično poslabšala in zapravila goro denarja za katastrofalen ekonomski učinek, za napačne vrednote torej, razumem vaš bes in z vami sočustvujem. Sočustvujem pa tudi s Slovenijo, ki ima tako vlado in tako vladajočo koalicijo.

PODPRESEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Besedo ima gospod Silven Majhenič.

SILVEN MAJHENIČ: Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Cilj predlaganega zakona je omejiti javno porabo ter zadolževanje države. Zakon torej temelji na načelih varčnosti ter ravnanja z raznimi sredstvi. Dober gospodar prilagodi porabo ustvarjenim sredstvom, kar je razumljivo in se ne zadolžuje za namene, ki ne ustvarjajo dodane vrednosti. Ali če rečem drugače, vložena sredstva se morajo odražati tako, da bodo prihodki pokrili odhodke tudi z dobičkom, kajti v nasprotnem finančno stagniramo. Nikakor ni razumljivo, da se država zadolžuje, da pokriva socialne transferje in na tak način nekako zagotavlja socialni mir v državi. Vendar istočasno tudi ne onemogoča sive ekonomije, ki presega že 10 milijard evrov in od tega ne pobere centa davka ter ljudem, ki so prejemniki socialnih transferov, v tem ne narekuje interesa po zaposlitvi.

Še več, teh ljudi je čedalje več in država izgublja kontrolo na področju zaposljivosti in financ. Enaka zgodba je na področju javne uprave, kjer se po ministrstvih zaposluje in mastno plačuje razne svetovalce in pogodbene sodelavce. Kljub temu, da ugotavljamo, da imamo v javni upravi preveč zaposlenih. Ne vem, čemu to koristi. Ali imamo zaposlen tako nesposoben kader, ki je samo na plačilni listi, ali pa rešujemo finančno stisko

prijatelj in sorodnikov? Racionalizacija zaposlenih v javni upravi je bila ves čas tema razprav, ampak kot ugotavljamo, Vlada ni zniževala zaposlenosti v javni upravi, ampak se je ta le še povečevala. Po zadnjih ugotovitvah presega število tri tisoč, kar znaša na letni ravni preko 100 milijonov evrov dodatnega denarja za plače. Vse to kaže na to, da Vlada ravna neracionalno z denarjem in ne zmanjšuje nezaposlenosti z zaposlitvijo v realnem sektorju, ampak krepi javno upravo proti vsem pravilom, v kateri izhod niti sama ne verjame.

Kot se ugotavlja, so se v letih 2009 in 2010 zmanjšali vsi pomembnejši prihodki države, vendar to bi moralo skrbeti Vlado in takoj bi se moralo začeti s spodbujanjem gospodarske aktivnosti. Primanjkljaj v letu 2009 je znašal 5,6 BDP. V prvem kvartalu leta 2010 pa se je že povišal na 8,8. Po podatkih Statističnega Urada Republike Slovenije pa že na 9,6 BDP, kar dokazuje, da Vlada vodi napačno gospodarsko politiko in da so ukrepi nujni. Kot že dolgo ugotavljamo, se tekoči transferji zvišujejo izključno na račun povečevanja transferjev posameznikom in gospodinjstvom, kar pomeni zvišanje v dveh letih za eno milijardo evrov, tako da morajo biti ukrepi in reforma na področju sociale takojšnji, če hočemo zajeziti odtekanje denarja v prazno, potreben pa je za odpiranje novih delovnih mest, ki bodo znatno zmanjšala financiranje na področju nezaposlenih iz naslova socialnih transferov. Javnofinančni primanjkljaj se je povečal in ni pričakovati, da se bo zadeva umirila v letu 2011, zaradi česar se je morala država zadolžiti na mednarodnem kapitalskem trgu. S tem se je zadolženost države povečala kar za 60 %. Nujno je, da se javna poraba omeji na neko razumno mejo in da se ne troši preko ustvarjenega. Predlagatelj zakona ugotavlja, da se bodo znižali izdatki iz naslova javne porabe kar za 690 milijonov v letu 2010, 2011 za okoli 1 milijardo in 80 milijonov, v letu 2012 kar za 1 milijardo in 520 milijonov, v letu 2013 za približno 2 milijardi. Če so ugotovitve vsaj približno točne, se jim splača prisluhniti. Skrbim, kaj pomeni ta stavka za gospodarstvo, ki se že sedaj koplje v rdečih številkah. Napoved blokade Luke Koper pa bo povzročila škodo, ki bo presegla znesek, ki ga zahtevajo sindikati za javni sektor. Stavka povezuje sindikate in ustvarja nezadovoljstvo tudi v realnem sektorju, tako da je za pričakovati splošno stavko, ki zna zamajati tudi Vlado, kar pa si nihče ne želi. Vlada se mora zavedati, da ne vlada v kakšni manjši občini, ampak da gre za odgovorno nalogo v državi in temu primerno se mora tudi odzvati. Ležernost težav ne rešuje. Hvala.

PODPREDSNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Besedo ima gospod France Cukjati.

FRANCE CUKJATI: Hvala za besedo.

Jaz mislim, z razliko od nekaterih drugih poslancev, da gre pri tem zakonu

vendarle za pomembno vprašanje. Ne bi se izogibal vprašanju, katera vlada je bila boljša, ali Peterletova, Drnovškova, Ropova, Janševa, Pahorjeva. To pravzaprav v tem trenutku ni pomembno. Pomembna je situacija v državi in pomembno je, kako preprečiti, da se ne bi poslabševala. V proračunu, ki ga še nimamo v Državnem zboru, ampak je bil na Vladi že obravnavan, kot smo slišali iz medijev, je napovedano varčevanje, je napovedana obenem visoka gospodarska rast, sorazmerno visoka gospodarska rast v naslednjem letu in 2012. To se pravi, da bi iz teh projekcij izhajalo zmanjševanje zadolženosti. Lepo se to sliši, pravzaprav skorajda verjetno bomo dobili skorajda optimističen proračun v Državni zbor in takega, kot bi si vsi želeli. Treba je vedeti, da je bilo do leta 2008 zadnjih 10 let, pravzaprav so bili prihodki v državni proračun morda malenkostno manjši od odhodkov. Pravzaprav smo imeli kar stabilno situacijo, zato smo lahko tudi prevzeli evro.

V lanskem letu pa smo bili naenkrat deležni 1,8 milijarde dolga oziroma primanjkljaja. V letošnjem letu se napoveduje 2,3 milijarde. Proračun, kot smo slišali, napoveduje pa zmanjševanje tega primanjkljaja, in sicer v letu 2011 1,7 milijarde, v letu 2012 pa le še 1,4 milijarde. Lepo se to sliši, če bi ta številka pomenila kumulativo. Kumulativa v teh štirih letih pa ne bo leta 2011 1,4 milijarde, ampak 7,2 milijarde. 7,2 milijarde plus obresti in tukaj smo pri vprašanju. Obresti naraščajo v teh letih povprečno 0,2 % BDP-ja in leta 2012 bomo samo za obresti za te kredite plačevali 2 % bruto družbenega proizvoda. Veste, koliko je to? Če bi zdravstvo dobilo še 2 % bruto družbenega proizvoda, bi imeli vse, kar si danes želijo državljani od zdravstva, če bi bile kadrovske zahteve primerne. Kajti od 6 % se računa, da bi bilo eventualno treba v zdravstvu dvigniti prispevek za 1 % točko bruto družbenega proizvoda. Tukaj gre pa za 2 %. Mi govorimo o Kadu, ki naj bi vsako leto, potem ko bo zakon sprejet oziroma uveljavljen, dal vsako leto 50 milijonov v pokojninsko blagajno. 2 % bruto družbenega proizvoda je pa 750 milijonov, je pa 15-krat več. To so ta sredstva, samo za obresti kreditov. Zato so napovedi tudi, čeprav so preveč optimistične, še vedno tako dramatične, da jih pravzaprav ne moremo ignorirati oziroma lahkotno jemati. Prihodki bodo v naslednjih letih, v naslednjem letu že 2011-2012, zagotovo manjši, kajti gospodarstvo se je znašlo v veliki krizi.

Glejte, samo pred enim mesecem, komaj mesec je tega, ko je svetovni gospodarski forum povedal, da je Slovenija padla s 37. mesta na 45. mesto glede indeksa konkurenčnosti gospodarstva. S 37. na 45. mesto. Prehiteli so nas celo v pozitivnem smislu z manjšim, z boljšim indeksom konkurenčnosti Poljska, Češka, Estonija, pa so bili ravno tako v krizi. Ravno tako so imeli gospodarsko krizo, kot vsa Evropa in vsi. Pa smo mi padli s 37. na 45.

mesto. Svetovni gospodarski forum navaja, kaj so glavni razlogi padca našega gospodarstva. Glavni razlogi: prvič, povečanje proračunskega primanjkljaja. Drugič, povečanje zadolženosti, nizka učinkovitost javne porabe, majhno zaupanje v etiko poslovnih odnosov, politično favoriziranje podjetij pri javnih naročilih, slab odnos med delavci in delodajalci. Tukaj z 29. smo celo padli na 91. mesto. Plače ne odražajo produktivnosti. To je naša socialistična uravnilovka, s 36. smo padli na 72. mesto. In padec likvidnosti bank, s 77. smo padli na 110. mesto.

Kako, kako ob takšnem stanju napovedovati takšno gospodarsko rast?! Kako?! Kako biti tako optimističen, to je slepilo. Vi veste, da konkurenčnost gospodarstva pomeni prvi znak oziroma prvo lastovko, ki bi govorila, da bomo imeli višjo gospodarsko rast, in te lastovke ni, ni. Zima! In ko smo pri padcu likvidnosti bank, pri tako drastičnem padcu, naj omenim še to, kar je bilo včeraj oziroma je danes objavljeno, da svetovna bonitetna agencija govori o drastičnem padcu naših bank, in sicer NLB, NKBM in Abanka, na vseh področjih. To se pravi kratkoročne obveznosti, dolgoročne in tako dalje, kar pomeni jasno, da bo sledilo. Na to opozarjajo tudi drugi, višje obrestne mere, težji dostop do kreditov in tako dalje. Nekako se mi zdi neresno govoriti, pa čeprav to premier reče, da bo Slovenija Silicijeva dolina v Evropi. Gospodje, bodimo bolj resni!

Torej, trošenje države pa kljub krizi raste. To se pravi, da bolj kot v času debelih krav, trošenje države. To je ta problem. Prihodnje leto bodo izdatki države 18 % višji, kot so bili leta 2008. Kljub napovedani zamrznitvi plač in pokojnin bo država naslednje leto trošila za 160 milijonov več kot letos. Kljub zamrznitvi. Ja, ali naj samo delavci ali naj samo zaposleni zategujejo pas in zamrznejo? Ko smo ravno pri stavki, nikoli mi nismo bili proti zamrznitvi plač v tem času. Nikoli. Smo pa proti takšnemu odnosu do sindikatov, da kar tako z levo roko spremenite zakone, spremenite kvorum in jih povozite. Tudi sindikati niso proti zamrznitvi. So pa proti temu, da tiste pravice, ki so jim obljubljene po zakonu, da se jim jih črta in da se jim jih odlaga v neznano bodočnost. Oni želijo samo čiste račune, kar je edino prav.

Še nekaj je problem pri izdatkih države. Napoveduje se celo dokapitalizacija Ljubljanske banke. Proračun menda napoveduje rezervacijo za 100 milijonov. Vsi vemo, da bo z ozirom na kvoto deleža lastništva države moral proračun dati 400 milijonov za dokapitalizacijo, če bo prišlo do nje, ostali lastniki pa še 300. Če ne bodo pripravljeni - kaj bo z Ljubljansko banko? Spet bomo šli, kot mnogokrat doslej, tako imenovani visok nacionalni interes in bomo njeno nesposobnost pri poslovanju in ščitenju nezavarovanih kreditov, tajkunskih kreditov zopet plačali davkoplačevalci. To pa bo še dodatno kot odhodek države.

Da ne govorim še naprej, recimo primer Zidarjevih oziroma SCT-jevih ambicij v Libiji. Kaj bo to prineslo državi? 330 milijonov garancij, če bodo Vlada in banke popustili lobiranju SCT, kot je pred lobiranjem nekaterih drugih mogotcev iz mesta Ljubljane pokleknila Vlada.

Primer nepričakovanega odhoda oziroma zmanjševanja gospodarskega učinka: samo Lukšičeve zimske počitnice, računajo vsi, od ministra za gospodarstvo do direktorata za turizem, do predstavnikov turizma v Sloveniji, da bodo Slovenijo stale od 10 do 15 milijonov. Manj prihodka bo zaradi te nemogoče, neutemeljene, kar tako, čez noč ambicije oziroma sklepa, da bomo imeli v enem tednu vsi Slovenci zimske počitnice, namesto tako kot doslej. Pa da ne govorim o dolgoročni izgubi številnega turizma, ki se bo preusmeril na tuja smučišča.

Govorimo o ustanavljanju vedno novih in novih agencij, zaposlovanje 3 tisoč novo zaposlenih v javni upravi, upoštevajoč te nove agencije. Pa še velika nevarnost, ki jo lahko slutimo, predvolilno leto 2012 - kaj se bo zgodilo? Zopet kakšni apetiti, hitro, hitro pred volitvami narediti nekaj mogočnega, nek kvazi stadion ali karkoli in zopet pognati še in še davkoplačevalskega denarja v obliki novih kreditov. Zamrzniti je treba najprej te apetite, ki sem jih sedaj navedel, apetite države. Tiste države, ki večkrat dela z davkoplačevalskim denarjem kot svinja z mehom.

Ta zakon ne govori ničesar drugega kot samo to, potrošnja države mora biti usklajena s prihodki. Stabilizirati, tako kot imajo nekatere druge države, ki so se izkopale iz teh nevarnosti in so do tega prišle. Nič drugega. Mislim, da je to korekten predlog, ni predvolilni, volitve so še daleč, še dve leti sta do njih. To je samo predlog, za katerega čutimo, da bi ga bilo treba sprejeti. In če se Vlada pri svojem trošenju ni sposobna ravnati glede na prihodke, potem mora to storiti Državni zbor in Vladi naložiti to omejitev. Ja, zato pa je zakonodajna veja oblasti. Naša odgovornost je, ne vladna, naša odgovornost. Pričakujem, da boste predlog tudi podprli.

PODPREDSEDNIK MAG. VASJA KLAVORA:
Besedo ima gospod Vili Rezman.

VILI REZMAN: Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Danes poslušamo razprave, ki so tako zelo različne, kot da ne bi govorili o istih številkah, tako rekoč. Pa vendar govorimo o istih številkah, o trendih, pri čemer je morebiti najslabše to, da nekateri poslušajo samo z enim ušesom in da na drugo uho ne slišijo takrat, ko govorijo in ocenjujejo.

Tako kot drugi sem prepričan, da je treba voditi razpravo o teh resnično težkih časih, da je treba soočiti različna razmišljanja. Štejem pa za zelo slabo, da se to dogaja v nekem vzdušju animoznosti, tako rekoč averzije do Vlade. Kajti diagnoza, ki je bila postavljena s

strani predlagateljev, je enostavna: Vlada je zmedena, Vlada ne dela nič ali pa če dela, dela same napake. Če bi bilo res tako katastrofalno, potem bi bili še v bistveno težjem položaju. Ampak mi imamo nasproti tega, kar Vlada počne, kar koalicija skuša zagotavljati, tudi recept, ki so nam ga predlagatelji predlagali. Ta recept je pravzaprav recept, ki govori o tem, da je treba potegniti eno samo potezo, pa bodo rešeni vsi problemi. Ta poteza je poteza, po kateri naj bi država in vse javne finance postale tako rekoč anoreksične. Tudi na ta način se ne da živeti. Zlasti zavoljo tega ne, ker so predlagatelji zapisali, da je njihov recept drastično zmanjšanje tako imenovanih nerazvojenih postavk.

Prvi pomislek, ki se tukaj pojavi, je, kako zaidejo besede tako imenovane nerazvojne postavke v zakon. Kaj naj si tisti, ki to beremo, predstavljamo, recimo, pod tako nebuloznimi pojmi, pri čemer opozicija pravi, da je zelo nebulozno, da je zelo pavšalno, da je zelo slabo tisto, kar se imenuje fiskalno pravilo? Ko soočimo obe ti dve kategoriji, vidimo, da je pojem tako imenovani nerazvojni, da so tako imenovane nerazvojne postavke bistveno bolj nedorečene. Vprašajmo se, kaj so pravzaprav pod tem predlagatelji mislili. Ali so mislili tukaj vse tiste, ki so socialno in drugače prizadeti? Ali so to tiste nerazvojne postavke, ki jih ne skrbimo na minimum? Ali so to tisti transferji, ki so po zakonu obvezni, da se lahko zagotavljajo pokojnine tistim, ki so si jih zaslužili? Ali so to katere druge postavke, recimo, postavke, ki jih mi zdaj izvršujemo, čeprav so bile v drugem času z zakonom določene in se danes pač imenujejo plače v javnem sektorju? Ta ponudba, ponudba recepta, ki smo ga dobili na teh nekaj straneh, je takšna, da v lekarni zanje ne najdemo zdravila. Ni takšnega zdravila, ki bi eno samo veljalo za vse bolezni. Napotujejo nas tisti, ki so predlagali ta predlog zakona. Povejmo, da ga je vsega skupaj samo pol strani, da v štirih letih prihranimo približno 5 milijard evrov. Kako se da to izvesti, to se nikjer ni zapisalo. Tega si tudi sam ne znam predstavljati, kako se to naredi, razen, če imam kakšne posebne misli, pod tako imenovanimi nerazvojnimi postavkami. Je pa Vlada kljub temu sledila dvema napotkoma, ki jih je mogoče najti v tem predlogu zakona. In sicer, eden govori o omejevanju javne porabe in drugi govori o omejitvi zadolževanja države. Kar zadeva omejitev zadolževanja, vidim jaz kriterij in bo to nek parameter, ki to omogoča. To je fiskalno pravilo. To ne bo dovoljevalo, da bi se neomejeno zadolževali. In drugo, omejevanje javne porabe je omejevanje, za katerega si sedaj prizadevamo in zopet mnogi tako, da igrajo res dvojno vlogo, ko govorimo o plačah, ko govorimo o strukturnih reformah, ko govorimo o transferjih, o pokojninah in tako naprej.

Jaz bi bil zelo vesel, če bi lahko pri teh potrebnih reformah, za katere zopet ne bomo, skoraj zagotovo ne vsi enotni, bodisi, da gre za

zamrznitve pokojnin, transferjev in nekaterih drugih postavk, vendarle našli toliko moči in strnili svoje razmišljanje tako, da bi lahko izšli iz te krize.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.
Gospod Franc Žnidaršič, izvolite.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani kolegi!

Moram povedati, da je ta predlog zakona pravzaprav dokaz o javnofinančni neodgovornosti predlagateljev. Kajti v času najhujše gospodarske krize zahtevajo omejevanje tistih odhodkov v javnih financah, ki bi zagotovo izničili doseženo stopnjo socialne države in solidarnosti. Pri tem mislim na to, da so investicije v delu javnih financ tako ali okleščene zelo do minimuma in da ostanejo pravzaprav samo še plače v javnem sektorju in sociala, socialni transferji, pokojnine in tako dalje. S tega vidika je povsem neprimerno očitati državi zadolževanje, kajti ko gre za vsakdanji kruh in socialno državo, je bila država ob zmanjšanih prihodkih iz dela ob padcu števila zaposlenih, ob stagnaciji plač in tako naprej, ob gospodarski in finančni krizi dolžna in nujno je morala najeti kredite, da smo lahko prvič ohranili nekaj delovnih mest s subvencioniranjem delovnega časa na eni strani, na drugi strani pa zagotovili socialne pravice nezaposlenim in ohranili seveda izplačevanje pokojnin, kljub zmanjšanim dotoku prispevkov v pokojninsko blagajno.

Mi nismo Amerika, kjer tisti, ki nimajo denarja, preprosto umrejo ali zato ker nimajo kruha, ali pa zato ker nimajo zdravstvene oskrbe, pa dajejo, denimo, to bi rad povedal gospodu Cukjatiju, daleč več za področje zdravstva v BDP-ju kot pa mi, pa nimajo zdravstvenih pravic vsi ljudje, tako kot naj bi jih imeli pri nas. Zato količina denarja še ne pomeni tudi ustreznega delovanja in ustrezne dostopnosti za vse. Pri nas pač imamo drugačen sistem. Mi razmišljamo o tem, da je javni interes tisti, ki ga moramo ohranjati znotraj socialne države na področju zdravstva, pokojninskega zavarovanja in sociala tako, da velja za vse, ki so tega potrebni.

Moram povedati, da je v tem trenutku res žalostno, da imajo sindikati prav, ko terjajo odpravo plačnih nesorazmerij v javnem sektorju, kar se je tudi začelo delati in je bil večji del tega pravzaprav absorbiran. Nimajo pa prav glede časa, v katerem terjajo, da se to izvede nemoteno, pa tudi z nekim manjšim zamikom. Preprosto ni kje vzeti. Na eni strani se zahteva zmanjševanje zadolževanja, na drugi strani pa poplačati nekaj iz nič, iz denarja, ki ga nimamo in ki ga ne moremo ustvariti na kratek rok, pač pa ga lahko samo dobimo iz javnih financ v obliki dolga v neki banki ali doma ali kje drugje. V tem smislu ne morem podpirati stavke v javnem sektorju, pa tudi kakšne druge ne, ki bi bila morda bolj utemeljena. Denimo v realnem

sektorju na tak način, da se dodatno škodi javnim financam s škodo, ki bo nastala v gospodarstvu v realnem sektorju zaradi te stavke. Še manj pa z vsemi tistimi sindikalnimi predstavniki, ki kričijo, da je treba pač stvar zaostri do konca. Jaz pravim, da vse lahko propade, samo od kod bo potem denar za tiste plače, se pač lahko vprašajo oni. Sam se vedno sprašujem in sam ga na ta način ne vidim, da bi ga lahko ustvarili.

Strinjam se z nekaterimi pripombami predlagateljev, ko so govorili o tem, da Vlada, ampak jaz dodajam, tudi prejšnja, ni zaostрила odgovornosti menedžmenta v firmah, ki so v delni ali večinski lasti države, in ni terjala odgovornosti nadzornih svetov. Tu govorim zato tudi o prejšnjem mandatu, ker imamo dokaze o tem pri prodaji Mercatorja, pri kupovanju delnic Hita s strani Kada po trikratni tržni ceni in tako naprej. Noben ta nadzornik še ni odgovarjal s svojim premoženjem. S tem se ne strinjam. Strinjam pa se danes z zamrznitvijo plač v javnem sektorju ali celo znižanjem moje plače, ne pa z zamrznitvijo socialnih transferjev in zmanjšanja položaja tistih, ki itak nič nimajo in so na robu revščine. Tega zakona pa seveda ne morem podpreti. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Levanič.

DEJAN LEVANIČ: Hvala lepa za besedo.

Ko sem videl ta zakon, zaradi katerega je sklicana danes tudi izredna seja, nisem mogel mimo dejstva, da je pač ponovno čas in trenutek za eno predvolilno kampanjo znotraj Državnega zbora, torej izkoristiti institucijo, povedati vse drugo, kar naj ne bi delovalo v državi. Zakaj pa sem toliko bolj prepričan v to dejstvo, pa je to, ker je to, kar danes predlagate, Vlada že storila. Če pogledamo nekatera dejstva, res je, da smo zaradi finančne krize izgubili znaten del sredstev v proračunu Republike Slovenije, ker je bil priliv veliko manjši. Na drugi strani smo morali istočasno zagotoviti več finančnih sredstev za ukrepe iz prvega leta krize, predvsem za socialne transferje. Torej smo kljub pomanjkanju denarja v proračunu morali zagotoviti več denarja za socialne transferje. In seveda je večja potrošnja, ker imamo več brezposelnih, ker je pač treba nekatere zadeve urediti. Navsezadnje imamo v Ustavi zapisano, da smo socialna država. In brez zadolževanja ni šlo.

Res me zanima, kako bi danes tisti, ki velikokrat razpolagajo z recepti, kako bi bilo treba voditi to državo, reševali takšno situacijo. Verjetno bi poskusili brez zadolževanja, ampak kaj hitro bi spoznali, da to ne gre. Verjemite, če bi imeli kakršenkoli drug recept, kako reševati to zadevo na drugačen način, bi se zagotovo poslužili tega recepta. Ne bi se zadolževali in skušali reševati zadeve na kakšen drugačen način. Ampak ne gre. Nobenemu. Verjamem, da nobeni politični opciji ni cilj zadolževati državo kar tako brez veze ali pa se ob tem obnašati

neodgovorno, kot vi to očitajte Vladi. Ampak kot velja za finance doma v nekem gospodinjstvu, v nekem družinskem krogu, je treba včasih dati kaj na stran, takrat ko je to mogoče.

Zato še enkrat poudarjam. Imeli smo to priložnost oziroma imeli ste jo, takrat ko je bilo nekaj več denarja, da bi dali nekaj na stran in da bi bili na krizo mogoče malo bolj pripravljeni. Mogoče se pa danes ne bi treba bilo toliko zadolževati. Ampak pustimo to na strani. Ne samo to. Vladi očitata tudi, da ne zna voditi socialnega dialoga. Na drugi strani pa ji očitata, da ne zareže dovolj v porabo, da reforme zamujajo, da bi bilo treba ljudi v javni upravi odpuščati itn. Ampak kako si to v bistvu predstavljate? Na eni strani močno zagovarjate stavko, da kritizirate, da vse v državi ne gre v pravo smer. Na drugi strani pa govorite, da je treba narediti globoke reze, da je treba reforme speljati do konca itn. Dvolično se obnašate na tej točki. Takrat ko vam ustreza neka izjava, jo pobere in jo v neki določeni skupini tudi promovirate. Za nobeno vlado, ki bi želela ali pa bi imela možnost voditi državo, niso lahki časi. Obtoževati neko skupino ljudi, ki po mojem mnenju daje ogromno energije v to, da bi našla ustrezne rešitve, da je izgubila stik z realnostjo, da ji ni mar za ljudi, pa je po mojem malo pretirano.

Prej je gospod Grims izjavil, da smo zavestno spravili slovensko gospodarstvo, torej da je padlo za 10 % točk. Kako je lahko, kako lahko nekdo to v bistvu izjavi? Kdo bi si želel to zavestno narediti ali pa škodovati slovenskemu gospodarstvu ali pa slovenskim ljudem? Tisti, ki to trdi, pa je res izgubil stik z realnostjo oziroma s tem, kaj se v naši državi dogaja.

Prej smo videli tudi veliko grafov. Jaz bom pokazal samo tega, ko govorim o odgovornosti. Če bi pustili spontani scenarij zadolževanja, bi videli, da bi se graf iz leta v leto večal, torej bi bili bolj zadolženi. Če pa pogledamo ukrepe Vlade, pa vidimo drugi graf, ki na neki točki preseka zadolževanje in ga začne zmanjševati. To so pa potem konkretni ukrepi in pa odgovornost Vlade, ki ji danes tukaj očitata. V proračunu je tak koncept predviden. Predvideno je ustavljanje zadolževanja in zmanjševanje le tega. Vse je bilo danes razloženo že dvakrat, trikrat. Ampak kot pravim, očitno bomo morali še velikokrat imeti te debate, ker je treba narediti s strani opozicije očitno nek vtis v javnosti, da vse zadeve niso v redu in da je pač treba kriviti za to zgolj samo to vlado.

Še enkrat bom povedal, to, kar predlagate danes na pol strani, je Vlada že sprejela v preteklosti s finančnim pravilom. Torej je na nek način omejila porabo javnih sredstev. Ampak, če se spomnite, takrat ko smo sprejemali to finančno pravilo znotraj Državnega zbora, spet ni bilo prav opoziciji, spet ni bilo prav Slovenski demokrati stranki, ki je obtoževala to vlado, da ji ni mar za nič drugega kot za javne finance. Treba se bo odločiti, kaj želite. Treba je uskladiti izjave in ne vedno, ko vam neka stvar

ne ustreza v nekem določenem trenutku, potegniti ven in iti na barikade. Daleč od tega, da bi bilo tudi vse v najlepšem redu v tej državi in da bi lahko tej vladi delili same desetke. Daleč od tega. Nihče od nas tega ne trdi. Ampak nekaj je pa le treba priznati, da je bilo narejenih veliko stvari. To se tudi kaže v številkah tudi zaradi ukrepov te vlade, predvsem pa prodornosti slovenskega gospodarstva in podjetništva, ki ga velikokrat ne jemljemo v zakup. Treba je pač povedati, da imamo sposobne ljudi, in pri tem seveda postreči z nekaterimi podatki, da že od polovice lanskega leta kažemo pomembne znake gospodarskega okrevanja. Rasti industrijske proizvodnje v tretjem in četrtem četrtletju leta 2009 je sledila rast tudi v prvi polovici letošnjega leta. To je pač pomembno dejstvo. Govoriti o tem, da se nič ni naredilo, mogoče pa le ne drži. Če govorimo tudi o bruto domačem proizvodu je, prvič poletu in pol pozitiven na 2,2 %. Tako, da mogoče malo več argumentov in mogoče nekatera priznanja, ker se mi tudi zdi, da včasih, če so dobri projekti, jih je treba zrušiti, ker je pomembno, da se postavi neka distinkcija med političnimi opcijami in da vedno znova nabiramo zgolj politične točke. To ni prav. Zelo pomembno se mi zdi, da Vlada nadaljuje z ukrepi, ki jih je zastavila, in da bodo mogoče ti ukrepi na dolgi rok nekoliko bolj delovali v smislu, da bodo vidni pred ljudmi in da bodo ljudje na koncu lahko res sami tudi ocenili, kaj je ta vlada naredila zanje. Hvala.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Grill, izvolite.

IVAN GRILL: Hvala lepa.

Gospod Levanič, tukaj vas bom na dveh točkah malo korigiral. Prvič, gospodarska kriza je razlog, da se v državni proračun steka manj denarja, ne finančna, tako da si morate te pojem nekoliko še razjasniti.

Glejte, tisti drug očitek, da ocenjujete, da Vlada ne dela zavestno škodo našemu gospodarstvu. Zdaj vam bom povedal tipičen primer. Dokazano je, da bo samo ukrep, da se počitnice za celo Slovenijo poenotijo, v turizmu naredilo 10 do 15 milijonov evrov škode, izpad dohodka. In mi boste zdaj lahko strokovno argumentirali, da je bila ta poteza strokovno premišljena utemeljena. Lahko jo razumemo samo zaradi nekih ali osebnih interesov, osebnih ambicij ali pa neznanja. In takšnih potez je bilo, žal, veliko.

Drugače pa želim obuditi spomin vsem tistim, ki ste že večkrat, tudi danes razpravljali, da smo ob zaključku prejšnjega mandata 2004–2008 nekako zatrjevali, da Slovenija nima finančne krize, nima gospodarske krize, da smo živeli v nekih oblakih in da je to zatrjeval predsednik takratne vlade gospod Janša. Da se boste lažje spomnili, vam bom še enkrat prebral tista dva stavka, ki ju je on izrekel 21. novembra 2010, ko je bila tukaj predstavljena nova vlada.

Tako je takrat komentiral zadevo: "Slovenija v tem trenutku še ni v recesiji, za razliko od številnih drugih evropskih držav ji zadnji kazalci tega ne napovedujejo. Mi smo celo za september, ko je praktično celotna Evropa beležila padec zaposlenosti, zabeležili povečanje zaposlenosti in zmanjšanje brezposelnosti. Slovenija se je izognila finančni krizi. V Sloveniji ni propadla nobena komercialna finančna institucija. Bojim pa se, da se bo sčasoma izkazalo, da je edino resnejšo težavo imela institucija, ki ni komercialna in ki teh težav absolutno ne bi smela imeti."

Uresničilo se je. Nova Ljubljanska banka je tista, ki je prišla v takšno težavo. Vemo zakaj. Zaradi takšnih kreditov, ki jih je dala političnim zaveznikom in vsem tistim, ki so na kakršenkoli način povezani s to vlado. In da nadaljujem: "Skratka, Slovenija se je izognila neposrednim posledicam finančne krize, ne bo pa se mogla izogniti gospodarski krizi, ker smo pač del evropskega in svetovnega trga in ker finančni krizi običajno sledi gospodarska in je zato treba pravočasno ukrepati."

Tukaj je tisto, kar vam mi ves čas skušamo dopovedati in tudi pomagati z različnimi rešitvami, ki jih pa vse do ene zavračate. Ni ta zakon, ki smo ga zdaj vložili, prvi po letu in pol. Koliko različnih predlogov smo mi predlagali. Nekateri bi bili vredni še nekih popravkov, obravnave in v praksi bi se izkazalo, da bi učinkovali. Tudi tiste ukrepe, ki jih je tukaj takrat minister Križanič navajal oziroma producirjal, da so bili sicer sprejeti v tem mandatu. Res je, so bili, ampak jih je pripravila že prejšnja vlada, ker se je zavedala odgovornosti, predvsem na področju tistih težav, ki so se takrat porajale, da se nam ne bi sesul bančni sistem s tistim zakonom, da smo kot država prevzeli garancije. Tako, da je bilo takrat že pripravljenih nekaj predlogov, pa jih žal takrat niste v celoti želeli povzeti in tudi potem ves čas, ko smo jih dajali v proceduro, te pripravljenosti žal ni bilo.

Tukaj se danes v razpravi razpravlja ali pa očita, da je tukaj pol strani zakona. Glejte, včasih je dovolj en člen. To, kar zdaj očitete, da je to nerealno, da ni recepta. Ko samo pišemo, na kakšen znesek naj bi se BDP oziroma primanjkljaj lahko zmanjšal, tukaj ne gre samo za varčevanje. Z varčevanjem ne moremo v nedogled reševati nastale situacije. Človek bo varčeval lahko do tistega trenutka, ko ne bo imel več kaj varčevati in se bo poslovil od tega sveta. Zakaj ne bi mi tukaj gledali še na drug aspekt, poleg varčevanja? Na to, da se oživi naša gospodarska rast. Edini način je ta, da se ustvarjajo nova delovna mesta, da se povečuje zaposlovanje. En brezposeln, prvič je na bremenu države, če pa mi tega zaposlenega skušamo ali pa mu damo zaposlitev, prvič ne bo na bremenu države, drugič bo prispeval prispevke v pokojninsko blagajno, zdravstveno blagajno in še marsikaj drugega.

Tukaj glejte, je ta recept. Da se vrnem tudi na tisto izjavo ali pa komentar ministra Gasparija, da ni dokazal, da bi davčna reforma, ki je bila takrat, imela res tako pozitivne učinke na slovensko gospodarstvo. Jaz mislim, da vsak, ki se malo spozna na ekonomijo, pa na vse te posledice ali pa učinke različnih fiskalnih politik, tega mnenja ne bo delil z njim. Kajti ravno zaradi boljše ali pa bolj ugodne fiskalne politike so se številna podjetja na novo odpirala. Delovala so uspešno, zaposlovala so ljudi in tukaj se je ta konjunktura povečala. In boste zopet rekli, da smo vladali v prejšnjem mandatu, v obdobju konjunktura, v obdobju zlatih krav.

Glejte, pa mislite, da se je ta konjunktura ali pa to obdobje samo po sebi ustvarilo, da smo imeli res tako srečo. Glejte, saj so bili v ostalih evropskih državah ti gospodarski kazalniki bistveno nižji. Bistveno nižji. Pomeni, da tukaj ne morete tako vehementno reči, to je pač bilo samo po sebi dano. Vi ste bili pač takrat slučajno na vladi oziroma ste imeli oblast v rokah. Kajti, če bi to držalo, kar takrat zatrjujete, da je bilo, bi se tudi ta slika enako odražala zdaj, ko se v ostalih evropskih državah ta gospodarska kriza v bistvu resnično že odpravlja ali pa so te posledice bistveno nižje, se tukaj ta rast oživlja, pri nas pa žal glejte, žal tega ni zaznati. Tako, da so tudi te napovedi, ki jih zdaj tudi ob tem proračunu 2011-2012, o nekaj čez 2 % gospodarski rasti, nerealne. Dajte si danes prebrat gospodarstvenike, ki so prepričani, da so to nerealne napovedi. Ravno tako tisti zaznamek, da se je nekoliko dvignila ta gospodarska rast v Sloveniji. Glejte, tudi to je mogoče nek nihaj, zaradi takih ali drugačnih okoliščin. Ravno tukaj gospod Vasle danes v časopisu omenja, da se zna zgoditi ponoven padec, konec v tem letu.

Moram reči, da sem bil danes zelo razočaran in ogorčen nad tistimi predlogi, ki so očitno zdaj v predalu ali pa že na mizi aktualne vlade. O teh boste odločali tudi vi, koalicijski poslanci, da se bo ta situacija v Sloveniji skušala reševati predvsem na račun poviševanja davkov, če ste videli tiste ukrepe, ki so. Glejte, vse temelji na poviševanju davkov. Povečali se bodo prispevki za pokojninsko blagajno, povečali se bodo prispevki za zdravstveno blagajno. Uvedel se bo davek na nepremičnine, še dodatno bo udarilo po žepu, predvsem najbolj izpostavljenih ljudi. Glejte, tisti komentar gospoda Gasparija, da nismo na davčnem področju naredili v bistvu nič na slabše, kot je bilo prej, da se ni spreminjala davčna oziroma dohodninska stopnja, da se ni spreminjal davek na dobiček. To drži. Ampak pogledajte, enega z minimalno plačo popolnoma nič ne zanima, če ima dohodninsko stopnjo enako, če pa mora plačevati dražjo elektriko, če mora plačevati dražje kurilno olje, dražji bencin in tako naprej. Dajte se zamisliti, koliko ste dvignili trošarine. V najvišji rang, kolikor jih je možno, ste jih. Ali trošarina ni davek? Mogoče za nepoučenega človeka niti ne ve, kaj trošarina je.

Poglejte, to je davek, ki ga direktno iz žepa vsak dan v bistvu plačujemo za energente. Ta davek ne udari samo tistih najbolj izpostavljenih socialno ogroženih ljudi. Ta davek zelo prizadene tudi naše gospodarstvo, predvsem malo gospodarstvo. Poglejte, koliko morajo plačevati za energente, koliko plačujejo tudi za bencin, nafto, za vse to, kar je sestavni del vsakega gospodarstva. Takšni ukrepi, ki so tukaj predvideni, resnično niso spodbudni. To ne bo v nobenem primeru prispevalo k temu, da se bo gospodarska aktivnost tudi povečevala. In ravno efekt primerne ustrezne fiskalne politike je tisti, ki gospodarski cikel – to je dokazano iz preteklosti, ne samo v Sloveniji, verjetno tudi v drugih ekonomijah. To začne generirati dvig gospodarske aktivnosti. Tukaj je ključ do rešitve ob varčevanju. Seveda mora biti varčevanje, ampak ne na račun ljudi, najbolj ogroženih, najbolj prizadetih. Zakaj se ne varčuje, da bi se v javni upravi, namesto da bi se število zaposlenih zmanjševalo na naraven način, s fluktuacijo, naravno fluktuacijo? Poglejte številke, koliko ste v tem mandatu na novo zaposlili ljudi. Teh ljudi je preko 5 tisoč na novo zaposlenih. Če mi seštejemo 5 tisoč krat toliko in toliko tisoč evrov, potem bomo takoj videli, kje so ti primanjkljaji. Ta zakon kot je, kakorkoli ga želite tukaj omadeževati, je lahko Vladi samo v pomoč.

Verjamem, da so tudi v Vladi velikokrat med ministrstvi nekateri bistveno bolj željni denarja, pa vsega, pa se potem ne znajo obvladovati. S takim zakonom bi bila pa ta pomoč lahko marsikomu v prid in bi se Vlada lažje odločala, da bi tukaj, kjer bi bilo treba, delali bolj racionalno, predvsem pa dajmo delat ali pa delajte na tem, da se bo dvignila gospodarska aktivnost. To bo Slovenijo popeljalo naprej. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Barovič, izvolite!

BOGDAN BAROVIČ: Hvala lepa.

Jaz sem v uvodu želel, da ne bi prišlo do političnega streljanja leve in desne, ampak očitno je danes temu spet tako, namesto da bi šli mogoče za pol ure na ulico in videli, kaj se dogaja in vsaj poslušali tisto, kar hoče kdo povedati in pomagati. Nekaj dejstev bom vseeno povedal, ker se mi zdi, da je prav, da jih slišimo.

Najprej, kakorkoli se ta vlada trudi, proračunski memorandum, ki ga je sestavila, je spregledal zadolženost slovenskih bank v tujini. Tako je država z javnim dolgom prevzela zasebni dolg. To je dejstvo, to je bilo storjeno in to je treba popraviti. Drugič, proračunski memorandum je spregledal slabost korporativnega upravljanja. To je na lep način povedano, da ni gledal, kako menedžerji podjetij, katerih lastnik ali solastnik je država, delajo, in danes imamo, kar imamo. To je druga napaka. Dvakrat sem že opozoril, ta država javnofinančno konsolidacijo utemeljuje z

zahtevami Evropske unije, ne pa z razumom v slovenskem gospodarstvu.

Zelo natančno, proračunski memorandum za leto 2011 prevzema pravila Pakta stabilnosti in rasti v najvišji ravni javnega dolga na ravni 60 % BDP. Vsi ekonomski strokovnjaki so ugotovili, da je takšen odstotek javnega dolga za slovenske razmere občutno previsoka raven. In predlog, največ, kar si lahko slovenska država privoščiti, najvišji cilj je delež javnega dolga na ravni okoli 40 %, opozarjajo strokovnjaki. Velik del javnega dolga je zadolženost do tujine in bank. Tako zasebni dolg postaja spet javni dolg na breme te države. Zadolženost države se je v kratkem času močno povečala, pa Vlada v svojih dokumentih in javnofinančni politiki ni namenila ustrezne pozornosti, da bi to razložila in pojasnila.

Bistvo, Vlada mora biti previdna in pozorna na mednarodnih ukrepih v okviru evropskega območja (pomoč pri reševanju javnofinančnih težav Grčije). Vlada bi morala tukaj biti previdna in reči ne. In veste, kdo je to napisal? Ne Bogdan To so napisali priznani ekonomisti: Bogomir Kovač, Jože Mencinger, Rasto Ovin na čelu z dr. Marjanom Senjurjem.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.
Besedo ima gospod Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Danes smo o tem zakonu veliko govorili, prišli tudi na druge različne teme, ki so seveda v situaciji, v kateri smo, še kako realne. Prepričan sem, da z današnjo razpravo pa s tem zakonom kaj bistvenega k izhodu iz krize ta trenutek ne bomo prispevali. Povedali smo že, da ima zakon, ki ima seveda samo šest členov, dober namen, potem vsega naenkrat rešiti ne more. Me pa zelo skrbi, ko se velikokrat pogovarjamo o javnem sektorju kot o nečem nepotrebnem, nezaželenem, kot nekem parazitu – mislim, da v luči te stavke, ki jo zagotovo ne zagovarjam, ne podpiram. Je prehud, premočan, nesorazmeren ukrep, ki naj bi bil v besedah naperjen proti vladi, ampak škodo dela vsem nam, državljanom in državljanom Republike Slovenije. Ti imajo ta trenutek s tem največ težav. Reform v javnem sektorju bi se morali lotiti na drug način, ne vse vprek, posplošeno.

Napačno je stališče, da, ker je bilo komu nekaj obljubljeno, v času ko sta se cedila med in mleko, da mu sedaj zaradi tega podpisa, zaradi tega dogovora nekaj pripada. Danes so časi drugačni. Tega dogovora ni možno in ni mogoče izpolniti. In tisti del javnega sektorja bi se seveda tega mogel zavedati in to dejstvo sprejeti. Še posebej, ker obljuba, da pa seveda jim to pripada in sledi v časih, ki bodo boljši, še vedno ostaja in smo ji trdno zavezani. V tej državi se moramo zavedati, da nikomur nič avtomatsko ne pripada, ampak da je za to treba najprej ustvariti pogoje.

Zdi se mi, da se v vseh teh časih preveč pogovarjamo, kako bomo tisto, kar imamo, delili. Malo manj pa o tem, kako bomo več ustvarili, ker smo k sreči trg, ki je vezan močno na Nemčijo, in tam se je gospodarska rast že dvignila, bi morali predvsem izkoristiti, kako našo zakonodajo poenostaviti, prilagoditi tem razmeram, da bomo te pozitivne vplive pri naših sosedih lahko tudi mi bistveno bolje izkoristili. Tudi ni primerno, da v takemu trenutku kot je zdaj, seveda ljudi strašimo z, recimo, kot je rekel eden od kolegov pred menoj, davkom na nepremičnine. Zgodba se dodeluje, zgodba se premišlja. Vsak davek, vsaka trošarina zagotavlja sredstva za zadovoljevanje javnih potreb. Vsaj ta sredstva ne pridejo ne po zraku, ne od lota, ne od srečk, ampak se moramo ljudje v Sloveniji odločati, če želimo imeti visok standard in na določenih področjih vzdrževanja, še predvsem zimskega, cest, imamo standard nad evropsko visok. Kar se tiče javne razsvetljave, je Slovenija ena izmed najbolj osvetljenih, razkošno dragih in potratno osvetljenih držav v Evropi. Če hočemo imeti parke pokošene nič kolikokrat na leto, vse smeti sproti pobrane, potem moramo za ta standard vsi skupaj tudi nekaj nameniti in pa se s temi zadevami strinjati. Enostavno so časi, ko potrebujemo malo več optimizma, več delavnosti in pa več pozitivne debate, manj pa takih skrajnih negativnih ukrepov, za katere mislim, da nas ne vodijo naprej. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.
Besedo ima gospod Jerovšek.

JOŽEF JEROVŠEK: Gospod predsedujoči, spoštovane kolegice in kolegi!

Ministra žal ni več med nami, tako, da ga tudi pozdraviti ne morem.

Glejte, za iztočnico bom prebral stavek iz današnjega Dela, ki je tudi poudarjen in pravi: "Po dveh desetletjih političnega urejanja javnih financ je država postala požrešna, debela in premalo učinkovita." To je iz uvodnika na prvi strani današnjega Dela, časopisa, ki je bil prejšnji teden tako ljubezniv do predsednika Vlade, da je zamolčal, da je v odgovoru na vprašanje kolega Černača izgubil živce, ker ni imel pravih odgovorov. In prvič se je zgodilo, da o poslanskih vprašanjih Delo, osrednji časopis, sploh ni imel rubrike naslednji dan. Sploh ne, ker je bilo tudi vprašanje o fiasku slovenske diplomacije. Tam je bil odgovor predsednika Vlade, da so naši diplomati zanič, tistih nekaj, ki je pa dobrih, pa ni predlagal, na kar je upravičeno protestiral sindikat diplomatov. To je sedaj iztočnica v današnjem Delu, pravilna. Pravilna v tej državi. Država je postala požrešna in v tem mandatu postaja izrazito bolj požrešna, kot je bila doslej. Kljub temu, da je v državi katastrofalna kriza, gospodarska in finančna, pa tudi politična in družbena kriza je kot posledica.

Vsak dan nova agencija. Vlada pri vsakem zakonu predlaga ustanovitev nove

agencije – novo agencijo, ki jo je treba plačati iz javnih sredstev. In seveda plačujete zaradi tega, ker v te agencije postavljate svoje politične ljudi, ki ste jim politično dolžni. Zaradi tega ni čudno, da je taka javnofinančna situacija, kakršna je, v kakršno ste državo pripeljali. Zaradi tega je nujno katarzično opozarjati to državo, to oblast in sedanjo koalicijo, da mora, enostavno mora nekaj storiti, da zaustavi ta katastrofalna gibanja, ekonomska in finančna. Vendar ne, Vlada v svojem odgovoru ne vidi potrebe po takšnem ravnanju. Misli celo, da se pravilno odloča in tako naprej. Jaz verjamem, gospe in gospodje iz koalicije, z Vlade, da je težko priznati popolno neuspešnost, nesposobnost vodenja države v zahtevnih razmerah. Vendar pa moramo v Državnem zboru biti odgovorni za bodočnost naših otrok, mlade generacije. Ali je dovoljeno, da neka vlada vse zapravi, pa da ostane cela generacija brez bodočnosti? To ni dovoljeno, gospe in gospodje.

Ko smo imeli pred časom pri vojaškem proračunu neke razprave, ko se ga je totalno oklestilo, smo morali zamižati, ker so pač takšne razmere, da ni možno več voditi razvoja Slovenske vojske. Dobro. Ampak takrat so vladni poslanci rekli: "Če ni, še vojska ne more vzeti." Ja, pri javnih financah pa drvimo kar naprej v prepad in očitno se lahko zadolžujemo naprej. 2 milijardi dolga, razkoraka med prihodi in odhodi države. Ali ni to katastrofalno?

In, glejte, kljub takšnemu stanju je bil nastop poslanca največje vladne stranke, gospoda Frangeža, dobesedno ignorantski in neodgovoren, neresen, otročji. Meni je jasno, da je v imenu poslanske skupine največje vladne stranke nastopal poslanec, za katerega bodo pač rekli, on je še mlad, se ne spozna na to. Ni nastopil predsednik Odbora za finance, čeprav ga poslanska skupina ima. Kajti tiste besede bi seveda bile nekoliko bolj zavezujoče. Nastop gospoda Frangeža, ki je govoril, da so oni dobili vlado v slabi finančni kondiciji, zdaj pa je finančna kondicija države že bistveno boljša. Takšno govorjenje je tudi sramota za nas štajerske poslance, da iz Maribora prihaja poslanec in se je pripravljen vpreči v propagandni stroj sedanje koalicije s takšnimi neumnostmi. Predsednik parlamenta gospod Gantar si je v tistem času zatisnil ušesa in takole spremljal ta nastop. Moram reči, da upravičeno, upravičeno ni želel, da je tudi s simbolno gesto pokazal, da česa takšnega ne more poslušati.

In glejte, kam vse to pelje?! Na isti strani današnjega Dela je poleg rubrika Nova Ljubljanska banka, Nova Kreditna banka Maribor in Abanka s slabšo bonitetno oceno. Mednarodna bonitetna agencija Modis je znižala bonitetno oceno za Novo Ljubljansko banko in NKBM in to po vseh treh merilih – za dolgoročno tveganje, za kratkoročno tveganje in za finančno moč. V tem mandatu in pravzaprav finančna oligarhije vse koalicije, ki je vedno v celi zgodovini te države enaka, in ima absolutno moč na finančno oligarhijo, je kljub temu, da

smo banke sanirali iz davkoplačevalskega denarja, pripeljala banke spet pred bankrot in državo pred bankrot. Spet je potrebna sanacija bank z davkoplačevalskim denarjem.

Ekonomski strokovnjak Dušan Mramor pravi in celo Ivan Ribnikar soglaša, da je novica zelo slaba za celotno gospodarstvo, vendar pričakovana. Ekonomisti, ki so bili nekoč tudi vladni ekonomisti, pravijo, da je to pričakovana novica. Ampak, minister Križanič in cela koalicija pa je brezbrizna tudi ob tem zakonu. Ne, celo očitke delite na to stran, da to ni potrebno. Prav tu vidimo, bonitetna hiša pričakuje, da se bodo razmere še poslabševale. Torej, nismo še na dnu katastrofičnega stanja. Ekonomski strokovnjaki pravijo, to bodo banke spet prelevile na komitente, na varčevalce z višjimi obrestmi, več bodo požrle iz računov. Ali si naši davkoplačevalci, naši državljani zaslužijo to v tej državi? Glejte, in kljub temu tem bankam nadzorujejo nadzorni sveti. Vsaj v enem primeru je predsednik tak, ki je v tem poletju imel dve izraziti finančni aferi. Poleti nakup delnic Ljubljanske banke od Merkurja za 2-krat višjo ceno, čeprav je direktor državnega podjetja v 100 % državni lasti in čeprav je s tistim reševal svoje premoženje v Merkurju in je plačal po dvojni ceni. Namesto, da bi država ukrepala, tako ugotavljamo, kot v Mariborski banki, ne, podpira naprej.

In druga afeta, ki je bila v Financah objavljena, on je tihi lastnik tihega lastnika podjetja, ki je sodelovalo z državno firmo in seveda so jim vplačevali na debelo, ker je šlo pač direktorju potem v žep in minister ne reagira. Ja, do kdaj boste čakali?! Ampak, po mojih informacijah je ta isti direktor tihi lastnik še v vsaj 15 firmah. To je pijavka za državo. Ne. Ne ukrepate, celo, celo pri županskih kandidatih podpirate ljudi, ki so ravno takšni. V Slovenski Bistrici SD – Socialni demokrati, Zares in LDS skupaj načrtujete tajkunski prevzem občine, tako po kandidatu, kot po profesionalnih županih, ki jih boste sedaj uvedli. Podžupan bo človek, ki ga je celo Pahor odslovil z železnice, iz nadzornega sveta zaradi konflikta interesov. Za občino se pa lahko to tajkunsko prevzame, pa Bistrico pahne v nemogoč položaj, da bodo naši otroci potem tam gagali. Jaz sem vesel, da je minister Križanič danes spoznal, kakšna katastrofa, kaj bi naredil, če bi šel na neko okroglo mizo podpirat takšno opcijo. Ob 19. uri zvečer jo je imel in jo je odpovedal. Čeprav ga ni tu, bi lahko... Ampak se je zavedal, da v tej situaciji tega ne more odpreti, takšne opcije in takšnega tajkunskega prevzema neke občine, ki je pomembna v Slovenski Bistrici, državi.

Glejte, nesreča ne prihaja sama od sebe, ima mlade, rečemo. Prejšnji teden je umrl gospod Knuplež, direktor, član uprave Merkurja, ki je prvi transparentno povedal, kakšni so vaši tajkunski direktorji, kakšne denarje so odnesli, tudi na račun javnih financ, in prepovedal je vstop enemu finančnemu baronu v to podjetje. Jaz upam, da je policija naredila natančno

obdukcijo in da bo vzrok smrti dejansko jasen, ker drugače bodo večni dvomi, da ta človek ni umrl naravne smrti.

PREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Gospod Jerovšek. Mnogi tudi govorijo o vsem mogočem, ampak...

JOŽEF JEROVŠEK: Jaz upam, nisem rekel, da je tako, ampak drugače...

PREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Bodite pozorni na dnevni red...

JOŽEF JEROVŠEK: Drugače je narejena katastrofalna napaka.. Seveda sedaj tudi Merkur, čeprav je to zdaj privatno podjetje, ki ima izjemen vpliv na javnofinančno situacijo, se ga očitno ne bo reševalo v korist javnih financ, odgovornosti. Glejte, danes tudi berem, da je predsednik Vlade dejal, da je bil pri reprogramiranju kreditov očitno obseg omejitev, ki ga je država naredila, precej večji, kot smo sprva pričakovali, in da so zato nastale likvidnostne težave. Sedaj je to, ker država zdaj dela red, problem, se objokuje, obžaluje predsednik vlade, namesto da bi rekel, pravosodni organi naj poskrbijo, da bo končno nekdo za to odgovarjal. Policija še nikogar ni ovadila. Tukaj berem danes, da je sodišče Marku Jakliču vrnilo 300 tisoč evrov, mlademu povzpetniku, ker preiskovalni sodnik ni hotel postopkov izpeljati. To je bil varovanec gospoda Jankovića, ker takoj, ko je v Vzajemni končno moral odstopiti, je šel v Mestne lekarne in tam začel spet z drugimi metodami.

Komplet finančnih nepravilnosti je znotraj vaše koalicije tako hud, tako hud, da enostavno branite do zadnjega, branili boste očitno do tega, da bo Slovenija prišla v slabšo situacijo od Grčije. Tokrat, če bomo prišli v tako situacijo in očitno bomo, Evropska unija za eno malo državo ne bo več tako solidarna, ker v nedogled to ne more iti, ker je imela Slovenija priložnost se strezniti pravočasno pod to vlado in se ni želela strezniti in tudi ne želite, da bi s kakšnim amandmajem spremenili ta zakon, da bi o nekih razumnih razmerah in da bi pokazali jasno sporočilo, da tako ne gre več naprej. Hvala lepa.

PREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Besedo ima gospod dr. Gantar.

Gospod Frangež, izvolite, imate repliko.

MATEVŽ FRANGEŽ: Najlepša hvala, gospod podpredsednik. Razumem sicer, da imate težave, ker je zelo težko v razpravi in v vsem tem, kar so danes nekateri v tej dvorani govorili, ohraniti rdečo nit razprave in ostati pri temi, pri kateri smo. Moj predhodnik je dokazal, kako je mogoče pri javnofinančni odgovornosti zelo ustvarjalno, kreativno govoriti še o vsem mogočem.

Večkrat se vprašam, glede na to, da se gospod Jerovšek rad obregne ob mlade poslance iz vrst Socialnih demokratov, mislim, da pravi, da smo "fruteki" ali nekaj takega. Ali je na te stvari in njegove razprave sploh vredno odgovarjati? Vendar v vsakem primeru, stališča, ki sem jih uvodoma predstavil, nimajo prav ničesar s tem, da sem relativno mlad, čeprav se tudi po tej plati moja kondicija poslabšuje, ali da sem iz Maribora. Na oboje sem ponosen in obe okoliščini nimata nobene zveze s stališči, ki sem jih danes predstavil v imenu Socialnih demokratov. Vi bi pa, gospod Jerovšek, po tako dolgem parlamentarnem stažu morda že morali vedeti, da se je kdaj smiselno in primerno nekoliko zadržati. Če bi bil jaz na vašem mestu, bi bil večkrat tiho. V vsakem primeru pa ne bi drugim pripisoval nečesa, kar niso rekli in nismo rekli.

Gospod Jerovšek mi očita, da sem se pohvalil, da je kondicija javnih financ danes boljša od tiste, ki ste nam jo zapustili leta 2008. Tega v stališču Poslanske skupine Socialnih demokratov nisem dejal. Dejal pa sem, da je bila javnofinančna situacija, ki ste nam jo vi zapustili leta 2008, slabša od javnofinančne situacije, ki ste jo podedovali leta 2004. To pa sem dejal. O tem sem sicer trdno prepričan, da smo glede na bremena in obveznosti, zmanjšane javnofinančne prihodke zaradi odločitev vaše vlade in povečane odhodke iz proračuna zaradi odločitev vaše vlade, danes še pravzaprav kljub krizi v relativno ugodni javnofinančni situaciji. No, ker ste doktorirali tudi na temo tajkunov, mislim, da je zelo jasno, v katerem obdobju se je zgodila tajkunizacija Slovenije in da številne strukturne slabosti slovenskega gospodarstva, predvsem znotraj bančnega sistema, ki jih bo ta država slej ko prej morala rešiti, izvirajo iz obdobja 2004–2008. Politično in še kakšno odgovornost za proces tajkunizacije si pripišite kar sami.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Besedo ima dr. Gantar. / oglašanje iz dvorane/

DR. PAVEL GANTAR: Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Meni teče čas, če smem reči. Lahko nadaljujem?

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Ja, prosim.

Prosim, ostali utihnite!

DR. PAVEL GANTAR: Torej, imam redek privilegij, da lahko govorim tako rekoč neposredno za kolegom Jerovškom. Najprej moram poudariti, da si nisem zatiskal ušes. Nasprotno. Vem pa, da bi moral večkrat zapreti tudi oči. To je prva stvar.

Druga stvar, če smem še uvodoma komentirati določene zadeve v zvezi s tajkunskim prevzemom oblasti v neki občini. Moji

dragi kolegi, to me res spominja na strip Alana Forda, kjer v prostorih neke obveščevalne agencije, mislim, da je bila CIA, sedi skupina agentov in eden pravi: "Izvedeli smo, da je v neki nam prijateljski državi skupina državljanov prigrabila oblast s pomočjo svobodnih volitev." Torej, verjamem, da so volitve, in verjamem, da se bo to zgodilo z volitvami, da si bo skupina državljanov, če si bo, prigrabila oblast s svobodnimi volitvami.

Zdaj pa k sami temi. Kar zadeva tajkune, bi rekel še tole, ko je že toliko govora. Ne bom govoril o teh stvareh, ampak pojem tajkun je bil do leta 2004 v Sloveniji bolj ali manj tujka. Z njim smo označevali ruske bogataše in še koga. V Sloveniji je bil ta pojem nepoznan. Leta 2008 pa je bil ena najbolj uporabljenih besed v Sloveniji. Razmislite, zakaj, in razmislite, kdo je vladal v tem času. Ampak o teh stvareh se ne bom prepiral z nikomer, še najmanj pa s sedanjo opozicijo. Vsekakor je jasno, da, kadar gre državi ali komurkoli dobro, si vsi lastijo zasluge za to, kadar pa gre državi slabo, so pa vedno krivi drugi. To se je danes tu izkazalo v najbolj prepričljivi formi.

Zakaj jaz tega zakona v njegovih ciljih, namenih in vsebinah, ne vem, kaj že je, nikakor ne bom podprl? Zato, ker je temeljno neverodostojen. Ker je, če hočete, neiskren, zato, ker ni mogoče obenem predlagati tega zakona, s katerim omejujete delež javnih izdatkov, da rečem bolj posplošeno na 43 %, in hkrati podpirate, zagovarjate stavko in tako naprej. To je nemogoče. Torej, povsem jasno je, da je v tem neka temeljna neiskrenost in da ta zakon nima dejanskega namena, ko se predstavlja, da bo pač pomagal državi iz krize in gospodarstvu, ampak da ima nek povsem drug političen ideološki namen. Tu vas razkrinkajo dejanja, ne besede, v tem primeru. In zato seveda tega zakona na ta način ne morem podpreti.

Kaj se je zgodilo v tem obdobju po letu 2000 po gospodarskem vzponu in krizi, o tem se bo še veliko govorilo na političnih in drugih ravneh, ampak povsem jasno je bilo in to nikomur ne zamerim, tudi prejšnji vladi ne. Niti sanjalo se vam ni, kaj se dogaja v letu 2008. In še marsikomu drugemu ne. Če bi se vam malo sanjalo, ne bi sprejeli, ne bi izvedli plačne reforme v javnem sektorju. Vsakomur je povsem jasno, ampak o tem nima smisla govoriti, ker se je to zgodilo. Jasno je, da mora ta vlada to zadevo rešiti in da jo mora rešiti na način, s katerim bo ohranila ta javni sektor in hkrati seveda tudi ohranila proračun in javne izdatke.

Torej, ta vlada stoji pred možnostmi in koalicija z njo pred tem, ali izbere bolj ali manj slabe možnosti. Poskuša izbirati manj slabe možnosti in ni nujno, da ji to vedno uspe. Ampak če ne bo izbrala nobene, bo to še najslabše. Tako da hvalisanje o preteklih zaslugah je lahko koristno, če še kdo verjame. Kaj pa storiti naprej, je pa malo težje. Govorili ste o bankah, o bonitetah. Saj sami vemo, kakšne so slovenske

banke, pa naj bodo v krizi ali izven krize. Majhne so in odvisne so predvsem od tujih finančnih trgov. Iz tega je sledila kriza v Sloveniji in to je povsem jasno. Ko bo nekdo rekel, prodajmo banko, povežimo jo v nek večji sistem, boste videli, kaj boste imeli v tem parlamentu. Že kar napovedujemo to. Jaz tu ne vidim enoznačnih receptov. Predvsem tudi ne verjamem, da je to krizo možno rešiti s klasičnimi Keynezianskimi mehanizmi. Mislim, da zelo težko, ker je struktura te krize in družba, v kateri živimo, precej drugačna in ni vezana več na klasično industrijsko strukturo. V tem trenutku je to, kar je Vlada ponudila, še najmanj slabo, da pridemo iz te krize in da se začne gospodarski vzpon. To, kar ste vi ponudili, to je preprosto zgodba za neke druge čase. To je zgodba, ki ne odgovarja na problem, ampak poskuša dosegati neke politične učinke, zato tega seveda ne bom podprl.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI:
Gospod Vizjak kot predlagatelj.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

Seveda je težko poslušati to, kar sem pravkar poslušal v pisarni, toliko sprenevedanja, celo od predsednika parlamenta. Prvič, ugotovil je in spet sprevrača temo omejevanja javnih in stabilnosti javnih financ na tajkune. Spoštovani gospod Gantar, tajkuni so bili razkriti v obdobju prejšnje vlade, zato se je o njih začelo pisati in govoriti. In danes so pravzaprav tudi deležni neke žalostne usode. Toliko denarja in politični pedigree tajkunov je znan. Vsi do zadnjega, pripadajo sedanji koaliciji in niti enega ne poznam iz sedanje opozicije, niti enega. Torej, malo se zamislite nad tem. Tajkuni so bili pod vašimi vladavinami lepo v vati in v zavetju vaše politične zaščite. Mimogrede, tudi vi ste bil minister v prejšnjih vladah, tudi vi ste rojeval te tajkune in ne mi govoriti, da je kakšen Merfin, da je kakšna Adkaprima in podobni paraobvodi za tajkunizacijo, da so nastali v mandatu prejšnje vlade. Toliko objektivnosti pa verjetno zmorete.

Drug nesmisel, ki je bil rečen in zopet prikriva bistvo tega zakona, je to, da na eni strani predlagamo omejevanje javnofinančnih odhodkov oziroma odhodkov širšega sektorja države na procent ustvarjenega s stavko v javnem sektorju. Če ste dosledni, pojdite v predloge opozicije doslej in boste lahko ugotovili, da so bili predlogi Slovenske demokratske stranke bolj radikalni do javnega sektorja kot je sedaj na mizi. Mi smo večkrat povedali in poudarili in še enkrat danes tukaj poudarjam, da menimo, da je zlasti državni aparat in tudi širši javni sektor neučinkovito naravnan na potrebe sodobne države in Slovenije. Da z vstopom Slovenije v mednarodne organizacije pravzaprav prenesli in celo delimo del pristojnosti z Evropsko unijo, evro območjem in vsemi drugimi asociacijami. Zato bi veljalo optimirati naše države, poslovne procese, jih naravnati na potrebe sodobne

države in pravzaprav opredeliti z državno in javno upravo, kaj bo v prihodnje, in tukaj poiskati rezerve in seveda optimirati in varčevati v javnem sektorju. Zato smo tudi skozi proračune predlagali zmanjševanje odhodkov za 10 %, če se spomnite, amandmaje v vsakem proračunu. In vi tukaj banalizirate s to stavko. To je nekorektno.

Tretje. Ta je pa najbolj močna. Niti sanjalo se vam ni leta 2008, kaj bo in kaj se je zgodilo. Vlada je v prejšnjem mandatu pripravila ob odhodu štiri zakone. Štiri zakone, dva ste na srečo povzeli, dveh pa na žalost niste povzeli, to je danes omenil tudi finančni minister, ki so delno ublažili posledice finančne krize.

Reforma plačnega sistema se je začela v letih 2002–2004. Bivši minister za javno upravo Gregor Virant je zagrizel v to kislno jabolko in nadaljeval pogajanja z javnim sektorjem, kjer so jih vaši, v prejšnji vladi, kjer ste tudi vi sedel, zapustili. Odprta so bila namreč pogajanja. Kislno jabolko je bilo. Z javnim sektorjem se je bilo treba izpogajati. Pogajanja so bila trda in so potekala od leta 2004 do leta 2007. Niso se začela in končala leta 2008, kot ste namigovali. To je nekorektno podtikanje, ki zavaja javnost. Tega si ne bi smeli privoščiti, ker dobro poznate. Vi delate pravzaprav iz tega problema sedaj konflikt. To ni v redu, to ni fer.

Pogajanja so tekla od leta 2004 do leta 2007 in so se zaključila s podpisom. Začela so se uveljavljati ob nastopu krize, kar je pa problem. Takrat bi nastopil vi in bi se moral pravzaprav soočiti z novimi okoliščinami ob podpisanih stvareh. Na to smo vas pozvali, da to naredite, pa niste. In tukaj sprevračati, kako bi rekel, odgovornost na prejšnjo vlado, kakor si je tudi to privoščil gospod Frangež, ki je povedal celo to, da je bila javnofinančna situacija leta 2004 ob nastopu vlade Janeza Janše glede na javnofinančno situacijo 2008 boljša. Zapustili ste ogromno mrtvakov v omarah financ. 50 milijonov evrov primanjkljaja tam, 150 tam. Mi smo približno pol leta reševali te okostnjake. Nismo jamrali, ker je neodgovorno. Jamra, če prevzameš vajeti, rešuj probleme, ne pa jamrat in kazati s prstom za nazaj. Kakor to vi počnete še dve leti, še dve leti sedaj.

Kaj predlagamo? Mi predlagamo javnofinančno odgovornost te države, da porabimo v širšem sektorju države toliko, kolikor ustvarimo in nič več. Vi pa predlagate, da trošimo, pravijo "šaku mi kapun" še naprej tako kot doslej. Proti temu smo, pa ne samo mi, proti temu je gospodarstvo in verjetno čedalje bolj tudi državljani. Ta vlada se ne zaveda javnofinančnih problemov, v katerih se nahajamo, drvi proti negativnem scenariju, ki je v marsikateri državi Evropske unije in evro območja povzročil kaos. Zato odpiramo to diskusijo. Vi pa odpirate pravzaprav neke kurzorje v preteklost in od teh aktualnih problemov.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

K repliki se je javil gospod Gantar.
Prosim.

DR. PAVEL GANTAR: Niti sanjalo se mi ni, da bom sprožil tako buren odziv predlagatelja tega zakona mag. Vizjaka. Glejte, mag. Vizjak. O tem, ali so tajkuni vaši ali naši, o tem se jaz ne bom prepiral z vami, to se mi je pod častjo prepirati o teh stvareh. Na ta način definitivno.

Še enkrat ponavljam, leta 2004 je bila beseda tajkun tujka, leta 2008 je bila ena najbolj uporabnih besed. Razmislite o tem! Plačna reforma, več kot to, plačno reformo se celo sprejme v letih od 2002–2004. Večkrat sem se pogovarjal tudi s tedanjim državnim sekretarjem Gregorjem Virantom in lahko vam povem samo to, da sem osebno sicer vedno nasprotoval tej reformi. Zakaj? Ker sem hotel povedati pravnikom to, da ni mogoče kompletne raznovrstnosti poklicev v javnem sektorju spraviti na lestvico od nič do 65. Da to ni mogoče, da je to nesmiselno, da je to posel, ki bo povzročil vedno nove težave. In jih povzroča, s krizo ali brez krize. Glede tega, da se vam leta 2008 ni sanjalo, kaj se dogaja, bodite pomirjeni. To se še marsikomu v Sloveniji in izven njen ni sanjalo.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

K besedi se je prijavil gospod Vizjak kot predlagatelj.

Izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Spoštovani gospod Gantar!

Predlagam vam, da si preberete magnetogram, kaj ste prej in kaj ste po moji intervenciji govorili. Videli boste diametralno nasprotje.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Po vrstnem redu je gospod Kres.

GVIDO KRES: Hvala za besedo, gospod podpredsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Ugotavljamo, da smo prezadoženi. Po nekaterih podatkih, ki sem jih uspel dobiti, še nismo med najbolj zadolženimi državami v Evropi in svetu. Ampak treba je ukrepati, da se nam to ne zgodi. Torej, lahko rečemo, da, če že kritiziramo prejšnjo vlado, smo nekje bili v dobri kondiciji, ker se je bilo treba tudi kreditirati. Torej, če si v dobri kondiciji, si se lahko tudi kreditiral.

Res je, da keynesijanski model ni najbolj primeren in da bi ga bilo treba moderirati. Mislim, da smo v Sloveniji tega sposobni. Je pa tudi nekaj res, da svet potrebuje spremembe. Potrošnja, kakršna se je dogajala v zadnjem času v svetu, je bila tudi nepotrebna potrošnja. Treba bo trošiti v smislu, usmerjenim v ekološko potrošnjo. Še bi lahko našteval, ampak tega mi danes v tem parlamentu ne bomo rešili, pa tudi ne v tem času vlade. Sprijazniti se bo treba tudi, da, če svetovno gospodarstvo raste s 3 %, vsi načrtujejo 6, 7, 8 %, je najbolj verjetno, da bodo nekateri izgubljali, bodo poraženci. To me skrbi, ker smo mi v tem trenutku na strani poražencev.

V Slovenski ljudski stranki smo takoj na začetku mandata, ki sovпада tudi z izbruhom gospodarske, finančne krize opozarjali, da naj vlada investira in spodbuja domačo potrošnjo. V času, ko nastopi kriza po keynesijanskem modelu in ko privatno investiranje usahne, je treba intervencija države. Danes, ko govorimo o preveliki zadolženosti, lahko rečem, da se strinjam, da je treba ohraniti socialno državo.

Tudi v Slovenski ljudski stranki nismo nikoli nasprotovali zadolžitvam za ohranjanje socialne države. Toda, prepričani smo, da je treba pomagati na način, da imajo ljudje delo. Zadolžitev bi morala biti usmerjene v delo in na ta način bi bila sredstva sigurno najenostavneje in najbolj učinkovito porabljena, bila bi oplemenitenjena. Opozarjali smo, da na državni ravni ni projektov, ki bi lahko spodbudili to investiranje. Takrat smo tudi opozarjali: investirajmo na lokalni ravni. Investicije bi se razpršile po celi državi. Projekti so na lokalni ravni in na lokalni ravni bi se dalo delati.

Prepričani smo tudi, da bi lahko šli po poti Poljske, ki je v tem času celo zabeležila 1,2 % rast. Na žalost pa ugotavljam, da občine to rešujejo, seveda se tudi zadolžujejo, ampak zmanjkalo bo kondicije. Enostavno, bi morala država prisluhniti in tudi Vlada bi morala prisluhniti. Takrat smo tudi opozarjali, da naredimo nekaj za ublažitev nepremičninske krize. Takrat smo opozarjali, da bi bilo treba pristopiti k temu, da bi mlade družine lahko vzele kredite na daljši rok. Tudi na ta način bi nekaj prispevali. Na žalost pa je naša struktura gospodarstva takšna, da gradbene investicije lahko prinesejo pozitivne učinke. Dokler je naša struktura takšna, je pač treba vlagati na tem področju. Če bi se tako postopalo, bi bil naš bruto družbeni proizvod višji ali bi ostal vsaj na tisti višini, kot je bil pred izbruhom krize, in tudi to kreditiranje bi bilo bolj zmerno. Seveda bi se s tem lahko bistveno lažje soočali s krizo brezposelnosti, kajti brezposelnost bi sicer bila, zagotovo pa ne tolikšna, kot je zdaj.

Pa še nekaj sem danes zasledil v teh razpravah. Ali se spomnite, ko smo v Slovenski ljudski stranki opozarjali na nerazumno visoke trošarine pri naftnih derivatih? Takrat smo opozarjali, da bosta padla prodaja naftnih derivatov in tudi izkupiček iz tega naslova. To se je zgodilo. Danes se ponavlja približno takšna zgodba šolskih počitnic. Turistično gospodarstvo opozarja, da bo to slabo vplivalo na gospodarstvo. Že na podlagi teh izkušenj bi lahko Vlada prisluhnila, ker je tu tako malo potrebno, da se jaz v tem trenutku ne bi s tem igral in bi poslušal tiste, ki na to opozarjajo. Pa tudi učitelji in starši opozarjajo, da bi raje videli, da bi bile počitnice organizirane na tak način, kot so bile.

Moram reči, da ni vsega kriva Vlada, ne ta ne prejšnja. Razvoj dogodkov je bil takšen, ampak vsaka vlada pa mora ukrepati. To zahtevamo od Vlade zdaj, v tem trenutku. V tem pogledu je ta zakon dobrodošel in potreben.

Za konec bi pa še nekaj rekel. Mislim, da bi bilo treba v Sloveniji uvesti in enkrat objaviti listo kritičnih menedžerjev, menedžerjev, ki si ne zaslužijo, da so menedžerji, črno listo menedžerjev. Poglejte, niso vsi za v isti koš. Veliko jih dobro dela, gara in dogajajo se tudi tragični dogodki. Medtem ko eni, ki so zapeljali eno podjetje, pridejo v drugo podjetje, nimajo nobenih podjetniških moralnih vrednot. Popolnoma vseeno mu je, če njegov kolega propade. Skratka, vsa podjetniška viteška drža je v tej državi izginila. Mislim, da si mi v Sloveniji tega ne zaslužimo. Mi bi bili s svojo majhnostjo lahko v prednosti. Trdim, da bi Slovenija lahko bila tisti dober vrabec, ki lahko dobro živi od majhnih poslov, ki se dajo še dobiti, in so še tržne niše, v katerih se da delati. Seveda je pa treba tudi razmišljati o prestrukturiranju gospodarstva. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.
Besedo ima gospod Rožej.

VITO ROŽEJ: Hvala lepa za besedo.

Ne bi se želel preveč ponavljati oziroma ponavljati, kar so že pred mano izrekli. Današnja debata se mi zdi dobra predvsem iz enega razloga: v naših izmenjavah mnenj smo vse prevečkrat slišali mnenja, kot so, da se v tej državi dovolj ustvari, samo razdeljeno je na napačen način, skratka, ni pravično razdeljeno, drugače pa je naša država bogata. Narobe je, da so bogati samo nekateri, večina pa pač ne. Tudi današnja debata še ni debata o tem, kako bomo vsi skupaj več ustvarili, ampak vsaj na pol poti debata o tem, kako in kolikšen delež ustvarjenega bomo razdelili. Tako, da se mi s tega vidika zdi smiselna.

Dejstvo je in to nam kažejo mogoče tudi kakšne izkušnje iz preteklosti iz drugih držav, denimo, skandinavske, da sam delež bruto družbenega proizvoda, ki se uporabi v takšne ali drugačne namene države, sam po sebi še nič ne pove. Skandinavske države so v 70. letih dvignile to javno porabo s 25, 30 na čez 40 do 50 %. Ampak kaj je to pomenilo? To je pač pomenilo tudi močnejšo socialno državo in višjo kakovost bivanja za njihove državljane. Države se različno odzivajo na to gospodarsko krizo in recesijo, v kateri smo. Nekatere dajejo prednost reševanju gospodarstva in verjamejo, da bo, kot slišimo tudi s strani predlagateljev, večkrat uspešno gospodarstvo potem rešilo vse ostale probleme. Kakšne druge države, med njimi je tudi naša, pa so se odločile najprej poskrbeti za ljudi in potem reševati kapital. Najprej razširiti in zgostiti mrežo socialnih pomoči. Zato je tudi na področju brezposelnosti v našo državo ta kriza udarila manj, kot katere druge. So pa seveda tudi kakšni drugi kazalci, kot je konkurenčnost gospodarstva oziroma ugodno okolje za plemenitenje kapitala. Na tej lestvici je pa naša država padla. Mene to, ker pač nimam veliko kapitala, ne skrbi. Sem tudi mnenja, da si najbrž z istimi ukrepi, ki so nas

pripeljali v krizo, te krize ne da rešiti. Kot rečeno, zdi se mi dobro, da se zavedamo, kolikšen delež ustvarjenega lahko porabimo. Ne zdi pa se mi vedno smiselno, da se zavežemo, kolikšen delež skupno ustvarjenega bomo porabili. Če bodo potrebe takšne, da bodo narekovale kakšno leto večjo potrošnjo, pač bodo. Se ja pa seveda treba zavedati tudi v letih, ko varčevanje ne bo tako zelo nujno, da je pa vseeno dobro in dobrodošlo, ker nikoli ne moremo vedeti, kdaj bodo gospodarske okoliščine spet slabše, kot so. Kot rečeno, zavedanje tega problema se mi zdi dobro, zaveza pa preveč obvezujoča in neproduktivna, zato ne morem podpreti tega predloga zakona. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.
Besedo ima gospod Gorenak.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Glejte, da vas spomnim, zdaj že kar nekaj časa govorimo o situaciji, ki nima prav nobene veze s tem. Pri tem zaidemo tako kot mnogi, kar na lepo travo v parku, ki jo je treba pokositi in tako dalje, ampak to ni naša tema. Naša tema danes je pravzaprav čisto nekaj drugega. Mi smo predložili zakon, ki je relativno zelo jasen.

Odhodki širšega sektorja države naj se do leta 2013 znižajo na 43 %. To je torej naša temeljna zadeva, in sicer naj se v letu 2010 znižajo na 46, potem na 45, 44 in tako naprej. To je treba ljudem precej po domače povedati. Po domače povedati v tistem stilu, da vsak kmet razume, če je kašča prazna, da pač lahko porabi tisto, kar ima, in ne več. Naša država pa se je v obdobju te vlade izjemno, izjemno zadolžila. Na naši spletni strani vam tiktaka en semafor, ki vsako sekundo preskoči za 40 evrov, lahko si zadevo ogledate. Mogoče bi bilo bolje, če bi ga postavili tukaj pred parlament, da bi to tudi ljudje bolje videli. To je torej problem in to je torej naša skrb in naša želja je doprinesi k situaciji izboljšanja stanja na tem področju. Želimo torej doseči to, da bo država porabila manj, in nič drugega. Ko pa govorimo o javnofinančni situaciji, poslanci imamo veliko srečo, da lahko tudi lažemo, pa se čisto nič ne zgodi. Nekaj gromozanskih laži, laži, ki so bile izrečene s strani gospoda Frangeža, pa še koga, so tiste, ki me pravzaprav bolijo. On primerja neko finančno stanje leta 2004 in leta 2008, torej v času Janševa vlade, in govori, da je bilo stanje leta 2004 boljše kot leta 2008. Poglejte, ljudje lahko celo verjamejo, če so jim take izjave všeč, ampak resnica ni taka. Leta 2004 je prejšnja vlada sprejela vse državne blagajne, ki jih ta država sploh ima v globokih rdečih številkah. Vse je bilo minus, od penzijske blagajne, do državnega proračuna, zdravstvene blagajne in vsega ostalega. Vse je bilo v minusu. Dajte to ljudem priznat, vsaj predsednik Vlade včasih kaj prizna. Potem ste pa tiho, ko on to pove, ampak včasih pa še njega ne poslušate. Leta 2008 pa je ta vlada, torej Janševa vlada zapustila krmilo

države v stanju, ko nobena državna blagajna ni imela minusa. Dovolj je bilo za penzioniste, dovolj je bilo v zdravstveni blagajni in državna blagajna, torej ožji proračun je imel plus. To je realno stanje. Plače so se v tistem obdobju povečevale, in to več, kot je bila inflacija, katero ste tako hudo problematizirali, pa naredili še kakšno izredno sejo na njen račun. Ampak plače so se dvignile. Danes je pa situacija precej drugačna. Mene zelo boli, če tudi predsednik Državnega zbora govori neresnice. Tudi nekateri poslanci so govorili tu o letu 2008, o letu debelih krav, o bonbončkih, ki jih je delila prejšnja vlada, o kolektivni pogodbi, ki jo je podpisala prejšnja vlada, ker se je baje dobrikala posameznim skupinam sindikatov.

Naj vas še enkrat opozorim, dne 7. 9. 2010 ob 15.15 je tu za tem stolom sedel predsednik Vlade. On pa je takrat povedal naslednje: "Ko se je sprejemala kolektivna pogodba za javni sektor v prvi polovici leta 2008, je bila gospodarska rast 6,3 %. Nihče ne more s prstom pokazati ne na ministra Viranta, ne na Vlado v prejšnjem mandatu, ki je skušala upravičeno odpraviti nekatera nesorazmerja in krivice." Prenehajte zdaj negirati lastnega predsednika vlade. Meni bi bilo nerodno. On vam je to povedal. In zdaj nehaite govoriti o tem, kakšna je bila kolektivna pogodba in tako dalje, kako smo se v prejšnji vladi dobrikali sindikatom in ne vem komu še vse. Ne, ni res. Predsednik Vlade vam je to povedal. Ampak veste, od nekaterih ušes pa do možganov, ki to "zakopčajo", traja pet mesecev. Tako kot je trajalo leta 2009, da so nekateri gospodje pogruntali, da je odločbe Ustavnega sodišča mogoče kritizirati, treba jih je pa spoštovati, prej pa mene pozivali, naj odstopim. Mislim, katastrofa! Predsednik Vlade vam mora to povedati.

Veliko je bilo navezanega na to stavko. Veliko težav imate s to stavko. Ja, normalno, da jih imate, povsem normalno. Ne nam očitati, da stavko podpiramo. Tega ne očitajte, ker pljuvate v svoj lastni žep. Gospe in gospodje, jaz sem ob sprejemanju, na svoji spletni strani tudi to pojasnil, gospod Anderlič, ker jo obiskujete, boste lahko tam natančneje prebral, če želite, pogledajte, situacija je relativno jasna. Zakaj pa ti ljudje stavkajo? Ne jim sedaj očitati, da hočejo 100 milijonov. Ti ljudje so vam v pogajanjih ponudili eno dvaintridesetinko. Ampak pogajanja niso pogajanja, če prideš tja, pa rečeš, "tole je to in nasvidenje, vzemi ali pusti". Ja, saj to pa potem niso pogajanja. Saj jih potem imate pa za norca. Torej, če ti ljudje stavkajo, jaz sem že takrat ob tem mojem nastopu v Državnem zboru zelo jasno povedal, državna blagajna je prazna in ni mogoče povečevati plač. Meni je to tudi jasno. Ampak pogledajte, vi ste te ljudi "nafarbali", vi ste te sindikate prinesli naokrog. Sedem sindikatov od 29, ki predstavljajo 40 %, ste z zakonom razglasili za reprezentativne. In teh 7 sindikatov z gospodom Štrukljem na čelu, ki je dal podpis na vaše želje, bi naj zdaj veljalo za

vse sindikate v Sloveniji. Temu so se uprli. Prav je, da so se uprli, ker jih žalite in jih imate za norce. Ljudje bodo pa popolnoma razumeli, da denarja ni in da plač ni mogoče povišati, toda stopite za gospodnico, tako kot sem vam že rekel. Predsednik vlade naj stopi za gospodnico in reče, državna blagajna je prazna, ni denarja, ne morete nič dobiti. Imamo predsednike vlad in držav, ki stopijo pred kamere in rečejo, 20 % vam bomo dol vzeli. Tudi taki primeri so v Evropi. Romunija, Irska pa še kdo. Samo morate imeti jajca pa to ljudem povedati. Ne pa reči, socialni dialog teče, mi smo pridni in lepi, 7 sindikatov je večina. To pa seveda ne gre in tega ljudje na noben način ne sprejemajo. V tem kontekstu je prav, da stavkajo. Ne zaradi denarja, dragi moji. Korektno in pa prav bi bilo, če bi še tam dodali, ne ni denarja, blagajna je prazna, če bi tam še rekli, zafurali smo državo, pa odšli. Poglejte, to bi bilo pa najbolj korektno in najbolj pošteno. Govorimo pa torej o tem, da je treba odhodke države zmanjšati do leta 2013. Vi pa niste pripravljeni. Ker še vedno mislite, da lahko več trošite, kolikor ljudje ustvarjajo. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Frangež. Ga ni.

Gospod minister, na vrsti ste, imate besedo.

DR. FRANC KRIZANIČ: Zahvalil bi se za plodno debato. Odprtih je bilo več vprašanj. Osnovno vprašanje v zvezi s samo temo je dejansko, kako definirati fiskalno pravilo. Torej, moje mnenje je, da je fiskalno pravilo definirati kot 46 % bruto domačega produkta neizvedljivo, ker v danem primeru ne vemo, koliko bo bruto domači produkt. Lahko bi naredili neko oceno in na osnovi te ocene oblikovali fiskalno pravilo. V tem primeru bi zelo omejili proti konjunktorno vlogo fiskalne politike. Če se bo visoki zbor za to odločil, je to tehnično seveda možno, ekonomsko pa ni smiselno. Kljub obsežni razpravi bi jaz vendarle predlagal, da se tega zakona ne sprejme. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Vizjak kot predlagatelj.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa. Spoštovani!

Spoštovani minister, ključna diskusija je danes res tekla o fiskalnem pravilu. Namreč, vlada, vladajoča koalicija zagovarja fiskalno pravilo, da omeji javnofinančne odhodke, absolutno. Okrog 10 milijard evrov. V Slovenski demokratični stranki pravimo ne. Javnofinančne odhodke je treba omejiti na delež ustvarjenega. Pravzaprav to lahko zelo poenostavimo tudi na primeru družinskega proračuna. Če imamo družinski proračun, ki znaša 20 tisoč evrov na leto, potem verjetno družina troši okoli tega ustvarjenega okoli 20 tisoč evrov, če nič ne privarčuje ali pa če nič ne zajeda v prihranke. Če

eden od članov družine postane brezposeln in prihodki družine padejo na 15 tisoč evrov, ker pač dobi neke socialne transferje, potem se morajo odhodki te družine verjetno nastaviti na novo vrednost, na 15 tisoč evrov. Kajti, če bodo nastavljeni še zmeraj na 20 tisoč evrov, se bo treba za teh 5 tisoč evrov letno zadolžiti. Dokler bo kaj dati v hipoteko ali v zavarovanje kredita, bo družina dobivala kredit in bo povečevala svoj dolg ter svojo izpostavljenost do upnikov, konkretno bank v tem primeru. To ni stabilno. Na to vas želimo, dragi kolegi, opozoriti. Ni stabilno. Če mi vezemo svoje odhodke širšega sektorja države v absolutnem znesku ne glede na ustvarjeno, predlagamo, da to naredimo glede na ustvarjen procent bruto domačega proizvoda in predlagamo procenete, za katere se je v Sloveniji že izkazalo, da jih je mogoče doseči.

Namreč, država je še startala s približno 43 % porabe širšega sektorja države v letu 2008. To je seveda ekstremno naraslo do leta 2010. Zdaj predlagamo, da gremo postopno nazaj do leta 2013, nazaj na odhodke širšega sektorja države, na 43 % bruto domačega proizvoda. Če bomo ustvarili več, bo teh 43 % bruto domačega proizvoda več. Če bomo ustvarili manj, bo teh 43 % manj. To je po moje zelo prepričljivo javnofinančno stabilno fiskalno pravilo. Ni res, spoštovani minister, ministra, v tem primeru, da ima to fiskalno pravilo neznanko, ki se imenuje BDP oziroma bruto domači proizvod v prihodnje. Ga ni finančnega ministra, ki bi sestavil predlog proračuna, in je ni vlade, ki bi sprejela predlog proračuna, in ga ni parlamenta, ki bi sprejel predlog proračuna za prihodnje, če ni napovedi BDP. Napoved Urada za makroekonomske analize in razvoj glede ustvarjenega bruto domačega proizvoda za leto 2011, 2012 in tako dalje, je osnova za proračun. To je osnova. Če vi pravite, da je zato naše fiskalno pravilo napovedani BDP za prihodnje neznanka, potem je to tudi neznanka za vaše proračune, ki jih boste kmalu prinesli v parlament in ste jih že prinašali v parlament. Rast, ustvarjen bruto domači proizvod je osnova za določitev proračuna, ker se drugače proračuna ne da narediti. In se potem ponavadi "usekate", ker ste se že ničlikokrat, ker ste ga preveč optimistično načrtovali, pa ga rebalansirate potem kasneje navzdol, ker se vam "sfizijo" določeni prihodki.

Torej, vedno je načrtovanje javnih financ proračuna temeljilo na napovedih. Zato imamo v tej državi Urad za makroekonomske analize in razvoj, da da nekaj od sebe in da to, kar da od sebe, ima neko težo, in na tem vi gradite svoje dokumente. Zato mislim, da je to javnofinančno pravilo realno, smiselno in prepričljivo.

Razlika med nami v opoziciji in vami na Vladi je sledeča: Vi vidite stabilizacijo javnih financ na način, da povečate davčne prilive iz naslova trošarin, govorite tudi o povečevanju prispevkov za socialno zavarovanje, govorite o novem zakonu in prilivih iz naslova obdavčitve

nepremičnin in tako naprej. Mi pa vidimo stabilizacijo javnih financ predvsem v varčevanju na tistih nepotrebnih odhodkih države, ki niso pomembni za bodoči razvoj, in teh je kar nekaj.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo. Ker pa čas, določen za razpravo, še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati? Gospod Križanič je tudi dvignil roko. Bomo upoštevali, gospod minister. Sicer pa teče prijava za razpravo. 34, vsak dve minuti in pol. Bo šlo? Vsak dve minuti in pol. Gospod Magajna. (Se odpoveduje.) Gospod Kumer. (Se odpoveduje.) Gospod Rezman. (Se odpoveduje.) Gospod Križman. (Se odpoveduje.) Gospod Frangež. (Se odpoveduje.) Gospod Rožej. (Se odpoveduje.) Gospod Kres. (Se odpoveduje.) Gospod Klun. (Se odpoveduje.) Gospod Klavara. (Se odpoveduje.) Gospod Han. (Se odpoveduje.) Gospod Lah. (Se odpoveduje.) Gospod Anderlič. (Se odpoveduje.) Gospod Mencinger. (Se odpoveduje.) Gospa Črnak Meglič. (Se odpoveduje.) Gospod Vizjak, izvolite, imate besedo.

MAG. ANDREJ VIZJAK: No, jaz sem bil pravzaprav vesel, kajti sem šele 15 na vrsti in prvi govorim. Torej je bil očitno moj zaključni nastop tako prepričljiv za kolege, da bodo ta zakon podprli.

Mislim, da je ta zakon pomembna usmeritev vladi. Ta zakon je usmeritev, da lahko v prihodnje država širšega sektorja troši samo toliko in le toliko, kolikor ustvari njeno gospodarstvo. Veste, zakaj je to tudi koristno? Zaradi tega, da se bo država še bolj trudila ali bolj trudila ali sploh trudila, da bi gospodarstvo kaj ustvarjalo. Kajti, dandanes ko spremljam gospodarsko politiko oziroma politiko spodbud za krepitev gospodarstva, moram reči, da razen nekaj dolgoročnih ukrepov, ki so povezani s črpanjem evropskih sredstev, ki so ukrepi izpogajani v preteklosti, ne bom rekel v prejšnjem mandatu, ampak v preteklosti, drugih nekaj resnih spodbudnih politik na tem področju ni. So pa nespodbudne politike. So pa politike, ki dodatno obremenjujejo gospodarstvo.

Naštel bom tri primere. Prvi primer politike, ki obremenjuje gospodarstvo, je gotovo trošarinska politika. Dvig trošarin je povzročil dodatne stroške gospodarstvu, znižal je življenjsko raven ljudi, hkrati pa ni prinesel javnofinančnih ciljev. Namreč, Vlada v polletnem poročilu o izvrševanju proračuna ugotavlja, da je manj prihodkov, kot je planirano na polletju, in manj prihodkov iz trošarin, kot je bilo v prvi polovici prejšnjega leta. To je prvi ukrep, ki je cokla in udarec gospodarstvu. Drug ukrep je gotovo nov zakon o obdavčitvi nepremičnin, ki pravi, da se bodo poslovni, industrijski objekti obdavčevali s 5-kratnikom oziroma 7-kratnikom tistega, s čimer se obdavčujejo stanovanjski

objekti in bo gotovo prinesel dodatno breme. Vlada, namesto da bi sprejela ukrepe za ožvitev gospodarstva in s tem večje gospodarske rasti in ne nazadnje s tem tudi več možnosti in prostora v proračunih, se ukvarja z idejo, da bi dodatno obremenili gospodarstvo. Minister je nakazal možen dvig prispevkov za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, trošarine, to se pravi, tudi te nesrečne obdavčitve nepremičnin in podobno. Torej... / izklop mikrofona/

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Levanič, izvolite!

DEJAN LEVANIČ: Hvala lepa za besedo.

Jaz tega zakona ne bom podprl, ker ne vidim resnega namena v tem zakonu. To, kar danes opozicija predlaga, je Vlada že storila in namerava z ukrepi tudi zmanjšati zadolževanje, torej gre za eno iskreno namero in odgovornost. Bi pa povedal tudi to, da se vidi, koliko resno opozicija misli s tem zakonom – več kot polovica jih tudi danes manjka. Tako da je to bila spet ena izmed fars v Državnem zboru in poskus v predvolilnem obdobju. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Černač, izvolite!

ZVONKO ČERNAČ: Spoštovane kolegice in kolegi!

Mi lahko vsi manjkamo, saj vemo, kdo odloča, kdo je oblast v tej državi. Čutimo vsak dan, na vsakem koraku, kdo je oblast v tej državi. Tako da dajmo si nalit čistega vina in ne s takimi demagoškimi! Dokler sem poslušal premierja v tej dvorani, ki nam vsak dan bolj pripoveduje pravljice o naši svetli prihodnosti, sem bil do neke mere zaskrbljen. Ampak danes, ko sem poslušal razvojnega ministra, ki je podobno govoril, sem pa res zaskrbljen. Sicer je zelo težko računati, da bi bil minister, ki je bil avtor tako kreativne rešitve, ko je bil še minister za finance, da je proračun oblikoval tako, da se je med prihodke štel 13 mesecev, med odhodke pa 12, in je rekel, "super, bilanca se je izravnala", da bi bil sposoben najti rešitev za izhod iz javnofinančne krize, v kateri smo, tu pa zaseda enega izmed najbolj odgovornih resorjev in najmanj, kar je, smo danes tukaj pričakovali, da bo argumentirano pojasnil, zakaj Vlada nasprotuje temu zakonu. Teh argumentov nismo slišali, ker jih enostavno nimate. Popolnoma jasno je, da je treba javno porabo omejiti in da jo je treba vezati na tisto, kar se ustvari, drugače bomo čez nekaj let prišli v situacijo, da boste pojedli več, kot boste ustvarili. Od kje? Mogoče iz tistega evropskega mehanizma, v katerega ste vrgli 2 milijardi 73 milijonov evrov. Mislim, da bo takrat prepozno.

Slovenska demokratska stranka je nameravala s tem zakonom Vladi pomagati, tudi pri vzpostavitvi, ponovni vzpostavitvi dialoga s socialnimi partnerji, ki ga je porušila. Brez vzpostavitve tega dialoga, Vlada ne bo mogla

omejiti javne porabe. Ni res, da sindikati niso pripravljeni na pogovore in da ne razumejo situacije. Ne razumejo pa, kako je mogoče, da Vlada na vseh segmentih javne porabe troši z veliko žlico, da se ne zna obnašati racionalno in gospodarno, da ne zna rešiti niti enega minornega problema, ki se mu reče falcon, da ustanavlja vedno nove in nove agencije, vedno nove in nove paradržavne institucije, da skrbi za tiste, ki imajo 800 tisoč evrov letne plače v zidarskih podjetjih, niso pa sposobni izplačevati 500 evrov plače svojim zaposlenim. Tega enostavno ljudje in sindikati ne razumejo. Ta zakon, ki bi omejil javno porabo, bi bil pot k vzpostavitvi ponovnega dialoga.

PREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Brulc. (Se odpoveduje.)
Gospod Gorenak, izvolite.

DR. VINKO GORENAK: Hvala lepa.

Zelo fajn je, da se prijavi toliko ljudi, zato da poberejo čas tistim, ki bi pa morebiti imeli kaj povedati. Je pa situacija taka, Vlada je že storila, spet smo slišali, kako se reče, unikatno izjavo vredno skoraj Nobelove nagrade. Če bi Vlada kaj počela in kaj storila, tega zakona, ki smo ga predlagali, ne bi bilo treba vložiti. Tako pa je ta vlada v času svojega mandata ali če grem še malo nazaj, 27 % BDP je bilo dolga leta 2004. Ko smo vlado zapustili, ga je bilo še 22,7 ali 8. To pomeni 4 % manj. Danes ga bo pa do konca leta 35 %. To je torej to, če bi ta vlada kaj počela. Ker pa ta vlada nič ne počne, to je tisto, zato predlagamo ta zakon. Ali še drugače povedano, 6 tisoč evrov je dolžan vsak Slovenec, od tega ste mu v tem mandatu naprtili približno 2 tisoč evrov dolga, približno pravim, menda celo nekaj več. To so razlogi, zaradi katerih predlagamo zakon. Ne! Tukaj notri, tukaj ven, saj bodo plačali vnuki. To je tista zadeva.

Ko pa smo govorili prej o teh sindikatih in stavkah, je treba še nekaj reči. Pravkar berem novice, da sta posledica policijske stavke 2 milijona evrov na dan. Torej, če policisti stavkajo samo 40 odnosno natanko 50 dni, bo v državnem proračunu 100 milijonov. S tem pa bi lahko vse poplačali. Ampak, treba je pa povedati nekaj. Ne, vi pač tem ljudem niste šli nasproti. Niste šli nasproti, ne govorim spet z vidika denarja, ampak z vidika socialnega dialoga, ki ste ga v njih seveda popolnoma zatrli. To je tisti problem. Govorimo resnico, ne pa laži, to bi bilo pa še najbolj pametno in sprejemljivo, vsaj glede finančnega stanja v državi, če primerjate obdobje 2004–2008 in današnje stanje, ki vemo, da je popolnoma absurdno. To je razlog tega, da smo ta zakon seveda sploh predlagali. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Žnidaršič, izvolite.

MAG. FRANC ŽNIDARŠIČ: Hvala lepa.

Nisem imel namena, ampak rad bi le rekel, da govoriti o tem, kako naj Vlada zagotovi, da bo gospodarstvo odpiralo nova delovna mesta in omogočila ne vem kakšno gospodarsko rast v teh pogojih, je pač zgrešeno razmišljanje. Kam je izginila milijarda na račun ukinitve davka na izplačane plače? Poniknila je v gospodarstvu brez delovnih mest in brez investicij. Ne verjamem, da bi prišlo do povečanja števila delovnih mest ali investicij, tudi če bi podarili gospodarstvu milijardo v naročje. Zmanjšali smo nekoč prispevke za socialno varnost za 6 %, skoraj 7 % in govorili, kako bo šlo to v investicije in v delovna mesta. Nič od tega se ni zgodilo. Edino pokojninska blagajna ima vsak dan večjo luknjo. Lepo je govoriti o tem, kako je treba gospodarstvu pomagati, ampak davkov popolnoma ukiniti ni mogoče, prispevkov tudi ne in postaviti svet na glavo tudi ne. Nobena vlada ne bi danes gospodarila z velikanskimi uspehi, ker je svetovna kriza, če gospodi paše ali pa ne. Mi smo en del tega sveta, ki nas je to zadelo. Živimo v neugodnih razmerah živimo, neugodne so in skupaj bi morali iskati izhode v krizi, ampak ne z neumnimi predlogi, kot je tale, ki govori o tem, kako bi morali prihraniti 5 milijard. Niti enega stavka ni o tem, kako bi to v resnici naredili in kako bi s tem zakonom to dosegli. To je tako, kot če bi rekli, "tamle je bazen, skočite notri", zamolčali bi pa, da je prazen, da ni vode.

Tako vidim ta zakon, zato ga ne morem podpreti. Mislim, da je prav, da se pove, da bo treba pač počakati okrevanje gospodarstva v svetu in pri nas, vlada pa se trudi v pogojih in stori to, kar more. Malo je tistih, ki bi s čarobno palčko storili čudež in rešili probleme naenkrat, kar tako, kot se javljate. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospa Potrata.

MAG. MAJDA POTRATA: Hvala za besedo, gospod podpredsednik.

Moje upanje, da boste zaustavili govorce, kadar sejejo tu po Državnem zboru vulgarizme, je prazno, tako kot je prazno tudi moje upanje, da bi lahko zakon, ki sicer govori o javnofinančni odgovornosti, s tremi členi, ki obljublajo neskončne možnosti razpravljanja o čemer koli, o vsem in o ničemer, odpravil tisto, kar teži slovensko družbo.

Predvsem je pa današnja razprava dokaz, kako je mogoče nekaj ur razpravljati o vsem mogočem. Če bi sledila nekaterim poslanskim kolegom, ki se radi sklicujejo na šolsko prakso, potem bi rekla, da bi marsikateri od razpravljavcev dobil nezadostno zaradi tega, ker vsebina ni bila povezana z naslovom. Hvala.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Juri Franco. (Se odpoveduje.)
Gospod Presečnik.

JAKOB PRESEČNIK: Hvala lepa, gospod podpredsednik. Spoštovani kolegice in kolegi!

Jaz si nisem delal utvar že na začetku, ko sem podal mnenje poslanske skupine, ki je pritrdilo temu zakonu, pa ne rečem, da ravno ta oziroma v taki obliki. Zagotovo se ga da s primernimi strokovnimi ukrepi in amandmaji dodelati na ta način, da bi ga bilo nujno in možno tudi uporabiti. Ampak vedno pa poskušam tudi to, da ne zamudim teme zmanjševanja investicij na vseh nivojih, torej državnih investicij, privatnih investicij, možnosti za ustvarjanje tudi privatnih investicij in tako dalje. Ampak imam občutek, s kolegi opozarjamo že več let, da je čedalje več možnosti tudi za to, da bi ponovno zagnali investicije. Torej, na investicije je vezan ogromen del slovenskega gospodarstva, ne samo v gradbeništvu. Na gradbeništvu je vezanih, ne vem, nekateri pravijo, 50 panog. Jaz sem se danes popoldne pogovarjal z ljudmi, ki so v realnem sektorju, ki o tem, o čemer jaz govorim, na področju investicij odgovarjajo za poslovanje teh firm. Torej, to so firme, ki plačujejo davke. Mi smo tudi v preteklih letih, tudi že v prejšnjem mandatu izredno nenormalno pospeševali nekatere državne investicije. Kaj je bila posledica? Velika opremljenost posameznih firm, velika kadrovska okrepitev in danes imamo to, kar imamo. Torej firme enostavno ne morejo več živeti in ne morejo konec koncev plačati davkov. Pa še nekaj je. Zadnjič sem bil na Primorskem, pa sem opazil, da na bencinskih črpalkah ogromno tujcev toči gorivo. Ampak samo ob meji z Italijo, medtem ko, vozim se dnevno in na primer na veliki bencinski črpalki v Lukovici, verjemite mi, da že kar en lep čas nisem videl tujega tovarnjakarja, da bi tankal nafto. Mislim, da se moramo nad tem tudi zamisliti. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Čepič. Se odpoveduje.
Gospod Gantar.
Izvolite.

DR. PAVEL GANTAR: Se ne morem upreti pozivu. Bom pa poskušal biti kratek.

Jaz bi rad, čeprav še ni razprava o členih, vendarle opozoril na ta 3. člen: "Določbo prejšnjega člena mora Vlada Republike Slovenije izvajati s centralizacijo državnih izdatkov na tako imenovanih ne razvojnih proračunskih postavkah." To bi moralo pisati bolj določno – na postavkah plač, socialnih transferjev in materialnih stroškov. Zakaj niste napisali tako? Zakaj ste se temu izognili? In odprli bi zelo zanimivo razpravo o tem, ali ste prepričani – jaz nisem ne pri prejšnji ne pri tej vladi –, da je vse, kar je na tako imenovanih razvojnih postavkah, dejansko tudi razvoj. Marsikaj bi našel takšnega, kar ni razvoj. In če bi uporabili vsaj del intelektualnega kapitala v slovenski javni upravi – sem prepričan, toliko izkušenj imam –, bi lahko imeli dosti bolj

učinkovito državo. To je člen in to je določba, ki pravzaprav vsakemu omogoča, da reče, da je njegova postavka razvoja gradnja zadrževalnikov visokih voda razvojna postavka, čeprav je čisti strošek, ker bodo nekoč v prihodnosti preprečil, da bodo škode na nekem razvoju manjše. Vse bi se dalo s to postavko, ne samo tako imenovanih razvojnih programov. To je slabo. Takšne rešitve prinesejo vse ljudi, tiste, ki to gledajo, okoli in se sprenevedajo. Če ste že napisali zakon, bi vsaj natančno povedali, od kje vzeti.

Druga zadeva. Še enkrat, za te zadeve, za to krizo, ki ni samo slovenska, je pa tudi slovenska, ni enostavnih, ni čistih rešitev in ni čarobne palice. Tam kjer vlada demagogija, tam se pa ljudem slabo piše. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Colarič. Se odpoveduje.
Gospod Potrč.
Izvolite.

MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Mislim, da je prav povedati in poudariti, da so spoštovane poslanke in poslanci SDS vložili ta zakon samo zato, da bi lahko spet v naslednjih dneh dokazovali, kako so sposobni rešiti to državo z najbolj enostavnimi prijemi. Dejansko pa je to predlog zakona, ki je, kot so nekateri kolegi že povedali, dvoličen. Govorite istočasno o socialnem dialogu in sprejemate oziroma predlagate zakon, po katerem bi bile plače, socialni transferji, potem tudi pokojnine zamrznjene. Še več od tega, morali bi jih bistveno znižati, če bi dosegli znesek, ki ga vi predlagate v 2. členu. Dajte to pošteno ljudem povedati, ne pa se iti tako demagogijo, kot se jo greste s tem zakonom. Hvala.

PODPREDSIEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Grill.

IVAN GRILL: Hvala lepa.

Gospod Potrč, mi nismo predlagali prav nobene zamrznitve in tudi v tem zakonu niso nikjer razvidne. Prav je, da tukaj še enkrat povemo, da to ni prvi zakon v tem mandatu, ki ga Slovenska demokratska stranka vlaga v prepričanju, da bi lahko prispeval k temu, da se to krizo, v kateri je Slovenija vedno globlje, skuša počasi tudi reševati. Izjave, ki jih danes tu poslušamo, "moramo počakati na boljše čase". Ja, zakaj pa smo mi tukaj? Gospodarstvo naj čaka, da mi to naredimo, predvsem pa Vlada, kar bo njim omogočilo hitrejše okrevanje. Če bomo mi tu čakali na boljše čase, mislim, da bo ta kriza še zelo dolga.

Zanimiva je tudi izjava gospoda ministra, vsaj tako je bilo mogoče danes v časniku Finance prebrati, da naj bi bila rast BDP pričakovana šele leta 2013. Takrat, gospod minister, obljublimate povišanje plač. Upam, da se vsi skupaj zavedate, da leta 2013 ne bo ne vas niti te koalicije na tem položaju. Kar pomeni, da

nekaj prelagate na obdobje, ko to ne bo več v vaši pristojnosti, kar pa mislim, da je zavajajoče in tudi neodgovorno.

Še enkrat, kot sem že povedal, gospod minister, vi ste ta zakon nekako ocenili kot neprimerne, pozivate, da naj ne bi bil sprejet, vendar bi vam bil najbolj v pomoč. Jaz verjamem, da imate velike pritiske, ko se v vladi pogovarjate o proračunu, in bi se lahko na to sklicevali. Ne vem, zakaj takšen predlog potem tudi zavračate. Vaša strategija, ki temelji na tem, da se bodo davki še povečevali, predvsem davki, je napačna. Glejte, tudi kritika strokovne javnosti, makroekonomisti, ki zagotovo ne pripadajo naši politični opciji in so bližje vladajoči koaliciji, so do zdaj skorajda enotni, ko ocenjujejo delo vlade kot slabo ali najslabše doslej. Dajte vsaj njim prisluhniti in skušati ukrepe, ki jih tudi dobivate s strani opozicije, upoštevati. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK FRANCE CUKJATI: Hvala.

Gospod Kontič, izvolite.

BOJAN KONTIČ: Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Bistvo je pred mano povedal kolega Potrč. Zdaj slišim, da mi napovedujemo, kaj bo leta 2013, pa nam hkrati tudi vi napovedujete, da takrat ne bo več te vlade. Seveda bodo vmes volitve. Ampak tudi v preteklosti so se sprejemale odločitve, ki so posegle v ta mandat. In to odločitve, ki so se sprejemale pri plus 8 % rasti BDP, brezplačni vrtci, brezplačna prehrana. Vse to je padlo v ta čas, ko je kriza. Tudi plačna reforma se je načrtovala pri takšni rasti BDP. In želite, da jo realiziramo zdaj v času krize, ko dejansko ni te rasti.

Ta zakon, ki ste ga predlagali – nekdo je prej govoril o Nobelovi nagradi, resnično bi si zaslužili Nobelovo nagrado, če bi bil to recept za izhod iz krize. Obnašate se pa tako in razpravljate tako, kot da je v Sloveniji kriza, povsod drugje pa se cedita med in mleko. Hkrati govorite o tem, da ste za zamrznitev plač. Hkrati govorite tudi, da niste za zamrznitev plač, ker se strinjate, da je stavka potrebna in jo celo podpirate. Treba se bo odločiti, kaj želimo. Če govorimo o varčevanju in če bi ta zakon, ki ste ga napisali, v enem členu cilj, v drugem pa nalogo Vladi, da ta cilj doseže, če bi s tem zakonom resno mislili, če bi Državni zbor ta zakon sprejel in če bi varčeval tam, kjer ste zapisali, na nerazvojenih proračunskih postavkah, potem vemo, kaj bi sledilo. Ne zamrznitev plač, premalo denarja je celo za zamrznitev plač v tem primeru po tem vašem zakonu, plače ali pa število zaposlenih bi se moralo zmanjšati. Ne gre tako enostavno, kot ste to zapisali. Ne morete hkrati početi tega, da želite zmanjšati prilive v proračun in povečati odhodke na način, kot ste to v preteklosti počeli, zdaj pa zahtevate, da se ti odhodki zmanjšajo, ampak ne da se kratijo pravice vsem tistim, ki pa na odhodkovni

strani proračuna računajo na ta sredstva. Torej, tako enostavno ne gre.

Jaz tega zakona seveda ne bom ocenil za primerne za nadaljnjo obravnavo.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima poslanec Janez Kikelj. (Ne bo razpravljaj.) Besedo ima Borut Sajovic.

MAG. BORUT SAJOVIC: Hvala lepa, gospod predsedujoči.

Težko je podpirati nek zakon, če ga ne podpira niti polovica tistih, ki so ga predlagali. Je bilo pa v tej razpravi izrečenih nekaj zanimivih misli. Ni pomembno za to državo, kdo bo leta 2013 še v politiki ali ne, ampak Slovenija in ti ljudje pa bodo tu zagotovo živeli in zaslužijo si optimizem, več dela in boljše rezultate.

Slišal sem tudi tisto, koliko izgubimo, ko policisti ne kaznujejo. Vem pa, da so bili v času drugih vlad očitno res poslani na ulice z ukazom, da zberejo za plače ali regres. Vesel sem, da se danes to ne dogaja več, da, čeprav stavkajo, za varnost in tisto, kar ljudje od njih pričakujemo, poskrbijo.

Moja najbolj resna debata pa bi bila zagotovo posvečena plačam v javnem sektorju. Ta pavšalna trenutna ureditev, ki se predlaga, seveda ni idealna. Nad stanjem v javni upravi bi se bilo treba marsikje zamisliti, ga prevetriti. So metode in načini, da zmerimo učinek javnih delavcev. Kajti, če primerjate dva z isto plačo, istim položajem, imam izkušnje iz lokalne samouprave, da je razlika v njunem delu marsikdaj tudi 100 % različna, da pri dveh, ki prejmeta isto plačo, eden naredi še enkrat več kot drugi. To pa je tema, motiv in izziv. Če je v tej državi investicij bistveno manj, kot jih je bilo, je treba je razmišljati tudi o tem, da v javnem sektorju, v javni upravi zagotovo kakšno delovno mesto odveč ali preveč, in bi bilo lažjemu odpuščanju tistih, ki ne dosegajo pričakovanih rezultatov in ciljev, treba nameniti tudi razmislek, kako to pospremiti z ustrezno zakonodajo na tem področju. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jože Tanko.

JOŽE TANKO: Hvala lepa.

Dejansko gre za razliko v konceptualnem pristopu. Vlada zagovarja posodobljen marksistični koncept, ko je treba dati vsakemu ministru toliko, kolikor misli, da mu pripada oziroma toliko, kolikor si sam nekako zaželi, po njegovi želji. Mi tega koncepta ne podpiramo. Mi podpiramo koncept, da je treba želje in porabo vezati na ustvarjeno, na rezultate in tak model je, naš, bolj racionalen in za te razmere, v katerih smo, zagotovo bistveno bolj primeren. V bistvu ni racionalne razlage, da smo v prejšnjem obdobju v zadnjih dveh letih bistveno bolj padli, kot so padle druge

ekonomije, in da zdaj bistveno počasneje napredujemo in se dvigujemo, kot napredujejo druge ekonomije, vzhodne ali zahodne. Nekaj v tem konceptu ne funkcionira.

Ko govorimo o teh zadevah, bi bilo smiselno povedati še nekaj. Mi nekako niti v predvolilnem času niti po tem, ko se je ta predvolilni čas globoko iztekel in je prišla nova vlada, nismo obljubljali ničesar iracionalnega, nismo obljubljali tisoč evrov minimalne plače in nismo obljubljali tisoč evrov minimalne pokojnine. Vse to se je zgodilo že v mandatu te vlade. To so govorili tudi ministri te vlade, kljub temu, da smo bili že globoko v krizi. Ko govorimo o tem, kje bi se dalo kaj privarčevati, zagotovo ni zdaj ni primeren trenutek, da bomo dali 150 milijonov evrov za razvoj cestninskega sistema. Zagotovo ni primeren trenutek za to, popolnoma nepotreben strošek, ker ta model, ki ga bomo razvili, ne bo kompatibilen z nobenim od sosednjih modelov. In tudi mi ne predlagamo, spoštovani kolegi, nobene zamrznitve in ne predlagamo nobene iracionalne poteze.

Predlagamo, da se tisti, ki vodite to državo, nekako streznite, umirite, in da porabo zreguliramo tako, da bo vezana na ustvarjenost, na bruto produkt. Vse drugo je iracionalno in žal tudi mladi ekonomisti te koalicije to podpirajo.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Breda Pačan.
Izvolite.

BREDA PEČAN: Hvala lepa, gospod podpredsednik.

Moram reči, da sem zadnjič poslušala razpravo enega od opozicijskih poslancev, ki je govoril o tem, kako nekvalitetne, zanič, malomarne, šlampaste, moj prijatelj Dušan bi rekel "šalabarzerske" zakone pripravlja naša vlada in uradniki v njej. Ne vem, kako bi lahko imenovali ta zakon. Najosnovnejših terminov iz Zakona o javnih financah ne znajo uporabiti. Na primer, pravi tako, "da mora Vlada v roku 15 dni", v 5. členu, "od sprejetja tega zakona pripraviti rebalans državnih proračunov za leti 2010 in 2011" in tako naprej. Za 2010 bi lahko pripravili rebalans proračuna. Za 2011 pa letos ne moremo sprejemati rebalansa proračuna, ampak lahko sprejemamo spremembo proračuna za leto 2011, ker smo proračun za 2011 res že sprejeli. Moram reči, da je meni žal, ampak tako visoko strokovni ljudje, kot slišim jaz razprave iz klopi tam na desni strani Državnega zbora, da si dovolijo take "šalabajzerske" napake. S tem, da moram povedati, da "šalabajzerstvo" ne pomeni nič žaljivega. To pomeni samo, da se nekdo v zid zaletava.

Drugo, kar bi rekla, je to, kar je sicer že predsednik Državnega zbora prej omenil, da v 3. členu piše, "določbo prejšnjega člena mora Vlada Republike Slovenije izvajati z racionalizacijo državnih izdatkov na tako imenovanih ne razvojnih proračunskih

postavkah". Prvo, kar je, kljub temu, da je verjetno tistemu, ki je tipkal ti dve besedi "nerazvojnih", podčrtalo z rdečim, zaradi tega je potem šel in ločil ti dve besedi. "Na tako imenovanih", tega se v zakonu ne piše. Če vemo kaj o nomotehnikih, pač ne uporabljamo takih izrazov. Ker pa si niste upali napisati, da bi radi plače javnih uslužbencev znižali, pa ste seveda uporabili izraz "na tako imenovanih ne razvojnih proračunskih postavkah". Sram naj vas bo. Vaš predsednik govori, v Financah je danes napisano, "ker je Vlada zavrnila razumen kompromis, ki so ga ponujali Posedijevi sindikati. Ta bi stal manj, kot bi stale posledice stavke". Gospod Janša... / izklop mikrofona/

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Gospa Pečan, hvala lepa. / oglašanje iz dvorane/ Ne, samo zaključena je vaša razprava.

V času, ko ste se poslanke in poslanci prijavljali k razpravi, je prosil za besedo tudi minister. Besedo ima dr. France Križanič, minister za finance.

DR. FRANC KRIŽANIČ: Hvala lepa.

Kratek odziv morda. Mag. Vizjak je omenil gospodinjski princip pri načrtovanju proračuna. Ta gospodinjski princip, da pač porabiš vsako leto toliko, kot imaš, je v bistvu neustrezen za vodenje proračunske politike. Proračunska politika mora imeti v obdobju recesije proračunski primanjkljaj in v obdobju konjunktura proračunski presežek, takrat se ustvarjajo rezerve in povprečje je potem ravnotežni proračun. Jaz sem že v razpravi omenil, da so bile davčne stopnje, ki so vzdrževale tak proračun glede na slovensko socialno državo in razvojne naloge, ki so pred nami, vzpostavljene z Mramorjevo davčno reformo. Ta je bila nekoliko preostra in so bile nekoliko omiljene leta 2005, vendar ni bila načeta struktura. 2006 so se te davčne stopnje toliko znižale, da sedaj ravnotežnega proračuna nimamo več in je zdaj ta predlog zakona poskus enega takega varčevanja, ki bi mu Slavoljub Žižek rekel "prisilno varčevanje" in ljudje, ki bi to izvajali, bi pri tem doživljali tako imenovani "presežni užitek". Zgodovina in nezavedno je, meni se zdi, tista knjiga.

Gospod Gorenak je navajal rast dolga. Ta rast dolga ni vezana samo na financiranje primanjkljaja. Vezana je na predfinanciranje in na financiranje odplačil kreditov, ki so bila vzeta v predhodnem obdobju, in se bo kot delež proračuna in absolutno sčasoma dolg znižal. Dejstvo je, da imamo mi makroekonomski dolg, ki se je v štirih letih povečal s 15 milijard na 39 milijard ali za ena in pol krat je presegel 100 % bruto domačega produkta. To je tisti pravi dolg Slovencev, to so tisti primanjkljaji. To bi bilo nekako vse. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Zaključujem razpravo in prehajamo na odločanje o naslednjem predlogu sklepa: Predlog zakona o javnofinančni odgovornosti je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Želi kdo obrazložitev v imenu poslanske skupine?

Gospod Vizjak, izvolite.

MAG. ANDREJ VIZJAK: Hvala lepa.

V poslanski skupini bomo predlog sklepa, da je zakon primeren za nadaljnjo obravnavo, podprli, ker menimo, da je zakon potreben, saj na preprost način stabilizira oziroma postavi neke okvirje za prihodnje proračune in za trošenje državnega oziroma širšega sektorja države. To je namreč treba jasno definirati in omejiti. Res je, da proračuna in javnih financ ne moremo gledati samo na letni ravni. Res je tudi, da se v časih recesije po navadi ustvarja primanjkljaj, ki ga je treba v času konjunktura zapolniti. Če se dobro spomnim, je vsaj en minister te vlade, sedanjí je bil tudi finančni minister preteklih vlad, ko je bila praktično skozi od leta 1995 naprej konjunktura tudi neka zmerna gospodarska rast tudi v Sloveniji, pa nikoli, nikoli ni bil ustvarjen proračunski presežek. Vedno primanjkljaji in lepo je, da nam sedaj ministri in vlada deli nauke, da je treba v času debelih krav in konjunktura ustvarjati presežek, ki pa ga ni nikoli doslej ustvarila. Nasprotno pa smo v mandatu prejšnje vlade uspeli ustvariti en presežek, javnofinančni in proračunski presežek v letu 2007, verjetno tudi v letu 2008, če ga že ne bi zaznamovala v zadnjem kvartalu kriza.

Mi menimo, da je torej treba omejevati javno porabo in porabo širšega sektorja države glede na ustvarjen bruto domači proizvod in da se je treba še posebej zaradi tega potruditi, da država ustvarja večji bruto domači proizvod. To se seveda dela z aktivno politiko na več področjih, fiskalno politiko, tudi ne nazadnje z zagotavljanjem potrebnih finančnih virov za gospodarstvo. Zadnji udarec, ki sta ga doživeli obe državni banki z znižanjem bonitete, je verjetno le začetek zniževanj bonitete, tako bankam, kot verjetno tudi državi. To bo še dodaten strel v obubožano slovensko gospodarstvo in možnosti zagotavljanja finančnih virov za to, poleg dvigovanja trošarin, kar delate, poleg uvajanja novih davkov in novih obremenitev. Samo čakam na bodoče inovacije, ki bodo predvsem usmerjene v to, kako obremeniti gospodarstvo, ne pa, kako ga razbremeniti oziroma kako ustvariti večjo gospodarsko aktivnost. Zato predlagamo, da končno stabiliziramo javne finance in da posvetimo več pozornosti gospodarski aktivnosti.

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Želi razen gospoda Grimsa še kdo obrazložiti glas v svojem imenu? (Ne.)

Gospod Grims, izvolite.

MAG. BRANKO GRIMS: Hvala za besedo.

Vsekakor je zakon ne samo dobrodošel, ampak trdim, da nujen. Dodaten argument za to je, da se je v tem času, ko – sem pogledal tudi po internetu in ta seja se očitno za medije ni zgodila – se je pojavil na spletni strani Vladi najbolj naklonjenega medija ogromen naslov Rast gospodarstva nad vsemi pričakovanji. Ko sem kliknil na naslov, ker me je zanimalo, kaj to pomeni, se je pokazalo, da napovedujejo za našo sosedo Avstrijo trikrat višjo rast, kot pa je napovedana po napovedi Umarja za Slovenijo. Ampak iz naslova se tega ni dalo sklepati. Tisti, ki je samo prebral naslov, je dobil neko pomembno predvolilno sporočilo. Zato naj vam povem preprosto sporočilo, ki se nahaja v tem zakonu, ki je danes predlagan. Ta skica zelo jasno pove nekaj, da je edino, kar se v razmerah totalne razvojne impotence sedanje vlade in sedanje koalicije dviguje, višina javnega dolga. Sporočilo tega zakona je sporočilo naslednji generaciji, ki bo vaše dolgove plačevala. Dost imam!

PODPRESEDNIK MIRAN POTRČ: Hvala lepa.

Prehajamo na glasovanje o predlogu sklepa, ki se glasi: Predlog zakona o javnofinančni odgovornosti je primeren za nadaljnjo obravnavo.

Glasujemo.

Za predlog sklepa je glasovalo 18, proti 40.

(Za je glasovalo 18.) (Proti 40.)

Ugotavljam, da zbor predlaganega sklepa ni sprejel. Zato je zakonodajni postopek o predlogu zakona končan.

Dovolite, člani Odbora za gospodarstvo in za okolje in prostor, obveščam vas, da me predsedniki obveščajo, da bo čez 15 minut v velikem salonu skupna seja obeh odborov.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in tudi 29. izredno sejo zбора.

Seja se je končala ob 29. septembra 2010 ob 20.16.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BAROVIČ, BOGDAN 8, 41

C

CUKJATI, FRANCE 36, 44, 51

Č

ČERNAČ, ZVONKO 13, 28, 50

F

FRANGEŽ, MATEVŽ 10, 12, 44

G

GANTAR, DR. PAVEL 44, 46, 52

GASPARI, MAG. MITJA 25, 27

GORENAK, DR. VINKO 48, 51

GRILL, IVAN 40, 52

GRIMS, MAG. BRANKO 31, 35, 55

J

JEROVŠEK, JOŽEF 42, 44

JURI, FRANCO 34

K

KONTIČ, BOJAN 53

KRES GVIDO 46

KRIŽANIČ, DR. FRANC 7, 17, 31, 49, 54

L

LEVANIČ, DEJAN 39, 50

M

MAJHENIČ, SILVEN 35

P

PEČAN, BREDA 54

POTOČNIK, ALOJZIJ 15

POTRATA, MAG. MAJDA 51

POTRČ, MIRAN 52

PRESEČNIK, JAKOB 16, 52

R

REZMAN, VILI 37

ROŽEJ, VITO 47

S

SAJOVIC, MAG. BORUT 9, 42, 53

T

TANKO, JOŽE 53

U

URH, ANTON 17

V

VIZJAK, MAG. ANDREJ..... 6, 24, 30, 45, 46, 49, 50, 55

Z

ZALOKAR ORAŽEM, CVETKA.....29

Ž

ŽNIDARŠIČ, MAG. FRANC.....38, 51